

თავი ლ3

სიტყუაჲ ესე: **„ესე კუალად მეორე სასწაული ქმნა იესუ, მო-რად-ვიდა ჰურიასტანით გალილეად. ამისა შემდგომად იყო დღესასწაული ჰურიათაჲ, და აღვიდა იესუ იერუსალმად“** (4,54; 5,1).

თარგმანი: ვითარცა თუალთა ოქროსა გამოსაღებელთა არცა თუ მცირესა თუალსა ვინ შეურაცხ-ჰყოფს მეძიებელთა მისთაგან, ეგრეთვე წერილთა შინა ერთსაცა ბენუსა თანანარსლვად უჯერო არს, არამედ ყოვლისავე ჯერ-არს გამოძიებაჲ, რამეთუ სულისა წმიდისა მიერ თქუმულ არიან ყოველნივე იგი სიტყუანი. და ისმინე უკუე აქაცა, რომელსა იტყვს მახარებელი, ვითარმედ: **„ესე კუალად მეორე სასწაული ქმნა იესუ, მო-რად-ვიდა ჰურიასტანით გალილევას“**. რამეთუ არა ცუდად თქუა სიტყუაჲ ესე, თუ: **„მეორე სასწაული“**, არამედ რადთა სცნა, ვითარმედ ორგზისცა ქმნა სასწაული მათ თანა, და არავე იქმნეს სწორ სამარიტელთასა, რომელთა არა ეხილვა.

სახარებაჲ: **„ამისა შემდგომად იყო დღესასწაული ჰურიათაჲ, და აღვიდა იესუ იერუსალმად“** (5,1).

თარგმანი: მე ვჰგონებ, თუ მარტკრიასა იტყვს, ხოლო ზედადსზე-და მოვიდოდა იესუ დღესასწაულთა ქალაქად, ერთად, რადთა აჩუენოს, ვითარმედ მათ თანა დღესასწაულობს, და მეორედ, რადთა მოიზიდოს უზაკუველი იგი სიმრავლჷ, რამეთუ უფროსად ესევითართა მათ დღესასწაულთა უსწავლენი და წრფელნი კაცნი შემოკრებოდეს.

სახარებაჲ: **„და არს იერუსალმის ცხოვართა საბანელსა მას ტბად, რომელსა ჰრქვან ებრაელებრ ბითეზდა, და ხუთ სტოვა იყო. და ამას შინა ისხა სიმრავლჷ უძლურთაჲ, ბრმები და მკელობელები, განწმელები, რომელნი მოელოდეს წყლისა მის აღმრლუევასა“** (5,2-3).

თარგმანი: რად იყო სახლჷ იგი კურნებისად მის? რომელსა საიდუმლოსა გუასწავებს ჩუენ? რამეთუ არა თუ ცუდად იყო იგი, არამედ მომავალსა მოასწავებდა, რამეთუ ეგულებოდა ღმერთსა მოცემად ჩუენდა ნათლის-ღებაჲ, რომელსა შინა არს დიდი ნიჭი და ძალი, განმწმედელი ესე ცოდვათად და განმაცხოველებელი სულისად, და ვითარცა ხატითა გამოისახვოდა ამის საბანელისა მიერ და სხვთა მრავლითა სახითა; და ერთად გამოისახვოდა წყლითა მით, რომელი მოცემულ იყო განსაბანელად ბილწებათა, და სხუანი მრავალნი საქმენი აღესრულებოდეს წყლისა მიერ, რომელნი-იგი ყოველნივე სახენი იყვნეს ნათლის-ღებისანი. და ესეცა სახლჷ იყო ნათლის-ღებისად, ამისთვისცა ჰკურნებდა სენთა. და ანგელოზი გარდამოვიდოდა და აღამრლუევდა წყალსა მას, და რომელიცა პირველ შევიდის, განიკურნის,¹ რადთა ცნან ჰურიათა, ვითარმედ უკუეთუ

¹ შდრ. იოან. 5,4.

ანგელოზისა მიერ იქმნებოდა კურნება სენთად, არა უფროდსად მეუფემან ანგელოზთამან განწმინდნესა ყოველნი სენნი ნათელღებულთანი? და ვითარცა მუნ არა წყალი იგი იქმოდა კურნებასა მას, – რამეთუ უკუეთუმცა წყალი იქმოდა, მარადისმცა იკურნებოდეს, – არამედ ანგელოზისა მოსლვითა იქმნებოდა საქმე იგი, ეგრეთვე ჩუენ ზედა არა თუ ლიტონად წყალი იგი იქმს რასმე, არამედ რაჟამს მადლი სულისა წმიდისაჲ მოილოს, მაშინ ყოველთავე ცოდვათა დაჰჴსნის. არამედ მაშინ უძღუერებაჲ დამაყენებელ იქმნებოდა განკურნებისა, რომელსა-იგი ენების განკურნების, ხოლო ან უფალ არს თვთოეული საქმისა ამის ქმნად, რამეთუ არა ანგელოზი არს აღმძრველ წყლისა, არამედ ანგელოზთა მეუფე. ან არღარა არს ამის სიტყვსა თქუმაჲ, თუ: „კაცი არა მაქუს. და ვიდრე მე მივიდოდი, სხუაჲ უწინარეს ჩემსა მივალს“,¹ რამეთუ დაღაცათუ ყოველი სოფელი მოვიდეს, არა დაიღვეის მადლი იგი, არამედ ვითარ არს, ეგრეთვე ჰგიეს, და ვითარცა მზისა ნათელი მარადის ბრწყინავს და არაოდეს დაიღვეის, ეგრეთვე უფროდსად ესე მადლი არს სულისა წმიდისაჲ და არაოდეს მოაკლდების სიმრავლისაგან მიმღებელთა მისთაჲსა. და იქმნებოდა იგიცა საქმე, რაჲთა გულისხმა-ყონ კაცთა, ვითარმედ უკუეთუ ჴორციელთა სნეულებათა განსწმედს წყალი, სულიერთაცა სამე ძალ-უც ღმერთსა წყლისა მიერ განწმედაჲ.

ხოლო რაჲსათჳს ყოველნი დაუტევენა უფალმან და მისა მივიდა, რომელსა აქუნდა ოცდაათრვამეტი წელი?² გარნა ამისთჳს, რაჲთა ცნან ყოველთა სიმრავლე მოთმინებისა მისისაჲ, რომელი საკჳრველ იყო, რამეთუ ოცდაათრვამეტი წელი აქუნდა, და ვერ განიკურნა, და ჯერეთ მუნვე მოთმინე იქმნებოდა და არა განეშორებოდა და არცა მოიგონებდა, თუ ვინაჲთგან ესეზომთა ამათ ჟამთა ვერ ენიფა შთასლვაჲ, არცა ამიერითგან წიფებად არს სიმრავლისაგან სნეულთაჲსა.

სწავლად ლვ

რაჲთა არა მოვიწყინებდეთ საღმრთოთა სათნოებათა მიმართ

შევიკდიმთ უკუე, საყუარელნო, ჩუენისა ამის უდბებისათჳს, რამეთუ ოცდაათრვამეტი წელი აქუნდა, და არა უსასო იქმნებოდა იგი თხოვისაგან ღმრთისა და სასოებისა. და ჩუენ უკუეთუ ათსა დღესა ვითხოვოთ ღმრთისაგან რაჲმე და არა მოგუცეს, მონყინე ვიქმნებით და დაუტევებთ ვედრებასა მას; და უკუეთუ კაცთა დიდებასა ვეძიებდეთ, ყოველთა დღეთა ცხორებისა ჩუენისათა არა დავსცხრებით ვე-

¹ იოან. 5,7. ² შდრ. იოან. 5,5.

დრებად და მსახურებად და ყოვლისა ღონისა ქმნად და მრავალგზის სასოებისა მის ჩუენისაგან დავეცემით. ხოლო ღმერთსა, მეუფესა ყოველთასა, რომლისათჳს გულსავე ვართ, ვითარმედ უეჭუელად ყოვლისა ვედრებისა და სათნოებისა ნაცვალი მოგუეცემის, მისსა სასოებასა შინა არა დავადგრებით მცირედსაცა ჟამსა. და არა ღირს არსა მრავლისა სატანჯველისა საქმეც ესე? რამეთუ დაღაცათუმცა არა მოგუეცემოდა ყოვლადვე თხოად ჩუენი, თჳთ ვედრებად ღმერთისა და სიტყუად მისა მიმართ არა ბევრეულთა კეთილთა უმჯობეს არსა? უკუეთუ კულა იტყჳ, თუ: მარადის ლოცვაჲ ძნელ არს, მითხარ, თუ რომელი სათნობათაგანი არს ადვილ?

არამედ იტყჳან უდბებისმოყუარენი იგი, ვითარმედ: და რად არს საქმეც ესე, რომელ ცოდვაჲ ესრეთ გულისსათქუმელ არს, ხოლო სათნოებასა თანა შეერთებულ არს ჭირი? და მრავალნი გამოეძიებენ საქმესა ამას. ხოლო რად არს ამისი მიზეზი? რამეთუ მოგუცა ჩუენ ღმერთმან პირველად ცხორებაჲ თავისუფალი ზრუნვათაგან და ჭირთა, ხოლო ჩუენ არა ვიწმარეთ ჯეროვნად მაღლი იგი და ნიჭი ღმერთისაჲ, არამედ გარდავაქციეთ კეთილისაგან და გამოვცკვენით სამოთხით. ამისთჳს შრომით შეერთებულ-ყო ცხორებაჲ ჩუენი, ვითარმცა ეტყოდა ნათესავსა კაცთასა, ვითარმედ: მოგეც თქუენ პირველითგან შუებაჲ და განსუენებაჲ, ხოლო თქუენ განსუენებაჲ იგი ბოროტად იწმარეთ და მის მიერ უფროსად გევენო. ამისთჳს მიბრძანებიეს თქუენდა შრომაჲ და ოფლი. და ვინაფთგან ვერცა შრომითი იგი ცხორებაჲ შემძლებელ იქმნა ცოდვისაგან დაყენებად, ამისთჳს მოგუეცა ჩუენ შჯულიცა წერილი და სწავლანი მრავალნი, რადთამცა რომლითაცა ღონითა განვეყენენით ცოდვასა. და ამისთჳს მოცემულ არს ჩუენდა ჭირით ცხორებაჲ, რამეთუ იხილა ღმერთმან, ვითარმედ უჭირველობაჲ მავნებელ იყო ჩუენდა, რამეთუ ბუნებაჲ ჩუენი უქმად დგომასა არა თავს-იდებდა, არამედ ბოროტისა მიმართ მიდრკების. ანუ უკუეთუმცა განსუენებით ვიყვენით, ვითარმცა ვიწმარეთ განსუენებაჲ იგი? გარნა ბოროტისა მიმართმცა მივდრკით.

არამედ იტყჳან მეტყუელნი იგი ამაოებისანი, ვითარმედ: და რადსათჳს, რომელ ცოდვასა თანა არს ფრიადი სიტკბოებაჲ, ხოლო სათნოებასა – ფრიადი ჭირი? ხოლო მე ვეტყჳ ამისსა მეტყუელსა, ვითარმედ: რად მაღლი იყო შენი, ანუ რადსათჳსმცა მიიღე სასყიდელი, უკუეთუმცა უჭირველ იყო სრულიად სათნოებაჲ? რამეთუ მრავალნი გიჩუენენე, რომელთა ბუნებით დედაკაცისა თანა შეერთებაჲ საძაგელად უჩნს და სძულს, და მათ მიიღესმცა გკრგკნი ქალწულებისაჲ? ნუ იყოფინ! რამეთუ ქალწულებაჲ არს მაშინ, რაჟამს ბრძოლითა გულისთქუმისაფთა სძლოს კაცმან ვნებასა მას; და მწედარიცა მაშინ გკრგკნოსან იქმნების, რაჟამს ფიცხელსა ბრძოლასა შევიდეს, არა თუ მაშინ, ოდეს არავინ იყოს

მბრძოლი. ამისთვისცა უფალმან სამნი სახენი თქუნა საჭურისობისანი; და ორთათვს იტყვს, ვითარმედ უგვრგვონო არიან, ხოლო ერთსა მას ოდენ შეიყვანებს სასუფეველად.¹

არამედ კუალად იტყვს მეტყუელი იგი, ვითარმედ: და რად საჯმარ იყო ყოვლადვე დაბადება ცოდვისა და უკეთურებისა? ხოლო ამას მეცა ვიტყვ, ვითარმედ: რად საჯმარ იყო დაბადება ცოდვისა? გარნა მითხარ, თუ ვინ არს შემოქმედი ცოდვისა და უკეთურებისა? ანუ ვინ არს სხუად შემოქმედი მისი, გარნა დაჯსნილობად ნებისა ჩუენისა? უკუეთუ კულა იტყვ ამას: და რად არა კეთილნი ოდენ ვართ, არამედ ბოროტსა მივდრკებით? მეცა გეტყვ, ვითარმედ: რად არს ბუნება კეთილობისა: სიფრთხილე და მოსწრაფება ანუ ძილი და ქუენოლა? და უკუეთუ იტყვ, ვითარმედ: რად არა ესე უქმნიეს ღმერთსა სათნოებად, რომელი უადვილე იქმნების, უჭირველად წარემართების? პირუტყუთა სიტყუასა იტყვ, რომელთა ღმერთ მუცელი აქუს. ანუ მითხარ მე: უკუეთუ იყვნენ ერთბამად მეფე და ერისთავი, და მერმე მეფე დაითროს და დაიძინოს, და მოინინენ მბრძოლნი, და აღდგეს ერისთავი და სძლოს მბრძოლთა მათ, არამცა მისი იყოა მადლი, რომელი შურა და სძლოა? ჰხედავა, ვითარ ტკბილ ექმნის უკუანადასკნელ სულსა საქმე იგი, რომლისათვს დაშურა? ამისთვის შეჰრთო სათნოებასა თანა შრომადა, რომელ შეიყუაროს სულმან შრომით მოგებული იგი. ამისთვისცა სათნოებად, დაღაცათუ არა გუექმნას, გკყუარს და გკკვრს, და ცოდვად საძაგელ არს წინაშე ყოველთა, დაღაცათუ ჟამსა მას საქმისასა ეშმაკი დაუტკობს. და უკუეთუ იტყვ, თუ: რად არა საკვრველად გვჩნან ბუნებით კეთილნი იგი, ვიდრე ბრძოლითა კეთილად ქმულნი? გულისხმაყავ, ვითარმედ ამისთვის, რამეთუ ჯერ-არს, რადთა დამაშურალი უშრომელისა მის უპატიოსნეს იყოს; ხოლო შრომადა ამისთვის მოგუეცა, რამეთუ უშრომელობად არა ვიწმარეთ კეთილად, და თვთ უქმობად ბოროტ არს და საძაგელ.

და უკუეთუ იტყვ, თუ: სხუად არს საქმე, რადთა არა ვიყვნეთ უქმად, და სხუად არს ჭირი; რად არა მოგუეცა საქმე უჭირველი სათნოებად? ისმინე ჩემი, რამეთუ ღმერთმანცა ესრეთ მოგუცა და ესრეთ ინება, რადთა ესრეთ უშრომელი და უჭირველი საქმე გუაქუნდეს, არამედ შენ არა ინებე; რამეთუ დაგადგინა სამოთხესა შინა საქმედ მისა და საქმე განაგო, ხოლო ჭირი არა შეჰრთო მის თანა, რამეთუ შესაძლებელ არს უშრომელად საქმე, ვითარცა ანგელოზნი არიან, რომელთათვს თქუმულ არს, ვითარმედ: „ძლიერნი ძალითა, რომელნი ჰყოფენ ნებასა მისსა“.² და შენცა ეგრეთვე გყო, არამედ ნებისით მოიგე საჭიროდ იგი საქმე, და ან თვნიერ ჭირისა შეუძლებელ არს ცხორებად.

¹ შდრ. მათ. 19,12. ² ფსალმ. 102,20.

ამისთვის გევედრები, რადთა ყოველი უდებებად განვაგდოთ და მოვიგოთ სათნოებად. რამეთუ ცოდვისა გემოდ მცირედ არს, ხოლო მწუხარებად – სამარადისო; და სათნოებისა შრომად მცირედ არს, და სიხარული – საუკუნო; და ცოდვად პირველ ჯოჯოხეთისა სტანჯავს მოქმედსა მისსა მხილებითა მით გონებისადთა, ხოლო სათნოებად პირველ სასუფეველისა ნუგეშინის-სცემს მოქმედსა მისსა. თვნიერ ამისაცა რად გემოდ არს გემოდ იგი ცოდვისად, რამეთუ გამოჩინებისავე თანა უჩინო იქმნების, გინა თუ წორცთად სთქუა, გინა თუ შუებისად? და მას ყოველსა ზედა სატანჯველი მიელის საუკუნოდ მოქმედთა მისთა. არამედ ჩუენ, რომელთა ესე ყოველი უწყით, ყოველი სწრაფად ვაჩუენოთ სათნოებისათვს, რადთა ესრეთ ქეშმარიტი იგი დიდებად ვპოვოთ მაღლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისა თანა მამასა ჰშუენის დიდებად სულით წმიდითურთ ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

თაზი ლზ

სიტყუაჲ ესე: „**ჰრქუა მას იესუ: გნებავსა, რადთა განიკურნო? ჰრქუა მას უძღურმან მან: უფალო, კაცი არა მაქუს, რადთა რაჟამს აღიმრლუეს წყალი ესე, და შთამაგდომცა საბანელსა მას**“ (5,6-7).

თარგმანი: დიდ არს წმიდათა წერილთაგან სარგებელი, და თვთოსახეთა წამალთა საუნჯე არიან საღმრთონი სიტყუანი, გინა თუ ზუაობისა წამალსა ეძიებდე, ანუ თუ გულისთქუმისა, ანუ ვეცხლის-მოყუარებისა, ანუ მწუხარებისა, ყოველივე მათ შინა იპოვების. რამეთუ ვინცა იყო შეჭირვებული ანუ სიგლახაკისაგან, ანუ გრძელისა სწეულებისა, და აღმოიკითხამცა წინამდებარე ესე სიტყუაჲ, არამცა ნუგეშინის-ეცა? რამეთუ ოცდაათრვამეტსა წელსა იყო სენსა მას შინა, და რად წელ ჰხედვიდა სხუათა კურნებასა, და იგი არა უსასო იქმნა და არცა წარვიდა. ისმინე სიტყუაჲ მისი, ვითარ არარად თქუა დრტკნვით, არცა რისხვით, არამედ სიმშკდით მიუგო, და არცალა იცოდა, თუ ვინ არს, რომელი ეტყვს მას, ანუ თუ განკურნებაჲ მისი ეგულების. ხოლო ისმინე, თუ რად ჰრქუა უფალმან:

სახარებაჲ: „**ჰრქუა მას იესუ: აღილე ცხედარი შენი და ვიდოდე!**“ (5,8).

თარგმანი: რომელნიმე იტყვან, თუ: ესე არს, რომლისათვისცა მათეცა იტყვს. და არა ესე არს, რამეთუ მას მრავალნი ჰყვეს მოლუანენი, რომელთა მოიყვანეს უფლისა,¹ ხოლო ამას არცა ერთი აქუნდა; მან არად ჰრქუა უფალსა, ხოლო ამან ყოველივე ცხორებაჲ თვისი მიუთხრა; და ესე შაბათსა განკურნა,² ხოლო იგი – სხუასა დღესა; და იგი სახლსა შინა განკურნა, ხოლო ესე – საბანელსა თანა; და მას ჰრქუა: „მიგეტევნენ ცოდვანი შენნი!“³ ხოლო ამას ეტყოდა: „იხილე, ნუ კუალად სცოდავ“;⁴ და ჰურიანი აქა შაბათისათვის დრტკნვიდეს,⁵ ხოლო მუნ გმობასა სწამებდეს.⁶

ხოლო შენ იხილე უფლისა სახიერებისა მიუნდომელობაჲ, ვითარმედ არა თუ ოდენ განკურნა, არამედ ძალიცა ესევეთარი მისცა, რადთა აღილოს ცხედარი თვისი და ვიდოდის, რადთა საქმცა იგი განცხადნეს, და არა საუცრად შეჰრაცხონ; რამეთუ ამას უფალი ფრიად იქმოდა: და ჰურთა მათ ზედა რადთა არა თქუან, თუ: უცნებაჲ იყო, ამისთვის ფრიადი ნეშტი დაამთინა; და კეთროვანსა მას ჰრქუა, ვითარმედ: „წარვედ და ურწუნე თავი შენი მღდელსა“;⁷ რადთა განწმედაცა მისი საცნაურ იყოს, და რომელნი იტყოდეს, თუ: წინააღუდეგების შჯულსა ღმრთისასა, მათ პირი დაუყოს.

¹ შდრ. მათ. 9,2. ² შდრ. იოან. 5,9. ³ მათ. 9,2. ⁴ შდრ. იოან. 5,14. ⁵ შდრ. იოან. 5,10.

⁶ შდრ. მათ. 9,3. ⁷ მათ. 8,4.

ხოლო იხილე სარწმუნოებად განრღუეულისაჲ მის, ვითარმედ მეყსეულად ჰრწმენა და აღდგა, სიტყვსაებრ მისისა აღილო ცხედარი თვისი და არა ერჩდა მათ, რომელნი ეტყოდეს, ვითარმედ: **„შაბათი არს, და არა ჯერ-არს შენდა აღებად ცხედრისა“** (5,10), არამედ ჰრქუა მათ, ვითარმედ: **„რომელმან-იგი განმკურნა, მან მრქუა, ვითარმედ: აღილე ცხედარი შენი და ვიდოდე!“** (5,11).

ხოლო მე ახოვნებად მიჩნს დიდად, რომელ არავის უსმინა ესოდენთა ერთა, რამეთუ არცა იცოდა, თუ ვინ არს, რომელმან განკურნა იგი, **„რამეთუ იესუ მიეფარა“** (5,13). ხოლო იხილე უკეთურებაჲ ჰურიათაჲ, არა ჰრქუეს, თუ: ვინ არს, რომელმან განგკურნაო? არამედ: **„ვინ არს, რომელმან გრქუა: აღილე ცხედარი შენი და ვიდოდე?“** (5,12). და რამეთუ მარადის ცხორებასა კაცთასა ეშურებოდეს. ხოლო უფალი რად მიეფარა? ერთად, რადთა უეჭუელ-ყოს წამებაჲ იგი, რაჟამს უფალი არა მუნ იყოს, და მეორედ, რადთა გულისწყრომაჲ მათი არა უმეტესად აღიძრას. ხოლო იგინი დრტუნვიდეს, თუ რად იქმს შაბათსა შინა ესევეთარსა, რამეთუ არა თუ შჯულისა გარდასლვისათჳს შფოთ იყვნეს, არამედ ცხორებისათჳს განრღუეულისა მის.

სწავლად ლჳ შურისათჳს

იხილეთ უკუე, ვითარი ბოროტი არს შური და ვითარ თუალთა და-უბრმოზს მის მიერ ძლეულთა! რამეთუ ვითარცა განცოფებულნი მრავალგზის თავთა თვსთა მოიკლვენ, ეგრეთვე მოშურნენი თვსსა ცხორებასა წარსწყმედენ. ესენი უბოროტჳს მწეცთასაცა არიან, რამეთუ იგინი ბოროტისა წილ მიაგებენ ბოროტსა, ხოლო ესენი კეთილისა წილ ბოროტსა იქმან და ესრეთ მწეცთაცა უძკრჳს არიან და სწორ ეშმაკთა, და ნუუკუე მათსაცა უძკრჳს, რამეთუ მათ ჩუენდა მომართ დაუგებელი ბრძოლაჲ აქუს, ხოლო ურთიერთას არა იბრძვიან; არამედ მოშურნენი არა ერიდებიან ზიარებასა ბუნებისასა, და არა აქუს სიტყუაჲ ამის ბოროტისა მოქმედსა, რამეთუ წუხილი გკჳმს ჩუენთა ბოროტთათჳს და არა სხვსა კეთილისათჳს.

მსიძავსა აქუს მიზეზად გულისთქუმაჲ, და მპარავსა – სიგლახაკჳ, და კაცისმკლველსა – გულისწყრომაჲ, და არარა და ცუდ არიან მიზეზნი ესე, გარნა არიან რადმე მიზეზ. ხოლო შენ, მოშურნეო, მითხარ, თუ რომელი მიზეზი სთქუა? არცა ერთი რაჲ გაქუს მიზეზი, გარნა უკეთურებისა სიმრავლჳ. რამეთუ უკუეთუ მტერთაცა სიყუარული ბრძანებულ არს, რაჟამს მოყუარენიცა გძულდენ, რაჲ სიტყუაჲ მიუგო? და ვითარცა

უფალი იტყვს, რომელი მეგობართა ოდენ ჰყუარობდეს, არარაფთ უმჯობეს არს წარმართთასა.¹ მაშა რომელი კეთილისმყოფელთაცა ბოროტსა უყოფდეს, რომელი საშჯელი მიიღოს მან?

ესე ვნებაჲ სიძვისაცა უბოროტეს არს და მრუშებისა, რამეთუ იგი მოქმედსა მისსა თანა ოდენ ჰგიეს, ხოლო შურისა ბოროტმან ეკლესიანი დიდნი დააქცინა და სოფელი განხრწნა: ამის მიერ მოკლა კაენმან აბელი; ამის მიერ ეძიებდა მოკლვად ესავი იაკობს; ამის მიერ განციდეს იოსებ ძმათა; ამის მიერ ჰბრძავს ეშმაკი ყოველთა კაცთა. და ყოვლისა უძკრწს არს ესე, რომელ ცოდვად ესე სუბუქად შერაცხილ არს, არამედ ყოველთა უმძიმეს არს. დაღაცათუ იტყვ, მოშურნეო, თუ: მე არა მოვჰკლავ, არცა განვჰყიდი ძმასა ჩემსა, გარნა უკუეთუ ემტერები და არა გნებავს კეთილი და სათნოებაჲ მისი, მასვე ბოროტსა შინა ხარ და ღმერთსა ებრძვი, რომელსა იგი ჰმონებს.

ხოლო იხილე, ვითარ უბოროტეს არს სიძვისაცა: რამეთუ ისიძვა ვინმე კორინთეს შინა, და შეჰრისხნეს მას, და მოიქცა სინანულად; ეშურებოდა აბელს კაენი და არა მიიღო კურნებაჲ, არამედ ღმერთი ზედაღს-ზედა ეტყოდა, და იგი უმეტესად განძნდებოდა. ესრეთ უძკრწს არს ესე და ძნად საკურნებელ, უკუეთუ არა ვისწრაფოთ ფრიად ძირითურთ აღმოფხურად მისა; ხოლო აღმოვჰფხურათ ესრეთ, უკუეთუ ვჰგონებდეთ, ვითარმედ განვარისხებთ ღმერთსა, უკუეთუ ვემურებოდით მოყუსისა კეთილსა. ეგრეთვე დავატკობთ ღმერთსა ჩუენ ზედა, უკუეთუ ვიხარებდეთ კეთილსა ზედა მოყუსისასა. ამისთვის პავლე გუამცნებს სიხარულსა მოხარულთა თანა და ტირილსა მტირალთა თანა,² რაფთა ორკერძოვე დიდ ვიქმნეთ სულითა; დაღაცათუ ჩუენ არა დავშურეთ, თანაზიარ შრომისა მათისა ვიქმნეთ, რომელთათვის გვხაროდის. ეგრეთ უკუე ვილუანოთ აღმოფხურად ჩუენგან შურისა, რაფთა საუკუნეთა მათ კეთილთა მივემთხვნეთ მადლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისა მიერ და რომლისა თანა მამასა ჰშუენის დიდებაჲ სულით წმიდითურთ აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

¹ მდრ. მათ. 5,46-47; ლუკ. 6,32. ² მდრ. რომ. 12,15.

თავი ლგ

სიტყუად ესე: „ამისა შემდგომად პოვა იგი იესუ ტაძარსა მას შინა და ჰრქუა მას: აჰა ესერა ცოცხალ იქმენ, ნულარა სცოდავ, რათა არა უძკრჴსი რამე გეყოს შენ“ (5,14).

თარგმანი: ბოროტ არს ცოდვაჲ და მავნებელ სულისა, ხოლო მრავალგზის გარდა-რად-ემატის ბოროტებაჲ მისი, ჴორცთა შეეხების. რამეთუ ვინადგან სულისა სენსა არა ფრიად ვზრუნავთ, რამეთუ ჴორცთასა მცირესაცა ზედა დიდსა მოსწრაფებასა ვიქმთ, რათა განვეკურნოთ, ამისთვის ღმერთმან უდარესი ესე ტანჯვის მრავალგზის, რათა მის მიერ უაღრჴსიცა იგი, რომელ არს სული, მიემთხვოს კურნებასა რასმე. ესრეთ კორინთელთა თანა შეცოდებული იგი პავლე განჴმართა და ჴორცთა ტანჯვითა სული განკურნა, ვითარცა მკურნალმან ჴელოვანმან. და განრღუეულსა ამასცა ზედა უკუე ქრისტე ამასცა მოასწავებს, რამეთუ ჰრქუა მას, ვითარმედ: „აჰა ესერა ცოცხალ იქმენ, ნულარა სცოდავ, რათა არა უძკრჴსი რამე გეყოს შენ“.

რასა ვისწავებთ უკუე ამისგან? ერთად, ვითარმედ ცოდვათაგან იშვა სენი იგი, და მეორედ, რათა დაეყოს პირი მათი, რომელნი იტყჴან, ვითარმედ: ერთსა წამსა მოვკალ კაცი, და ერთსა ჟამსა ვისიძვე, და საუკუნოდმცა ვიტანჯებოდეა ერთისა მისთვის წამისა? რამეთუ აჰა ესერა ამანცა არა ესეოდენტა წელთა ცოდა, რაზომთა იგი იტანჯებოდა, რამეთუ არა თუ ჟამსა ზედა განიშჯებიან ცოდვანი, არამედ ბუნებისაებრ მათისა. და კუალად ამასცა გულისხმა-ვჴყოფთ ამისგან, ვითარმედ დაღაცათუ ფრიად ვიტანჯნეთ ცოდვათათჴს და შემდგომად ამისა კუალად მათვე ცოდვათა შინა შთავცჴვეთ, უძკრჴსი ტანჯვაჲ მოიწიოს ჩუენ ზედა. დაღაცათუ მრავალთა ვხედავთ ცოდვილთა შუებასა შინა, ნუმცა მივენდგებით მას, არამედ უფროსად ვტიროდით, რაჟამს ესრეთ იყოს, რამეთუ მაშინ მიგუელის ჩუენ უძკრჴსი სატანჯველი; რამეთუ აქა ტანჯვაჲ ყოველი სწავლად ჩუენდა არს, ხოლო ჴემმარიტი ტანჯვაჲ იგი არს, რომლისა არა არს დასასრული.

ხოლო იტყჴან ვიეთნიმე, ვითარმედ: ესე განრღუეული შემასმენელ ქრისტესა ყოფილ იყო, არამედ არა ესრეთ არს, – ნუ იყოფინ! – გარნა სხუათა ცოდვათათჴს მონვენულ იყო მის ზედა სენი იგი. ხოლო უკუეთუ ვინ თქუას, თუ: რად არა სხუათაცა სნეულთა ჰრქუა სიტყუად ესე, რომელნი განკურნნა, არამედ მას ოდენ? ამისთვის ვიტყჴთ, ვითარმედ: ამას სამე ცოდვათათჴს შემთხუეულ იყო სენი იგი, ხოლო სხუათა – ბუნებითისა სენისაგან. და კუალად ამასცა ვიტყჴ, ვითარმედ: იხილა სამე ფრიადი მოთმინებაჲ სულსა შინა მისსა და იცოდა, ვითარმედ ძალუც სწავლისა მის დამარხვად. ამისთვის ამცნო და შიში შთაუგდო გულსა,

რადთა ერიდოს ცოდვასა. ხოლო იხილე, ვითარ ჰრქუა, ვითარმედ: „აჰა ესერა ცოცხალ იქმენ, ნულარა სცოდავ, რადთა არა უძვრჴსი რადმე გეყოს შენ“. ურუენა, ვითარმედ არა თუ ღირსი ცოდვათა ტანჯვად მიელო, არამედ სახიერებით იქმნა საქმჴ იგი მის ზედა. რამეთუ არა ჰრქუა, თუ: აჰა ესერა სწორი ცოდვათა შენთა ტანჯვად მიილე, არამედ: აჰა ესერა ცოცხალ იქმენ მადლითა და არა ღირსებისათჴს. ნულარა სცოდავ. ამას ჩუენცა ვეცყოდით თავთა ჩუენთა, ძმანო, რაჟამს მოინიოს ცოდვათა ჩუენთათჴს ჩუენ ზედა ტანჯვად და კუალად გუელხინოს, ვითარმედ: აჰა ესერა ცოცხალ ქმნულ ვართ, ნულარამცა ვცოდავთ. უკუეთუ კულა ვცოდვიდეთ და არა ვიტანჯებოდით აქავე, მოვიწსენებდით სიტყუასა მას პავლე მოციქულისასა, ვითარმედ: „სიტკობებად ღმრთისად სინანულად მოგკყვანებს, ხოლო სიფიცხისაებრ ჩუენისა და უნანელისა გულისა ვიუნჯებთ რისხვასა დღესა მას რისხვისასა“.¹

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: „წარვიდა კაცი იგი და ჰრქუა ჰურიათა, ვითარმედ: იესუ არს, რომელმან განმკურნა მე“ (5,15).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: იხილეთ, ვითარ ჰგიეს პირველსავე ერთგულებასა ზედა და ქადაგებს მკურნალსა მას და სხუათაცა მოიზიდავს მისა მიმართ. რამეთუ არა თუ შესმენით თქუა სიტყუად ესე; ანუ ვითარმცა ქმნა საქმჴ ესე? დაღაცათუმცა მწეცი იყო, კმა იყო ქველისმოქმედებად იგი და შიში, რომლითა შეაშინა უფალმან მოდრეკად მისა. არამედ არა ესრეთ არს, გარნა დიდისა კადნიერებისა არიან სიტყუანი ესე, და ქადაგებს ქველისმოქმედსა მას არა უდარჴს ბრმისა მის, რომელმან თქუა, ვითარმედ: „ქმნა თიჯად და აღმიხილნა თუალნი“.² ეგრეთვე ამან თქუა, ვითარმედ: „იესუ არს, რომელმან განმკურნა მე“.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: „სდევნიდეს ჰურიანი იგი იესუს, რამეთუ ამას იქმოდა შაბათსა შინა. ხოლო იესუ მიუგო და ჰრქუა მათ: მამად ჩემი მოაქამომდე იქმს, და მეცა ვიქმ“ (5,16-17).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რაჟამს-იგი მოწაფეთათჴს მიუგებდა, დავით შემოიყვანა შორის და თქუა: „არა აღმოგიკითხავსა, რად-იგი ქმნა დავით, რაჟამს შეემშია მას და მისთანათა მათ?“³ ხოლო რაჟამს-ესე თავისა თჴსისათჴს უნდა მიგებად, მამისა მიმართ მივიდა, რადთა გამოაჩინოს სწორებად მისი პატივითა, რამეთუ მისებრვე იქმს, და უნდა ამაღლებად გონებათა მათთად, რადთა არა ვითარცა კაცსა ხედვიდენ, არამედ ვითარცა ღმერთსა და შჯულისმდებელსა. და უკუეთუ თქუას ვინ, ვითარმედ: რასა იქმს მამად? ისმინენ, ვითარ წერილ არს, ვითარმედ: „განისუენა ღმერთმან დღესა მეშჴდესა ყოველთაგან საქმეთა მისთა“,⁴ და გულისხმა-ყავნ სახჴ საქმისა მისისად, თუ ვითარ იქმს, რამეთუ გა-

¹ შდრ. რომ. 2,4-5. ² შდრ. იოან. 9,11. ³ მათ. 12,3; მარკ. 2,25; ლუკ. 6,3. ⁴ დაბ. 2,2.

ნაგებს, სცნობს წინადაწარ, იმჭირავს და განამტკიცებს ყოველთა მათ ქმნულთა.

და რაჟამს ჰხედვიდე მზისა აღმოსლვასა, მთოვარისა სრბასა და ტბათა და მდინარეთა და წყაროთა და წვმათა და ბუნებისა სრბათა თესლთა შინა და გუამთა შინა ჩუენთა და პირუტყუთასაცა და სხუათა ყოველთა მათ საქმეთა, რომელთა მიერ ყოველივე ესე სოფელი ჰგის, მათ ყოველთაგან გულისხმა-ჰყოფდ სამარადისოსა მას მამისა მოქმედებასა, „რამეთუ აღმოაბრწყინებს მზესა მისსა კეთილთა ზედა და ბოროტთა, და წვმს მართალთა ზედა და ცოდვილთა“.¹ და კუალად იტყოდა უფალი, ვითარმედ: „იხილენით შროშანნი ველისანი, ვითარ შეჰმოსს მათ“;² და მფრინველთათჳს იტყოდა, ვითარმედ: „მამად თქუენი ზეცათაჲ ზრდის მათ“.³ რამეთუ სადაცა-იგი სიტყვთ ოდენ ქმნის სასნაული, მათისავე საქმისა მიერ დაუყვის პირი, ხოლო აქა ვინაფთგან ცხედრისა აღებაჲ უბრძანა, გამოაჩინებდა შაბათისა დაწესნასა და მამისა მიმართ აღიყვანა სიტყუად თჳსი. და ოდესცა შაბათისათჳს იყოს სიტყუად, არცა ვითარცა კაცი ოდენ იტყვს მას, არცა ვითარცა ღმერთი ოდენ, არამედ ოდესმე ესრეთ და ოდესმე ეგრეთ, რამეთუ ენება ამის ორისაჲვე სარწმუნო-ყოფად, განგებულებისაცა მისისა სიმდაბლესა და ღმრთეებისა მისისა პატივსა. ამისთჳს ან ვითარცა ღმერთი მიუგებს, რამეთუ უკუეთუმცა კაცობრივ ეტყოდა მარადის, ვეროდესმცა მიელო ღმრთეებისა მისისა გულისხმის-ყოფად. ამისთჳს მამასა შორის შემოიღებს და იტყვს, ვითარმედ: „რომელსა მე ვიქმ, მამადცა ჩემი იქმს“.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : „ამისთჳს უფროჲს ეძიებდეს მოკლვად იესუს, რამეთუ არა ხოლო შაბათსა დაჰყსნიდა, არამედ ღმერთსაცა მამად თჳსა იტყოდა და თავსა თჳსსა სწორ-ჰყოფდა ღმრთისა. მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ: არა ძალ-უც ძესა თავით თჳსით საქმედ არცა ერთი რაჲ“ (5,18-19).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ამის სიტყვსათჳს იტყვან მეტყუელნი ამოებისანი, ვითარმედ: არა თუ ქრისტე იტყოდა თავსა თჳსსა სწორ მამისა, არამედ ჰურიანი ეჭუდეს მას. ამისთჳსცა ქრისტე დაჰყსნის იჭუსა მათსა და იტყვს, ვითარმედ: „არა ძალ-უცო ძესა საქმედ თავით თჳსით არცა ერთი რაჲ“. არამედ ამას არიან და უკეთურებითა სავსე სიტყუანი ესე, რამეთუ ისმინეთ, ვითარ თქუა პირველად, ვითარმედ: „მამად ჩემი მოაქამომდე იქმს, და მეცა ვიქმ“. რაჲ არს ამის სწორებისა უმეტესი? აჰა ესერა არცა ერთი რაჲ დაუტევა განყოფილებაჲ და არა თქუა, თუ: მამად ჩემი იქმს, და მე თანაშევესწევე, არამედ: „ვითარცა იგი იქმს, მეცა ვიქმო“. ანუ უკუეთუ არა ქრისტე ჰყოფდა თავსა თჳსსა სწორ ღმრთისა,

¹ მათ. 5,45. ² მდრ. მათ. 6,28-29; ლუკ. 12,27. ³ მათ. 6,26; ლუკ. 12,24.

ვითარცა-იგი სწორი არს, არამედ ჰურიანიმცა ეჭუდეს ამას, მ უშჯულოებისა მეტყუელნო, არამცა ყოველი მოსწრაფებაჲ ქმნაა ქრისტემან, რადთამცა იჭკ მათი დაჰჰსნა? არამედ აჰა ვხედავთ, ვითარმედ არცა ერთსა სადა ადგილსა ენება დაჰსნად იჭკსა მათისად, არამედ უფროსად დამტკიცებდა.

ანუ მახარებელსამცა არა ეთქუაა, თუმცა ესრეთ იყო, ვითარმედ ქრისტე არა იტყოდა ამას ესრეთ, არამედ ჰურიანი ეჭუდეს ამას? ვითარცა-იგი სხუათა ადგილთა იქმს, რაჟამს სხუასა იტყუნ უფალი, და იგინი სხუასა ეჭუდიან, ვითარცა-იგი თქუა რად, ვითარმედ: „დაჰჰსენით ტაძარი ესე, და მესამესა დღესა აღვაშენო“,¹ და მათ ტაძრისა მისთვის გულისხმა-ყვეს, ხოლო მახარებელმან თქუა, ვითარმედ: „იესუ ტაძრისათვის ჯორცთა მისთაჲსა იტყოდა“.² და აქაცა უკუეთუმცა ესრეთ იყო, არამცა ეთქუაა, თუ ჰურიანი ამას გულისხმა-ჰყოფდეს, ხოლო ქრისტე არა ესრეთ იტყოდა? გარნა არასადა არს ესე ესრეთ.

ხოლო სიტყუად ესე, რომელ თქუა უფალმან, ვითარმედ: „არა ძალუც ძესა თავით თჳსით საქმე არცა ერთი რად“, არა თუ სწორებისა დამჰსნელი არს, მ კაცო, არამედ უფროსად დამამტკიცებელი. გარნა ისმინეთ განკრძალულად, რამეთუ არა მცირე საძიებელ არს სიტყუად ესე, თუ: „თავით თჳსით ვერ ძალ-უც“, მრავალსა ადგილსა არს ძისათჳსცა და სულისა წმიდისა, და ჯერ-არს, რადთა კეთილად ვისწავოთ სიტყუსა ამის ძალი, რადთა არავინ შთავარდებოდის ამის მიერ ცოდვასა. რამეთუ ვითარცა არს, და ესრეთ ვინ გულისხმა-ყოს იგი ლიტონად, იხილე, რაბამი ბოროტი იქმნას, რამეთუ არა თუ ესრეთ თქუა, თუ: რომელიმე ძალ-მიც ქმნად თავით თჳსით და რომელიმე არა, არამედ: „არცა ერთი რად ძალ-უცო“. ვჰკითხავ უკუე წინააღმდეგომსა მას ჩემსა, რადთა მითხრას, ვითარმედ: და არარაჲსა ძალ-უცა ძესა ყოფად თავით თჳსით? და უკუეთუ თქუას, ვითარმედ: არა, მიუგო მას: და თავი იგი ყოველთა კეთილთად არა თავით თჳსით ქმნა? და ჰავლეცა ლაღადებს, ვითარმედ: „არა ნატაცებად შეჰრაცხა სწორ ღმრთისა ყოფად, არამედ თავი თჳსი წარმოიცალიერა და ხატი მონებისაჲ შეიმოსა“.³ და კუალად თავადი იტყუს, ვითარმედ: „წელმწიფებაჲ მაქუს დადებად სულისა ჩემისა და წელმწიფებაჲ მაქუს კუალად მოღებად იგი, და არავინ მიმიღოს იგი ჩემგან“.⁴ ჰხედავა, რამეთუ სიკუდილისა და ცხორებისა წელმწიფებაჲ აქუს და ესევეთარი იგი განგებულებაჲ თავით თჳსით ქმნა? და რად ვიტყვ ქრისტესთვის? რამეთუ ჩუენცა, რომელთა უდარჴს არარაჲ არს, მრავალსა ვიქმთ თავით თჳსით, და ბოროტსა თავით თჳსით მოვიგებთ და სათნოებასა თავითვე თჳსით ვიქმთ; თუ არა, უკუეთუმცა არა გუაქუნდა წელმწიფებაჲ და არამცა ვიქ-

¹ იოან. 2,19. ² იოან. 2,21. ³ ფილიპ. 2,6-7. ⁴ შდრ. იოან. 10,17-18.

მოდეთ თავით თვსით, არცამცა ცოდვისათვს ჯოჯოხეთს მივეცემოდეთ, არცამცა სათნოებისათვს სასუფეველსა შევიდოდეთ.

რად არს უკუე სიტყუად ესე, თუ: „ვერ ძალ-უც თავით თვსით ქმნად“? ესე იგი არს, ვითარმედ ვერ ძალ-უც, თუმცა რადმე ქმნა წინააღდგომად მამისად, და ესე სიტყუად უფროსად სწორებასა მოასწავებს. და უკუეთუ იტყვთ, თუ: რად არა თქუა, ვითარმედ: არა იქმს წინააღმდგომსა მამისასა, არამედ: „ვერ ძალ-უცო ქმნად“? გარნა ამისთვის, რადთა უმეტესი იგი ერთობად გამოაჩინოს, რამეთუ არა თუ უძლურებასა სწამებს მას სიტყუად ესე, არამედ უფროსად ძალსა ფრიადსა. და სხუასაცა ადგილსა იტყვს პავლე მამისათვს: „რადთა ორითა საქმითა შეუძრავითა, რომლითა ვერ შემძლებელ არს ცრუებად ღმერთი“.¹ და კუალად იტყვს, ვითარმედ: „უკუეთუ ჩუენ უარ-ვყოთ, იგი სარწმუნოდ ჰგიეს, რამეთუ უარის-ყოფად თავისა თვსისა ვერ შემძლებელ არს“.² და არა თუ სიტყუანი ესე უძლურებასა წამებენ მისთვის, არამედ უფროსად ძალსა მიუთხრობელსა, რამეთუ სიტყუად ესე, რომელსა იტყვს, ესევეთარი არს, ვითარმედ შეუწყნარებელი არს იგი ბუნებად ესევეთარისა რადსამე. ვითარმცა ვიტყოდეთ, თუ: შეუძლებელ არს, თუმცა უფალმან ცოდა, და არა თუ სიტყვთა ამით უძლურებასა ვსწამებთ მისთვის, არამედ უფროსად ძალსა გამოუთქუმელსა აღვიარებთ, ეგრეთვე რაჟამს თქუას, თუ: „ვერ ძალ-მიც თავით ჩემით საქმც არცა ერთი რად“, ამას იტყვს, ვითარმედ: არა შესაძლებელ არს, არცა ეგების, არცა იქმნების, თუმცა ვქმენ რად წინააღმდგომი მამისად.

და რადთა სცნა, ვითარმედ ესრეთ არს სიტყუად ესე, შემდგომნი იგი სიტყუანი ვიხილნეთ, თუ ვის ეწამების ქრისტე, ჩუენმიერთა ამათ სიტყუათა ანუ თქუენმიერთა. რამეთუ შენ იტყვ, ვითარმედ: ძალსა და წელმნიფებასა მისსა დაჰსწინის სიტყუად ესე, ხოლო მე ვიტყვ: უფროსად სწორებასა და მამისაგან შეუცვალებელობასა მისსა გამოაჩინებს, და ვითარმედ ყოველსავე ვითარცა ერთისა გონებისაგან იქმან. ვისმინოთ უკუე სიტყუად ქრისტესი, შემდგომი ამისი, და ვიხილოთ, თუ შენისა იჭვსაებრ ანუ ჩუენისა სიტყვსაებრ თარგმნის სიტყუასა ამას. ისმინეთ უკუე, რასა იტყვს ქრისტე:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ : „რამეთუ რაოდენსა-იგი მამად იქმს, მისა მსგავსად ძცა იქმს“ (5,19).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ჰხედავთა, ვითარ ძირითურთ აღმოჰფხურა სიტყუად თქუენი და ჩუენ მიერ თქუმული ესე დაამტკიცა? რამეთუ უკუეთუ ძც თავით თვსით არას იქმს, მაშა მამადცა სამე არას იქმს თავით თვსით, ვინადთგან ყოველსავე, რაოდენსაცა იგი იქმს, ძცა იქმს. იხილეთ, ვითარ

¹ ებრ. 6,18. ² 2 ტიმ. 2,13.

მაღალი არს ძალი სიტყუათაჲ ამათ, და შენ უგულისხმოებისაგან სიმდაბლედ მოიყვანებ? რამეთუ არა უჭმს მას შეწვენაჲ, რამეთუ ყოვლით კერძო სწორ არს მამისა, რამეთუ ვითარცა მახარებელი იტყვს, „ყოველივე მის მიერ იქმნა, და თვნიერ მისა არცა ერთი რაჲ იქმნა“.¹ ჰხედავა, ვითარ ყოვლით კერძო გამოჩნდების წელმნიფებაჲ მისი? უკუეთუ კულა რომელთამე სიტყუათა სიმდაბლისა სახითა იტყვს, ნუ გიკვრს, რამეთუ ვინაჲთგან რაჟამს მაღალნი სიტყუანი ესმნიან ჰურიათა, სდევენიდიან მას და ღმრთისა წინააღმდეგომად სახელ-სდებდიან, ამისთვის მცირედ სიმდაბლისა კერძო მოიყვანა სიტყუად თვისი და კუალად სიმალლედ აღიყვანა, და კუალად სიმდაბლედ მოიყვანა, და ესრეთ თვთოფერ-ყო სიტყუად თვისი, რაჲთა შესაწყნარებელ იყოს უგულისხმოთა მიერცა. რამეთუ გულისხმაყავ, ვითარ არს: პირველად თქუა, ვითარმედ: „მამაჲ ჩემი იქმს, და მეცა ვიქმ“, და გამოაჩინა თავისა თვისისა მამისა თანა სწორებაჲ; და კუალად თქუა: „არა ძალ-უც ძესა თავით თვისით არცა ერთი რაჲ საქმედ, უკუეთუ არა მამისაგან რაჲმე იხილოს საქმც“; და მერმე კუალად აღიყვანა სიმალლისა კერძო და თქუა, რამეთუ: „რაოდენსა-იგი მამაჲ იქმს, მისა მსგავსად ძცა იქმს“; და კუალად სიმდაბლედ მოიყვანა სიტყუად თვისი და თქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ო : „რამეთუ მამასა უყუარს ძც და ყოველსავე უჩუენებს მას, რაოდენსა იგი იქმს, და უფროდს ამისა უჩუენოს მას საქმც“ (5,20).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : იხილე კუალად, რაბამი არს სიმდაბლც ესე, და სამართლადცა, რამეთუ ვითარცა სხუასა ადგილსა ვთქუ, ანცა ვიტყვ, ვითარმედ: რაჟამს სიმდაბლისა სიტყუასა რასმე იტყოდის, გარდამატებულითა სიმდაბლისა სახითა იტყვს მას, რაჲთა უგულისხმონი დაამტკიცნეს სიტყუათა მათ ფრიადმან სიმდაბლემან, რაჲთა გულისხმა-ყონ, ვითარმედ შეუძლებელ არს ესრეთ ყოფად, არამედ სხუად რაჲმე ძალი აქუს სიტყუასა ამას მაღალი. რამეთუ რაჟამს თქუას, თუ: „უფროდსი ამისა უჩუენოს მას საქმც“, უკუეთუ ვინ სიტყუად ესე, ვითარცა ესმოდის, ესრეთ გულისხმა-ყოს, იხილე, ვითარი ბოროტი იქმნას, რამეთუ თქუას, თუ: ჯერეთ საქმენი არიან, რომელნი არა უსწავლიანო, – რომელ-ესე არცა თუ მოციქულთათვს თქუმულ არს. რამეთუ მათ ზედა რაჟამს მოვიდოდა მადლი იგი სულისა წმიდისაჲ, ყოველივე ცნეს მესა შინა, რაოდენცა საჭმარ იყო მათა ცნობად. და რაჲმცა იყო უუკეთურეს ამისა, უკუეთუ ვინმე თქუას, ვითარმედ: ჯერეთ ისწავლის ძც ღმრთისაჲ? არამედ ისმინეთ, თუ რაჲ არს სიტყუად ესე. ვინაჲთგან განრლუეული განკურნა და ეგულეობდა მკუდრისაცა აღდგინებაჲ, ესრეთ იტყვს, ვითარმედ: ამისთვის გიკვრსა? უფროდსიცა ამისა იხილოთ. გარნა ესრეთ არა თქუა სიტყუად

¹ იოან. 1,3.

ესე, არამედ სიმდაბლისა სახითა, რადთამცა ნუგეშინის-სცა სიბორგი-
ლესა მათსა. რადთა სცნა, ვითარმედ სიტყუად იგი, რომელი თქუა, თუ:
„უმეტესი ამისა უჩუენოს“, არა ჭეშმარიტად თავისა თვისისათეს თქუა,
ისმინე შემდგომიცა სიტყუად:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ : „**ვითარცა მამად აღადგინებს მკუდართა და ცხოველ-
ჰყოფს, ეგრეთვე ძმ, რომელთაიცა ჰნებავს, ცხოველ-ჰყოფს**“ (5,21).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : იხილელა, ვითარ სიტყუად იგი, რომელ თქუა, ვითარ-
მედ: „არა შემძლებელ არს თავით თვისით საქმედ არცა ერთი რად“, არა
დამწუნელი არს ჯელმნიფებისა მისისად, რამეთუ აჰა ესერა აქა იტყვს,
ვითარმედ: „რომელთაიცა ჰნებავს, ცხოველ-ჰყოფს“. რამეთუ უკუ-
ეთუ „არა ძალ-უც საქმედ თავით თვისით“, ვითარ, „რომელთაიცა ჰნე-
ბავს, ცხოველ-ჰყოფს“? ვინაფთგან სიტყუად ესე, თუ: „ვითარცა მამად
აღადგინებს მკუდართა“, ესე ძალისა მისისა შეუცვალელებლობასა მოას-
ნავებს, ხოლო სიტყუად ესე, თუ: „რომელთაიცა ჰნებავს“, ჯელმნიფებისა
სწორებასა აჩუენებს. ჰხედავა, რამეთუ სიტყუად იგი, რომელი თქუა, ვი-
თარმედ: „არარად ძალ-უც საქმედ თავით თვისით“, არა თუ ჯელმნიფებასა
მისსა დაჰსწნის, არამედ შეუცვალელებლობასა მას ძალისა ნებისა მისისასა
გამოაჩინებს? ეგრეთვე გულისხმა-ყავ იგიცა სიტყუად, რომელი თქუა,
ვითარმედ: „უჩუენოს მას“, რამეთუ სხუასა ადგილსა იტყვს, ვითარმედ:
„მე აღვადგინო იგი უკუანადსკნელსა მას დღესა“,¹ და კუალად გამოა-
ჩინებს, ვითარმედ არა უჭმს შენვენად, და იტყვს, ვითარმედ: „მე ვარ აღ-
დგომად და ცხოვრებად“.² რადთა ვერ სთქუათ, თუ: მკუდართა აღადგინებს
და ცხოველ-ჰყოფს, ხოლო სხუასა ვერ ესრეთ იქმს, ამისთეს წინადასწარ
ყოველი სიტყუად მოსწყდა, რამეთუ თქუა, ვითარმედ: „რაოდენსაცა-
იგი მამად იქმს, მისა მსგავსად ძმცა იქმს“, გინა თუ მკუდართა აღდგომად
სთქუა, გინა თუ გუამოვნებისა დაბადებად, გინა თუ ცოდვათა შენდობად,
გინა თუ სხუად რადმე, ყოველივე მსგავსად მისა ითქუმის; არამედ არცა
ერთსა ამათგანსა ისმენენ, რომელთა-იგი სძულს თვისი ცხოვრებად. ესევი-
თარი ბოროტი არს წინამძღურებისა გულისთქუმად, ამან შვნა წვალება-
ნი, ამან დაამტკიცა წარმართთა უშჯულოებად. რამეთუ ღმერთსა ენება,
რადთა უხილავნი მისნი დაბადებულთა მიერ ამის სოფლისათა გულისხმა-
ვევნეთ, ხოლო მათ არა ინებეს ამას სწავლასა შედგომად, არამედ სხუად
გზად მოიპოვეს, ამისთესცა ჭეშმარიტისაცა მისგანცა გზისა დაეცნეს.
და ჰურიათა არა ჰრწმენა, რამეთუ დიდებასა კაცთაგან მიიღებდეს და
დიდებასა მხოლოდსა ღმერთისასა არა ეძიებდეს.³

¹ იოან. 6,39,40,44,54. ² იოან. 11,25. ³ შდრ. იოან. 5,44.

სწავლაღ ლტ ცუდადმზუაობრობისათჳს

არამედ ჩუენ, საყუარელნო, ვივლტოდით ამის სენისაგან ყოვლითავე მოსწრაფებითა, რამეთუ დაღაცათუ ბევრეულნი სათნოებანი გუქონდინ, ყოვლისავე შემძლებელ არს დაჯსნად ვნებად იგი ცუდადმზუაობრობისაჲ. რამეთუ უკუეთუ ქებად გყუარს, რაჲთა ღმრთისაგან ვეძიებდეთ ქებასა და არა კაცთაგან; თუ არა, სხუათაჲ, ვითარცა იყოს, გამოჩნდის რაჲ, მეყსეულად უჩინო იქმნის და წარწყმდის; დაღაცათუ მცირედ ჟამ დაადგრეს, სარგებელი არცა ერთი რაჲ მოგუეცემის ჩუენ მისგან. რამეთუ რაჲ საკვრველ არს კაცთამიერი დიდებაჲ, რომელი მრავალთა მქდავთა და მტაცებელთა და ბოროტისმოქმედთა აქუს? ხოლო რომელი ღმრთისა მიერ იდიდებოდის, არა მათ თანა იდიდების, არამედ წმიდათა თანა წინაღსწარმეტყუელთა და მოციქულთა და რომელთა აჩუენეს ანგელოზებრივი ცხორებაჲ. უკუეთუ ერისა მიერ ქებაჲ და დიდებაჲ გიყუარს, ყვენ მქებელ შენდა ანგელოზნი და იქმენ საშინელ ეშმაკთა; და კაცთამიერი ნურარაჲ ვნებაჲ, არამედ დათრგუნენ კაცთა საქმენი ყოველნი, ვითარცა მწკრწ და თიჯაჲ, და მაშინ გულისხმა-ჰყო, ვითარმედ არარაჲ ესრეთ ავნებს სულსა შენსა, ვითარ ცუდადმზუაობრობაჲ. და შეუძლებელ არს, თუმცა რომელი მის მიერ ძლეულ იყო, და მანმცა აღასრულა ცხორებაჲ კეთილი, ვითარცა-იგი შეუძლებელ არს კუალად, თუმცა რომელმან მას სძლო, და არამცა უმეტესნი ვნებანი დათრგუნნა.

ხოლო შენ, საყუარელო, ისმინე, რამეთუ ძლევაჲ მისი ესრეთ იქმნების, უკუეთუ საუკუნოჲსა მიმართ დიდებისა ვხედვიდეთ მარადის, რომლისაგან ჰნებაჲს ამას გამოყვანებაჲ ჩუენი; რამეთუ უკუეთუ ზეცისა დიდებასა ვეძიებდეთ, მან აქაცა განგუაბრწყინვენეს და საუკუნოჲსა მიმართ ცხორებისა ჩუენ თანა განვიდეს და ყოვლისავე ჳორციელისა მონებისაგან განგუათავისუფლნეს, რომელსა ან ფრიადითა უკეთურებითა ვჰმონებთ და ყოვლითურთ თავნი ჩუენნი ქუეყანისადა შეგკმშქულვან. რამეთუ სადაცა მიხვდე, გინა თუ უბანთა, გინა თუ სახლთა, გინა თუ გზათა, ანუ სადაცა მიხვდე, ყოველსა ადგილსა ამის სოფლისა საქმეთა ზრუნვაჲ ჰჰოო, და ვითარმედ თითოეული ამისთჳს იგუემების.

რაჲ უკუე იყოს ჩუენდა სასოებაჲ ცხორებისაჲ, რომელ ქუეყანასა ზედა ღმრთისასა მკვდრ ვართ და არა ღმრთისა მონებისათჳს ვისწრაფით? არამედ რომელთადა ბრძანებულ არს, რაჲთა უცხო ვიყვნეთ სოფლისაგან, ჩუენ უცხო ვართ ზეცისაგან და მოქალაქე სოფლისა და არა სასუფეველისა. რაჲმცა იყო ამის უგულისხმოებისა უძკრეს? რამეთუ მარადღე სიტყუანი საშჯელისა და სასუფეველისანი გუესმიან, და ჩუენ

ნოეს ზე ყოფილთა კაცთა და სოდომელთა ვჰბაძავთ, რადთამცა საქმით მოიწინეს ჩუენ ზედა ყოველნი იგი ბოროტნი. და იგი ყოველი ამისთვის დანერილ არს, რადთა რომელნი მომავალისათვის ურწმუნო იქმნებოდინ, გარდასრულისაგან აქუნდეს მომავალისა მის წამებად. ამას უკუე ყოველსა ვიგონებდეთ, გარდასრულსაცა და მომავალსაცა, რადთა ესრეთ მცირედ განვიფრთხოთ მწარისა ამის მონებისაგან და ვიზრუნეთ სულნი ჩუენნი, რადთა საუკუნეთა კეთილთა მივემთხვნეთ მაღლითა და კაცთ-მოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისა თანა მამასა ჰშუენის დიდებად სულით წმიდითურთ ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

თავი ლთ

სიტყუაჲ ესე: **„მამად არავის შჯის, და ყოველი საშჯელი მოსცა ძესა, რადთა ყოველნი პატივ-სცემდენ ძესა, ვითარცა-იგი პატივ-სცემენ მამასა“** (5,22-23).

თარგმანი: ფრიადი მოსწრაფებაჲ გვკვს ჩუენ ყოველსავე ზედა, საყუარელნო, რამეთუ სიტყუაჲ თანაგუაჲ მიცემად სიტყუათათსცა და საქმეთა ცხორებასა მას, რომელსა მისლვად ვართ, და საყდარსა, რომლისა წინაჲ წარდგომად ვართ მოგებად საქმეთა ჩუენთაებრ, გინა თუ კეთილი გუექმნას, გინა თუ ბოროტი. მას უკუე სამშჯავროსა ვიწსენებდეთ მარადის და ესრეთ შეუძლოთ ყოფად სათნოებასა შინა. რამეთუ ვითარცა რომელმან დღჳ იგი სულისაგან თქსისა აღმოიგდოს, ვითარცა უაღვროდ კლდეთა შინა და კაპანთა შთავარდების, რამეთუ წერილ არს, ვითარმედ: „ბილწ არიან გზანი მისნი ყოველსა ჟამსა“; და მერმე მიზეზიცა თქუა მის საქმისაჲ, ვითარმედ: „მიღებულ არიან სამართალნი შენნი პირისაგან მისისა“.¹ ეგრეთვე რომელსა მარადის შიში აქუნდეს, კეთილთა მოქალაქობითა იყოფვის, ვითარცა წერილ არს, ვითარმედ: „იწსენებდი აღსასრულსა შენსაო და უკუნისამდე არა სცოდო“.² რამეთუ რომელი-იგი ან ცოდვათა ჩუენთა შეგვნდობს, მას ეგულეების შჯაჲ ჩუენი; რომელი ჩუენთს მოკუდა, იგი არს, რომელმან განიკითხოს ბუნებაჲ ჩუენი. ამისთსცა იტყოდა:

სახარებაჲ: **„მამად არავის შჯის, არამედ ყოველი საშჯელი მოსცა ძესა, რადთა ყოველნი პატივ-სცემდენ ძესა, ვითარცა-იგი პატივ-სცემენ მამასა“** (5,22-23).

თარგმანი: რაჟამს თქუას, ვითარმედ: „ყოველი საშჯელი მოსცა ძესა“, „ყოველსა“ იტყვს, ვითარმედ უფალი არს პატივის-ცემისა და ტანჯვისაჲ. რამეთუ იხილა ბუნებაჲ კაცთაჲ უგულისხმო, და ვითარმედ არა ესრეთ მოდრკებიან კეთილისა ქადებითა, ვითარ შიშითა ტანჯვისაჲთა, ამისთს მიუთხრა ესე, რადთა ნუუკუე შიშმან მოიყვანნეს პატივად მისა. ხოლო სიტყუაჲ ესე, ვითარმედ: „მოსცა“, თქუმულ არს, რადთა არა უშობელად შეჰრაცხო იგი, არცა ორნი მამანი მოიგონნე, რამეთუ ყოველივე, რადცა არს მამად, იგივე არს ძჳ, შობილი და დადგრომილი ღმრთეებასა შინა ძედ. და რადთა სცნა, ვითარმედ სიტყუაჲ ესე, თუ: „მოსცა“, ამას მოასწავებს, ვითარმედ: შვა, ისმინე სხუაჲ სიტყუაჲ, რადთა მისგან ესეცა სცნა, რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: „ვითარცა-იგი მამასა აქუს ცხორებაჲ თავისა თქსისა თანა, ეგრეთვე ძესა მოსცა, რადთა ცხორებაჲ აქუნდეს თავისა თქსისა თანა“.³ რად არს უკუე სიტყუაჲ ესე? პირველად შვა და

¹ ფსალმ. 9,26. ² ზირ. 7,39. ³ იოან. 5,26.

მერმელა მისცა ცხორება? რამეთუ რომელი მისცემდეს, არსსა ვისმე მისცემს; და რად არს, შობილ იყო იგი ოდესმე თვნიერ ცხორებისა? არამედ ამას არცა თუ ეშმაკნი მოიგონებენ, რამეთუ უშჯულოებასა თანა უგულისხმოებაცა ფრიადი აქუს; არამედ ვითარცა სიტყუად იგი, თუ: „მოსცა ცხორება“, ესე არს, ვითარმედ: შვა იგი, ეგრეთვე სიტყუად ესე, თუ: „მოსცა საშჯელი“, ესე არს, ვითარმედ: მსაჯულად შვა იგი, რამეთუ იგი მოვალს შჯად, რადთა სცნა, ვითარმედ ყოველითურთ სწორ მამისა არს, რამეთუ რომელსა წელმნიფება აქუს ტანჯვად და პატივის-ცემად, რომელთადაცა ენებოს, მას სწორადვე მამისა ძალ-უც. თუ არა, ვითარ იტყვო, ვითარმედ არა ესრეთ არს, ვითარ-ესე მე ვიტყვ, არამედ პირველ იშვა და მერმე მიეცაო წელმნიფება ესე? ანუ რომლისა საქმისათვის მიეცა მას შემდგომად შობისა საქმე ესე? რომლითა წარმართებითა მოვიდა ამას პატივისა? არა გრცხუენისა ამათ კაცობრივთა ზრახვათა უნდოთა შემოღებად უხრწნელსა მას ბუნებასა ზედა, რომლისა თანა არარად არს უკუნანდსკნელ შემოსრული? ხოლო უკუეთუ იტყვ, ვითარმედ: რად იტყვს ესრეთ? გულისხმა-ყავ, რამეთუ ამისთვის იტყვს ესრეთ, რადთა შესანყნარებელ იქმნეს სიტყუად მისი და გზა-უყოს მალალთა მათ სიტყუათა. ამისთვის შეჰრთავს მდაბალთა მალალთა თანა და მალალთა – მდაბალთა თანა.

და ისინი პირველითგან, რამეთუ თქუა, ვითარმედ: „მამად ჩემი მოაქამომდე იქმს, და მეცა ვიქმ“,¹ და აჩუენა ამის მიერ სწორებად თვისი, არამედ მათ ინებეს მისი მოკლვად. იხილე უკუე, კუალად რად ქმნა, რამეთუ სიტყუად სიმდაბლისად თქუა, ხოლო ძალი იგივე, ვითარმედ: „არა ძალ-უც ძესა თავით თვისით საქმედ არცა ერთი რად“, და მერმე კუალად აღიყვანა სიმალლედ სიტყუად თვისი, ვითარმედ: „რაოდენსა-იგი მამად იქმს, მისა მსგავსად ძცა იქმს“;² და კუალად სიმდაბლედ მოიყვანა, ვითარმედ: „მამასა უყუარს ძც და ყოველივე უჩუენა მას, რაოდენსაცა იგი იქმს, და უფროდსი ამისა უჩუენოს მას საქმე“.³ და კუალად სიმალლედ აღიყვანა სიტყუად თვისი, ვითარმედ: „ვითარცა მამად აღადგინებს მკუდართა და აცხოვნებს, ეგრეთვე ძც, რომელთადა ჰნებავს, აცხოვნებს“.⁴ და ამისა შემდგომად კუალად თქუა სიტყუად, ერთბამად სიმდაბლისაცა მომასწავებელი და სიმალლისაცა, ვითარმედ: „მამად არავის შჯის, არამედ ყოველი საშჯელი მოსცა ძესა“, და კუალად აღიყვანა სიმალლედ, ვითარმედ: „რადთა ყოველნი პატივ-სცემდენ ძესა, ვითარცა-იგი ყოველნი პატივ-სცემენ მამასა“.

ჰხედავა, ვითარ თვთოფერ-ჰყოფს სიტყუასა თვისსა და მალლითა და მდაბლითა სიტყვთა და სახელითა ქსოვს მას, რადთა მაშინდელთა მიერცა

¹ იოან. 5,17. ² იოან. 5,19. ³ იოან. 5,20. ⁴ იოან. 5,21.

შესაწყნარებელ იქმნეს და შემდგომთაგან ნათესავთა არარად ევნოს? რამეთუ ჩუენ გულისხმა-ვჰყოფთ, ვითარმედ მიზეზი მდაბალთა სიტყუათა მისთაჲ ყოველივე ღმრთივშუენიერ არს და მაღალ, რამეთუ ჩუენთჳს იქმოდა, რაჲთა ვისნაოთ სიმდაბლჳ, და რაჲთა გჳჩუენოს ცხორებაჲ, რამეთუ მის მიერ იქმნების, რომელსაგან თავადი მოასწავებდა სხუასა ადგილსა და იტყოდა, ვითარმედ: „ამას ვიტყჳ, რაჲთა თქუენ სცხოვნდეთ“.¹ რამეთუ ვინაჲთგან იოვანეს წამებაჲ შორის შემოიღო და თჳსი დაუტევა, რამეთუ ესე არა ღირს იყო მისისა დიდებულებისა, ამისთჳს მიზეზსა იტყჳს ესოდენისა მის სიმდაბლისა სიტყუათაჲსა, ვითარმედ: „ამას ვიტყჳ, რაჲთა თქუენ სცხოვნდეთ“. ხოლო ისმინეთ კუალად სიტყუაჲ სწორებისაჲ მამისა თანა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე : **„რომელმან არა პატივ-სცევს ძესა, არა პატივ-სცემს მამასა, რომელმან მოავლინა იგი“ (5,23).**

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ჰხედავა, ვითარ შეთხზულ არს პატივი ძისაჲ პატივისა თანა მამისასა? რამეთუ არა თქუა, თუ: უკუეთუ არა პატივ-სცემდენ ოდენ, არამედ: „რომელი არა პატივ-სცემდეს ესრეთო, ვითარცა მამასა, იგი არა პატივ-სცემს მამასა“. რამეთუ იტყჳს სიბრძნით სიტყუათა თჳსთა, რაჲთა მიზეზიცა გულისხმა-ვყოთ და საბელიოზის წვალებასა არა შთავარდეთ, და ჰურიათაცა უძლურებაჲ განიკურნოს ამის სახითა, რაჲთა არა შერაცხილ იყოს იგი მათ მიერ ღმრთისა წინააღმდეგომად, რამეთუ იტყოდეს, ვითარმედ: ესე არა ღმრთისაგან მოსრულ არს, და ამის იჭჳსა დაჳსნად ვერ ესრეთ შემძლებელ იყვნეს მაღალნი სიტყუანი, ვითარ მდაბალნი. ამისთჳს ზედადსზედა იტყოდა მოვლინებასა თჳსსა, არა თუ რაჲთამცა უდარჳსობაჲ მისი რაჲმე გულისხმა-ვყავთ სიტყჳსა მისგან, არამედ რაჲთა მათნი პირნი დაუყვნეს. ამისთჳს ზედადსზედა მამისა მიმართ მიიყვანებს სიტყუასა თჳსსა და თანა თჳსსაგან პატივისა გამოაჩინებს, რამეთუ უკუეთუმცა მარადის თჳსისა ბუნებისა და პატივისაებრ იტყოდა, არამცა შეიწყნარნეს მათ სიტყუანი იგი, ვინაჲთგან მცირენიცა თუ ესე-ვითარნი სიტყუანი ესმნიან, სდევნიდიან მას. და კუალად, უკუეთუმცა მათთჳს ყოველთავე სიმდაბლისა სიტყუათა იტყოდა, შემდგომად მისა მრავალთამცა ევნო. ამისთჳსცა შეზავა სიტყუაჲ თჳსი სიმაღლითა და სიმდაბლითა, ამისთჳსცა შემდგომიცა ესე თქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე : **„ამენ, ამენ გეტყჳ თქუენ, რამეთუ: რომელმან სიტყუანი ჩემნი ისმინნეს და ჰრწმენნეს მომავლინებელი ჩემი, აქუნდეს მას ცხორებაჲ საუკუნიოჲ“ (5,24).**

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ჰხედავა, ვითარ ისწრაფის განქარვებად იჭჳსა მის, რომელი აქუნდა მათ, თუ წინააღმდეგომი არს ღმრთისაჲ, და შეშინებითაცა და კეთილისა ქადებითა წინააღმდეგომასა მისსა აყენებს? და

¹ იოან. 5,34.

აქაცა დაამდაბლებს სიტყუასა თვსსა, რამეთუ არა თქუა, ვითარმედ: რომელმან სიტყუანი ჩემნი ისმინნეს და ჰრწმენნეს ჩემი, თუ არა, კუალადმცა ზუაობაჲ დაენამა მისდა. რამეთუ უკუეთუ შემდგომად მრავლისა ჟამისა და მრავალთა სასწაულთა ესე ვერ გულისხმა-ყვეს და ჰრქუეს მას: „აბრაჰამ მოკუდა, და წინადასწარმეტყუელნი მოსწყდეს, და შენ ვითარ იტყვ, თუ: რომელმან ისმინოს სიტყუაჲ ჩემი და ჰრწმენნეს, არა იხილოს გემოდ სიკუდილისაჲ?“¹ და ამისთვის, რაფთამცა არა ანცა განმწვეცდეს, თქუა ესრეთ, ვითარმედ: „რომელმან სიტყუანი ჩემნი ისმინნეს და ჰრწმენნეს მომავლინებელი ჩემი, აქუნდეს მას ცხორებაჲ საუკუნოდ“, რამეთუ ესე არამცირედ შესაწყნარებელ-ჰყოფდა სიტყუასა მისსა, რაფთამცა ცნეს, ვითარმედ მამისა სარწმუნოებასა ქადაგებს, და უკუეთუმცა ესე გულსმოდგინედ შეიწყნარეს, სხუაფცამცა უადვილწსად ჰრწმენა. და ესრეთ საცნაურ არს, ვითარმედ მდაბალნიცა სიტყუანი მაღალთავე შეენეოდეს, რამეთუ თქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ : „**აქუნდეს მას ცხორებაჲ საუკუნოდ, და საშჯელსა იგი არა შევიდეს, არამედ გარდაიცვალოს სიკუდილისაგან ცხორებად**“ (5,24).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ორითა სახითა სარწმუნო-ჰყოფს სიტყუასა თვსსა: ერთად, რამეთუ მამასა სარწმუნო-ჰყოფს, და მეორედ, რამეთუ მრავალთა კეთილთა მიანიჭებს, რომელთაცა ჰრწმენნეს. ხოლო თუ „საშჯელსა არა შევიდეს“, ესე არს, ვითარმედ არა იტანჯოს, რამეთუ სიკუდილად არა თუ ამას იტყვს საწუთროფასა, არამედ საუკუნესა, ვითარცა-იგი ცხორებასა მას უკუდავსა იტყვს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ : „**ამენ, ამენ, გეტყვ თქუენ, რამეთუ: მოვალს ჟამი, და აწვე არს, ოდეს მკუდართა ისმინნენ სიტყუანი ძისა ღმრთისანი, და რომელთა ისმინნენ, ცხოვნდენ**“ (5,25).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ვინაფთაგან იტყოდა, ვითარმედ: „ვითარცა მამად აღადგინებს მკუდართა და აცხოვნებს, ეგრეთვე ძმ, რომელთაჲ ჰწმენა, აცხოვნებს“, და რაფთა არა სიტყუაჲ ოდენ იყოს და ტყუვილად შეჰრაცხონ მათ, ამისთვისცა საქმისაცა ჭეშმარიტებასა გამოაჩინებს, ვითარმედ: „მოვალს ჟამი“, და რაფთა არა შორს მოელოდიან, ამისთვის იტყვს, ვითარმედ: „აწვე არსო, ოდეს მკუდართა ისმინნენ სიტყუანი ძისა ღმრთისანი“ და ცხოვნდენ. იხილე აქაცა წელმწიფებაჲ მიუთხრობელი, რამეთუ ვითარცა მერმესა აღდგომასა, ეგრეთვე აწ იყოსო, რამეთუ მაშინ ბრძანებითა ღმრთისაჲთა აღვდგეთ და ანცაო, ვიდრე მე თქუენ თანა ვიყო, იქმნეს ესე საქმწ. და მერმე შემოიღებს სიტყუასა დამამტკიცებელსა ამის პირისასა და იტყვს:

¹ შდრ. იოან. 8,52.

სახარება: „**ვითარცა-იგი მამასა აქუს ცხორებად თავისა თვისსა თანა, ეგრეთვე მოსცა ძესა, რადთა აქუნდეს ცხორებად თავისა თვისსა თანა**“ (5,26).

თარგმანი: ჰხედავა შეუცვალელებლობასა და ვითარმედ ერთი ოდენ არს განყოფილება თვთებისად? რამეთუ იგი მამად არს და იგი – ძე, ხოლო სხუად ყოველივე სწორ და შეუცვალელებლ არს, და ამით საცნაურ არს, ვითარმედ ესევეითართა ძალითა და წელმნიფებითა იქმს ყოველსავე, ვითარ-იგი მამად, და არა სხუებრ რადმე, რამეთუ ესრეთ აქუს ცხორებად, ვითარცა მამასა. ამისთვისცა შემდგომიცა იგი სიტყუად არს, რადთა მისგან ესე გულისხმა-ვყოთ, რამეთუ იტყვს:

სახარება: „**და წელმნიფებად მოსცა მას საშჯელისაცა ყოფად**“ (5,27).

თარგმანი: რადათვის, რომელ აღდგომასა და საშჯელსა ამას ადგილსა ზე და ქუე აქცევს? ამისთვის, რომელ ესე სიტყუანი უფროს ყოვლისა მოაქცევენ გონებასა, რამეთუ რომელსა ესე ჰრწმენეს, შეშინდების და ისწრაფის, რადთა დაიმშკდოს მსაჯული იგი.

სახარება: „**რამეთუ ძე კაცისად არს, ნუ გიკვრს ესე**“ (5,27-28).

თარგმანი: რამეთუ ვინადთან ურწმუნოდ უჩნდა მსმენელთა მათ სიტყუად იგი და შეერაცხა ქრისტე კაცად ლიტონად, ხოლო სიტყუანი იგი უზეშთაეს კაცთა და ანგელოზთაცა იყვნეს, მხოლოდსა ღმრთისანი, ამისთვის თქუა, ვითარმედ: „**ნუ გიკვრს ესე, რამეთუ ძე კაცისად არს**“. და ვითარმცა იქმნა ესეო? „**რამეთუ მოვალს ჟამი, რომელსა ყოველნი რომელნი ისხნენ საფლავებსა, ისმინონ წმისა მისისად. და გამოვიდოდინ კეთილისმოქმედნი აღდგომასა ცხორებისასა, ხოლო ბოროტისმოქმედნი – აღდგომასა მას საშჯელისასა**“ (5,28-29). და რადათვის არა თქუა, თუ: ნუ გიკვრს, ვითარმედ ძე კაცისად არს, რამეთუ ძე ღმრთისადცა არს, არამედ აღდგომად ხოლო ავსენა? ამისთვის, რამეთუ ზემო თქუა, ვითარმედ: „**ისმინონ წმად ძისა ღმრთისად**“, ხოლო აქა თქუა საქმე, რომელი ღმრთისად ოდენ არს, რადთა მის მიერ მოიგონონ, ვითარმედ ღმერთი სამე არს და ძე ღმრთისად, რომელი ამას იქმს. რამეთუ უკუეთუმცა თვთ იტყოდა ამას ზედადსხედა, და ნუუკუე წინააღმდგომცა იპოვა საქმე იგი, არამედ სასწაულთა მიერ უფროს უვნებელ-ჰყოფდა სწავლასა მას. და პირველ, რაჟამს ლაზარეს აღდგომასა ავსენებდა, ესრეთ თქუა, ვითარმედ: „**მოვალს ჟამი, და აწვე არს, ოდეს მკუდართა ისმინენ სიტყუანი ძისა ღმრთისანი**“, და საშჯელი მუნ დაიდუმა, ხოლო აქა, ყოველთა აღდგომისათვის რად იტყოდა, საშჯელიცა ავსენა, ვითარმედ: „**გამოვიდოდინ კეთილისმოქმედნი აღდგომასა ცხორებისასა, და ბოროტისმოქმედნი – აღდგომასა საშჯელისასა**“; რამეთუ ვინადთან ზემო თქუა, ვითარმედ: „**რომელმან სიტყუანი ჩემნი ისმინეს და ჰრწმენეს მო-**

მავლინებელი ჩემი, საშჯელსა არა შევიდეს“, რაფთა არავინ ჰგონებდეს, ვითარმედ ესე ოდენ კმა არს ცხორებად, ამისთვის საქმეთათვისცა თქუა, ვითარმედ: „კეთილისმოქმედნი – აღდგომასა ცხორებისასა, და ბოროტისმოქმედნი – აღდგომასა საშჯელისასა“. ვინაფთგან უკუე თქუა, ვითარმედ: ყოველსა სოფელსა სიტყვს-მიცემად მისდა თანააც, ვითარმედ ყოველნი ჴმითა მისითა აღდგენ, – საქმწ ახალი, რამეთუ ანცა მრავალთა მიერ ურწმუნო არს, და მაშინცა ჰურიათა ვითარ არა ურწმუნო უჩნდა? – ამისთვის ისმინე, ვითარ სარწმუნო-ჰყოფს სიტყუასა მას და უძღურებასა მათსა თანა დამდაბლდების და იტყვს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : „**არა ძალ-მიც საქმედ თავით ჩემით არარაჲ, არამედ ვითარცა მესმის, ვშჯი, და საშჯელი ჩემი მართალ არს, რამეთუ არა ვეძიებ ნებასა ჩემსა, არამედ ნებასა მომავლინებელისა ჩემისასა**“ (5,30).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : რამეთუ ვინაფთგან ესრეთ უჩნდა მათ, თუ უცხოთა რათმე სიტყუათა იტყვს უფროჲს წინაფსწარმეტყუელთასა, რამეთუ იგინი იტყოდეს, ვითარმედ: ღმერთი არს, რომელმან განსაჯოს ქუეყანაჲ, ხოლო ქრისტე იტყოდა, ვითარმედ: მამაჲ არავის შჯის, არამედ ყოველთავე მე ვშჯი, და სიტყუად ესე აღაშფოთებდა ჰურიათა და დაარწმუნებდა, რაფთა წინააღმდეგომად ღმრთისა თქუან იგი, ამისთვის ფრიადისა სიმდაბლისა სიტყუად თქუა აქა, რაფთამცა მათი უძღურებაჲ განკურნა და ბოროტი იგი იქვ ძირითურთ აღმოფხურა. ამისთვის თქუა, ვითარმედ: „არა ძალ-მიც საქმედ თავით ჩემით არარაჲ“, ესე იგი არს, ვითარმედ: შეუძლებელ არს, თუმცა იხილეთ ანუ გესმა ჩემგან საქმწ ანუ სიტყუად წინააღმდეგომი მამისაჲ. და ვითარცა ზემო იტყოდა, ვითარმედ: „რომელი გუესმა, ვიტყვთ, და რომელი ვიხილეთ, ვწამებთ“,¹ ორსავე ჭეშმარიტისა ცნობისათვის იტყოდა და არა თუ ხილვისა და ცნობისათვის. ეგრეთვე აქა, სმენად რაჲ თქუა, არარას სხუასა მოასწავებს, გარნა ამას, ვითარმედ: შეუძლებელ არს, თუმცა სხუად რაჲ ვინებე მე, გარნა რაჲ-იგი მამასა ჰნებავს. არამედ არა თქუა ესე ესრეთ, ვითარ მე ვიტყვ, თუ არა, არამცა შეენწყნარა, არამედ სიმდაბლით თქუა და კაცობრივ, ვითარმედ: „ვითარცა მესმის, ვშჯიო“. არა თქუა, თუ: ვითარცა ვისწავებ, არამედ: „ვითარცა მესმის“; არამედ არა თუ ვითარმცა სმენად უწმდა, ესრეთ იტყვს ამას, რამეთუ არა თუ სწავლად ოდენ არა საჭმარ იყო მისა, არამედ არცა სმენად, გარნა ერთობასა მოასწავებდა და შეუცვალებელობასა საშჯელისასა, ვითარმცა იტყოდა, ვითარმედ: ესრეთ ვშჯი, ვითარცა თვთ მამაჲ, უკუეთუმცა შჯიდა.

და მერმე იტყვს, ვითარმედ: „საშჯელი ჩემი მართალ არს, რამეთუ არა ვეძიებ ნებასა ჩემსა, არამედ ნებასა მომავლინებელისა ჩემისასა“.

¹ იოან. 3,11.

რასა იტყვ, გაქუსა შენ სხუად ნებად მამისაგან კიდე? და ვითარ სხუასა ადგილსა იტყვ, ვითარმედ: „ვითარცა მე და შენ, მამაო, ერთ ვართ“;¹ და ნებისათვს და ერთობისათვს იტყოდე. არამედ გულისხმა-ყავთ, ძმანო, რამეთუ სიტყუად ესე ესევეთარი არს, ვითარმედ: არა თუ სხუად არს ნებად ჩემი და სხუად არს ნებად მამისა, არამედ ვითარცა ერთისა ბუნებისა ერთი ნებად არს, ეგრეთვე ჩემი და მამისა. და არარად არს ჩემი სხუად ნებად, მამისაგან განყოფილი, არამედ რად-იგი მას ჰნებავს, მეცა იგივე მნებავს, და რად მე მნებავს, მასცა იგივე ჰნებავს; და ვითარი მამისა არს საშჯელი, ეგევეთარივე ჩემი არს, და რამეთუ ერთისაგან გონებისა გამოვალს ორთავე ბრძანებად. ხოლო რომელ ესრეთ კაცობრივ იტყვს სიტყუასა ამას, ნუ გიკვრს, რამეთუ ჯერეთ ლიტონად კაცად შეერაცხა იგი. და ამისთვის ჯერ-არს, რადთა ესევეთართა ადგილთა არა თუ თქუმულთა მათ ოდენ გამოვეძიებდეთ, არამედ თუ ვითარი გონებად აქუნდა მსმენელთა მათ, და ესრეთ ვისმენდეთ, ვითარცა მათისა გონებისა მიმართ თქუმულსა, რამეთუ უკუეთუ ვინ სიტყუათა წერილისათა ვითარცა ჰპობედეს და ესრეთ გულისხმა-ჰყოფდეს, მრავალსა ბოროტსა შთავარდეს.

და ვითარმცა იყო ესე, თუმცა უფალი იტყოდა, თუ: სხუად არს ნებად ჩემი, და სხუად არს მამისა, რომელ-ესე კაცნიცა ჭეშმარიტად ღმრთისმსახურნი არავე იტყვან ამას. რამეთუ უკუეთუ ჰავლე ესრეთ შეზავა ნებად თვის ნებასა ღმრთისასა, ვიდრელა იტყოდა, ვითარმედ: „არლა მე ცხოველ ვარ, არამედ ცხოველ არს ჩემ შორის ქრისტე“;² ვითარ უკუე მეუფემანმცა ყოველთამან თქუა, თუ: სხუად არს ნებად ჩემი და მას არა ვეძიებ, არამედ მამისა ჩემისა ნებასა ვეძიებ? გარნა გონებათაებრ მსმენელთადა და იჭკსაებრ მათისა, რომელთა მიმართ მაშინ იტყოდა, თქუა ესე, რამეთუ ვინაფთგან ზემოფთვე იტყოდა სიტყუათა მათ, რომელთამე – ღმრთივშუენიერად და რომელთამე – კაცობრივ, და აქაცა კუალად ვითარცა კაცი იტყვს, ვითარმედ: „საშჯელი ჩემი მართალ არს“, ამისთვის, „რამეთუ არა ვეძიებ ნებასა ჩემსა, არამედ ნებასა მომავლინებელისა ჩემისასა“. რამეთუ ვითარცა კაცთა შორის რომელი ნებისა თვისსა აღსრულებისაგან შორს იყოს და სიყუარულისაგან თავისა თვისსა, უჯერო არს მისთვის თქუმად, თუ უსამართლოდ შჯის, ეგრეთვე ვერცა ჩემდა ან ძალ-გიც მხილებად, რამეთუ რომელი ეძიებდეს თვისსა ნებისა დამტკიცებად, ნუუკუედა იჭუეულ იქმნეს მრავალთაგან, ვითარმედ გარდაქცევს სამართალსა, ხოლო რომელი თვისსა ნებასა არა ეძიებდეს, რადლა მიზეზი არს, რადთამცა არა სამართალსა შჯიდა?

და ესე გულისსიტყუად მოიპოვეთ ჩემთვისცა, რამეთუ უკუეთუმცა ვიტყოდე, თუ: არა მამისა მიერ მოვლინებულ ვარ, და არამცა მის-

¹ შდრ. იოან. 17,21-22. ² გალ. 2,20.

სა მივიღებდი დიდებასა ამათ საქმეთასა, ნუჟუჟედა იჭუეულმცა ვინმე იქმნა თქუენგანი, თუ თავისა ჩემისა დიდებად მნებავს და ამისთვის არა ვიტყვ ჭეშმარიტსა. ვინაჲთგან უკუე მას ვადიდებ, რაჲლა მიზეზი გაქუს შესმენად ჩემდა? ჰხედავა, სადა მოიყვანა სიტყუად თვისი?

ჰხედავა, რამეთუ, ვითარცა მრავალგზის ვთქუ, გარდამატებად სიმდაბლისა სიტყუათა მისთაჲ უფროჲსად ასწავლის გონიერთა, რაჲთა არა ვითარცა ესმეს და ესრეთ გულისხმა-ჰყოფდენ სიტყუათა მისთა და დაეცემოდინ, არამედ ასწავებს, რაჲთა სიმაღლესა მას ძალისა მათისასა აღვიდოდინ და არაჲ ევენბოდის.

სწავლად ლთ **ძვრისწესენებისათვის და მონყალებისა**

ხოლო ჩუენ, ძმანო, რაჟამს ესე ყოველი გუესმოდის, ნუმცა ამოდ თანანარვჰვდებით სიტყუათა ამათ, არამედ კეთილად გამოვეძიებდეთ და მიზეზსა თქუმულთა ამათ გამოვიწუღილვიდეთ; და ნუმცა ვჰგონებთ, თუ კმა არს ჩუენდა სიტყვს-გებად ღმრთისა უგულისხმოებაჲ და უსწავლელობაჲ, რამეთუ არა თუ უმანკობაჲ ოდენ გვბრძანა უფალმან, არამედ სიბრძნეცა. მოვიგოთ უკუე სინრფოებასა თანა სიბრძნეცა და განვიკითხვიდეთ აქავე თავთა ჩუენთა, რაჲთა არა სოფელსა თანა დავისაჯნეთ. და ესევეთარნი ვიყვნეთ მოყუასთა მიმართ, ვითარ გუენბავს, რაჲთა იყოს ღმერთი ჩუენდა მომართ, რამეთუ ვიტყვთ: „მოგვტევენ თანანადებნი ჩუენნი, ვითარცა ჩუენ მიუტევენთ თანამდებთა მათ ჩუენთა“.¹ და ვიცი, ვითარმედ რაჟამს სული შეინუხოს მეორისა მიერ, არა თავს-იდებს მას შეუნუხებელად და უტკივარად; არამედ უკუეთუ გულისხმა-ყვით, ვითარმედ არა შემანუხებელსა მას, არამედ თავთა ჩუენთა უყოფთ კეთილსა, უკუეთუ არა განვრისხნეთ, ესრეთ შეუძლოთ გესლსა მას გულისწყრომისასა აღმოგდებად; რამეთუ რომელმან-იგი ასისა მის დრაჰკანისათვის ტანჯა მოყუასი იგი თვისი, არა თუ მას ავნო, არამედ თავი თვისი ბევრეულისა მის ტალანტისა თანამდებ-ყო, რომელთაჲ პირველად შენდობაჲ მიელო. რაჟამს უკუე სხუათა არა შეუნდოთ, თავთა ჩუენთა არა შეუნდობთ.

ნუმცა უკუე ღმერთსა ოდენ ვეტყვთ მარადის, თუ: ნუ მოიწესენებ ცოდვათა ჩუენთა, არამედ ჩუენთაცა თავთა ვჰრქუათ, ვითარმედ: ნუ მოიწესენებ ცოდვათა მოყუსისათა, რომელნი ჩუენდა მომართ ქმნეს, რამეთუ პირველად შენ დასწერ შჯუულსა შენდობისასა, და ეგრეთ ღმერთი

¹მათ. 6,12; შდრ. ლუკ. 11,4.

აღასრულებს მას; ესე იგი არს, ვითარმედ: უკუეთუ შენ სხუათა შეუნდო, იგი შენ შეგინდობს. ან უკუე სხუანი მღვდარებითა და ჯმელსა წოლითა და ბევრეულითა ტანჯვითა და უბადრუკებითა აღჰყოცენ ცოდვათა თვსთა, ხოლო შენ შემძლებელ ხარ ადვილითა ამით გზითა, რომელ არს ძკრუჴსენებლობად, ყოველთა ცოდვათა შენთა აჯოცად.

რადასათვს უკუე ჰლესავ მახვლსა და მოინყლავ თავსა შენსა, ვითარცა ცოფი, და საუკუნოვსა ცხორებისაგან თავსა შენსა გამოაჯუებ? ჯერ-არს ყოვლისა მოსწრაფებისა ქმნად, რადთამცა მას მიემთხვე ცხორებასა. რამეთუ უკუეთუ სანუთროვსა ამის ცხორებად ესრეთ სანადელ არს, რად ვინ თქუას მისთვის, სადა-იგი არა არს საღმობად, არცა მწუხარებად, არცა სულ-თქუამად? მუნ შიში სიკუდილისადა არა არს, არცა იჭკ არს მათ კეთილთა აღსრულებისადა. ნეტარ არიან და სამგზის სანატრელ და ბევრეულგზისცა, რომელნი ნეტარსა მას ცხორებასა ღირს იქმნენ, ვითარცა-იგი უბადრუკ არიან და ბევრეულგზის სანყალობელ, რომელნი მას ნეტარებასა დააკლდენ.

და უკუეთუ იტყვ, ვითარმედ: და რომელი საქმე არს, რომელი მას ცხორებასა ღირს-მოყვს ჩუენ? ისმინე თავადისადა მის, რასა ეტყვს ჭაბუკსა ვისმე, რომელმან თქუა, ვითარმედ: „რად ვყო, რადთა ცხორებად საუკუნოდ დავიმკვდრო?“¹ და უფალმან ჰრქუა მას სხუათა მათ მცნებათათვს და უკუანადასკნელ მოვიდა სიყუარულსა მოყუისასა, ვითარცა ბეჭედსა მას ყოვლისასა. და უკუეთუ ვინ თქუას ანცა, ვითარმედ: არა მიმრუშავს, არა მიპარავს, არა კაც-მიკლავს, გარნა ესე-მე-მცა იპოვამცაა წარმართებად, რადთამცა შეიყუარა მოყუასი, ვითარცა თავი თვისი? რამეთუ უკუეთუ ვის ეშურა, ანუ ძკრი უზრახა, ანუ ბოროტისა წილ ბოროტი მიაგო, ანუ არა მისცა, რად მას უჭმდა, არა შეუყუარების, ვითარცა თავი თვისი. და არა ესე ოდენ ბრძანა ქრისტემან, არამედ სხუადცა, ვითარმედ: „განყიდე მონაგები შენი, მიეც გლახაკთა და მოვედ და შემომიდეგ მე“² რამეთუ საქმეთა მიერ მსგავსებასა უწოდა შედგომად.

რასა უკუე ვისწავლით ამისგან? ერთად, ვითარმედ რომელსა ესე ყოველი არა აქუნდეს, ვერ მიემთხუევის სრულებასა მას ცხორებასა შინა, რამეთუ ვითარცა სისრულისა მომატყუებელი თქუა, ვითარმედ: „უკუეთუ გნებავს სრულ-ყოფად, განყიდე მონაგები შენი და მიეც გლახაკთა“. და კუალად ამასცა გულისხმა-ვჰყოფთ, ვითარმედ თვთ მასცა ამხილა, ვითარმედ ამოდ ზუაობს, რამეთუ რომელი ესევითარსა სიმდიდრესა შინა იყო და სხუათა შეურაცხ-ჰყოფდა სიგლახაკესა შინა, ვითარმცა შეიყუარა მან მოყუასი, ვითარცა თავი თვისი? და არცა სადამე მას იტყოდა ჭეშმარიტებით. არამედ ჩუენ ვისწრაფოთ ყოვლითა ძალითა

¹ მათ. 19,16; მარკ. 10,17; ლუკ. 18,18. ² მათ. 19,21; მდრ. მარკ. 10,21; ლუკ. 18,22.

ყოვლისა მონაგებისა ჩუენისა მიცემად და მოსყიდად სასუფეველსა ცა-
თასა, რამეთუ უკუეთუ კაცნი სოფლისა პატივისათჳს ყოველსა მონაგებ-
სა მისცემენ, პატივისა აქავე დაშთომადისა, და მრავალგზის აქაცა არავე
დაადგრის მათ თანა მრავალ ჟამ, უკუე ჩუენ რად ვთქუათ, რომელნი
საუკუნოხსა მის პატივისათჳს არცა თუ მცირედსა რას წარვაგებთ? არა
უკუე ფრიადი სიცოფჳ არსა, რომელ აქა დაშთომადი ესე არა გუნებაეს
ჩუენ თანა წარლებად? რად უკუე სიტყუად გუაქუს, რომელ ადვილი ცხო-
რებაჲ წინაგკც, და ჩუენ კლდეთა შთავიჭრებით და უგზოთა ვალთ? არა-
მედ განვიფრთხოთ და გონებათა ჩუენთა მოვიდეთ და ცხორებაჲ ჩუენი
კეთილად განვაგოთ, რადთა საუკუნოჲ ცხორებაჲ მოვიგოთ მადლითა და
კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისაჲ არს
დიდებაჲ უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

თავი 8

სიტყუაჲ ესე: „უკუეთუ მე ვნამებ თავისა ჩემისათჳს, ნამებად ჩემი არა არს ჭეშმარიტ. სხუად არს, რომელი ნამებს ჩემთჳს, და ვიცი, რამეთუ ჭეშმარიტ არს ნამებად მისი“ (5,31-32).

თარგმანი: რომელი თუალთა ოქროსა გამოსაღებელთა ეძიებდეს და იყოს ჳელოვნებისა მის გამოუცდელ, სარგებელი არარად პოვოს, ვერცა ოქროდ გამოიღოს, არამედ ცუდი ოდენ შრომად თავს-იდვას. ეგრეთვე რომელთა არა იცოდინან წესი წმიდათა წერილთად და ჩუეულებად და ძალსა მათსა ეძიებდენ, იგინი ოქროსა მინასა შინა აღჰრევენ, და არა-ოდეს პოვონ მათ შინა მყოფი იგი საუნჯე უცბებითა. ხოლო ესე ამისთჳს ვთქუ, რამეთუ წინამდებარესა ამას სიტყუასა შინა ოქროდ ფრიადი არს, გარნა არა საჩინოდ, არამედ დაფარული; ამისთჳს გვკვმს, რადთა ვილუანოთ, ვიდრემდის ვპოვოთ. რამეთუ ვინ არამცა განკვრდა, რომელსა ეს-მოდის ქრისტჳსი, ვითარ იტყვს, ვითარმედ: „უკუეთუ მე ვნამებ თავისა ჩემისათჳს, ნამებად ჩემი არა არს ჭეშმარიტ“? და იგი ჩანს მრავალთა ადგილთა, ვითარმედ ნამებს თავისა თჳსისათჳს: რამეთუ სამარიტელსა მას ჰრქუა: „მე ვარ ქრისტე“;¹ და ბრმასა მას ჰრქუა, ვითარმედ: „რომელი იტყვს შენ თანა, იგი არს“;² და ჰურიათა ჰრქუა: ვითარ იტყვთ, თუ: „გმობს, რამეთუ ვთქუ, თუ: ძჳ ღმრთისად ვარი მე“?³ და სხუათა მრავალთა ადგილთა იქმს ესრეთ. რად არს უკუე სიტყუაჲ ესე, ვითარ გულისხმა-ვყოთ? რამეთუ კუალად ქუემორე იტყვს, ვითარმედ: „უკუეთუ მე ვნამებ თავისა ჩემისათჳს, ნამებად ჩემი ჭეშმარიტ არს“,⁴ და აქა ესრეთ იტყვს, ვითარმედ: „უკუეთუ მე ვნამებდე, არა არს ჭეშმარიტ“. რად არს უკუე, რომელი შევიწყნაროთა ამათ ორთაგანი, უკუეთუ არა გამოვიძიოთ მიზეზი სიტყვსად ამის, და თუ რადსათჳს თქუა, ანუ რომელთა პირთა მიმართ, რადთა არა განსაცდელსა შთავცკვეთ? რამეთუ უკუეთუ ნამებად მისი არა ჭეშმარიტ არს, რად იყოს ჩუენდა სასოებაჲ ცხორებისად?

არამედ ჯერ-არს ჩუენდა მღკდარებაჲ, რადთა არა დავშთეთ სიტყუათა ოდენ შინა, არამედ ძალიცა და პირი სიტყვსად გამოვიძიოთ; რამეთუ ესრეთ შესცდეს მწვალებელნი: ვითარცა ესმეს, ესრეთვე გულისხმა-ჰყოფდინან სიტყუათა წერილისათა. და უკუეთუ ესე ვქმნეთ, რომელ არა გამოვიძიოთ ჟამი და სიტყუად და გონებაჲ მსმენელისად, დიდსა ბოროტსა შთავცკვეთ.

რად არს უკუე სიტყუაჲ ესე? ეგულებოდა ჰურიათა რქუმად მისა, ვითარმედ: შენ თავისა შენისათჳს სნამებ, და ნამებად შენი არა არს

¹ მდრ. იოან. 4,25-26. ² იოან. 9,37. ³ იოან. 10,36. ⁴ იოან. 8,14.

ჭემმარიტ“. ამისთვის უფალმან უსწრო წინადასწარ და ჰრქუა ესე, ვითარ-
 მცა იტყოდა, ვითარმედ: ნუუკუე მრქუათ თქუენ, თუ: შენი არა გურნამს,
 არამედ მამადაცა წამებს ჩემთვის. რამეთუ სიტყვსაჲ ამის, თუ: „წამებაჲ
 ჩემი არა არს ჭემმარიტ“, არა ჯერ-არს ესრეთ ლიტონად გულისხმის-
 ყოფაჲ, არამედ ესრეთ ჯერ-არს, ვითარმედ: „წამებაჲ ჩემი არა არს
 ჭემმარიტ წინაშე თქუენსა“, რადთა მათიცა იჭკ თანაშეჰრთოდა, და
 არა თუ სიტყუაჲ ესე, ვითარცა არს, ესრეთ თქუა, არამედ მათისა გო-
 ნებისა მიმართ მიუგო; და რაჟამს თქუას, თუ: „წამებაჲ ჩემი არა არს
 ჭემმარიტ“, უკეთურებასა გონებისა მათისასა ამხილებს და ყოფადსა მას
 მისა მიმართ მათსა წინააღდგომასა. ხოლო რაჟამს თქუას, თუ: „უკუეთუ
 მე ვწამებდე თავისა ჩემისათვის, წამებაჲ ჩემი ჭემმარიტ არს“, თვთ
 საქმისა მის ბუნებასა გამოაჩინებს, ვითარმედ ჯერ-არს, რადთა ვითარცა
 ღირსსა, ჭემმარიტად აღიარებდენ სიტყუასა მისსა, დადაცათუ თავისა
 თვისისათვის იტყოდის. რამეთუ ვინაჲთგან თქუა აღდგომად მკუდართად
 და საშჯელი, და ვითარმედ რომელსა ჰრწმენეს მისი, საშჯელად არა
 მივალს, არამედ ცხორებად, და ვითარმედ იგი არს, რომელი დაჯდეს
 მსაჯულად, და ვითარმედ სწორი მამისაჲ აქუს ჴელმწიფებაჲ და ძალი,
 და ენება ამის ყოვლისა დამტკიცებაჲ, ამისთვის თქუა სიტყუაჲ ესე
 პირველად, რომელ მათსა ბუნებასა შინა იყო, ვითარმცა იტყოდა,
 ვითარმედ: მე ვთქუ, რამეთუ: „ვითარცა მამად აღადგინებს მკუდართა
 და ცხოველ-ჰყოფს, ეგრეთვე ძვ, რომელთაჲცა ენებოს, ცხოველ-
 ჰყოფს“;¹ და ვითარმედ: „მამად არავის შჯის, არამედ ყოველი საშჯელი
 მოსცა ძესა“;² და ვითარმედ: „რომელი პატივ-სცემდეს ძესა, იგი
 პატივ-სცემს მამასა“;³ და ვითარმედ: „ჯერ-არს ვითარცა მამისაჲ, ეგ-
 რეთვე ძისა პატივი“;⁴ და ვითარმედ: „რომელმან სიტყუანი ჩემნი
 ისმინეს და ჰრწმენეს, არა შევიდეს საშჯელსა, არამედ გარდაიცვალოს
 სიკუდილისაგან ცხორებად“;⁵ და ვითარმედ: „მკუდართა ისმინონ ჴმისა
 ჩემისაჲ, რომელთამე ან და რომელთამე უკუანადაცნელ“;⁶ და ვითარმედ:
 „ყოველთა სიტყუაჲ მოვჰჴადო საქმეთა მათთათვის“.⁷ და ვინაჲთგან
 ესე ყოველი წამებაჲ ჩემი არს, და წამებაჲ ჩემი წინაშე თქუენსა არა
 ჭემმარიტ არს, იხილენით სხუანი იგი მონამენი ჩემნი.

და ესრეთ სარწმუნო-ჰყოფდა სიტყუასა თვისსა, რაჟამს პირვე-
 ლად დაფარული გონებათა მათთაჲ გამოუცხადა და ესე ერთი სასწაუ-
 ლი უჩუენა თვისისა ძალისაჲ; და შემდგომად მისა სხუანიცა სიმტკიცენი
 შემოიხუენა, რამეთუ სამნი მონამენი მოართუნა სიტყუათა თვისთანი: ერ-
 თად, საქმენი, რომელთა იქმოდა, და მერმე, წამებაჲ მამისაჲ და ქადაგე-

¹ იოან. 5,21. ² იოან. 5,22. ³ შდრ. იოან. 5,23. ⁴ შდრ. იოან. 5,23. ⁵ იოან. 5,24.

⁶ შდრ. იოან. 5,25,28. ⁷ შდრ. მათ. 16,27; ფსალმ. 61,13; რომ. 2,6.

ბაძცა იოვანესი. და პირველად უდარჯსი იგი უთხრა მათ, რომელ არს იოვანესი, რამეთუ თქუა რად, ვითარმედ: „სხუად არს, რომელი წამებს ჩემთკს, და ვიცი, რამეთუ ჭემმარიტ არს წამებად მისი“, მეყსეულად შესძინა და თქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„თქუენ მიავლინეთ იოვანესა, და წამა ჭემმარიტი“** (5,33).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ჰხედავა, ვითარ ამითცა სიტყვთა საცნაურ არს, ვითარმედ სიტყუად იგი, თუ: „წამებად ჩემი არა არს ჭემმარიტ“, მათისა იჭკსა მიმართ თქუმულ არს? ხოლო თქუა, ვითარმედ: „თქუენ მიავლინეთო იოვანესა“, რადთა ვერ თქუან მათ, ვითარმედ: და რად არს, უკუეთუ მან შენისა მომადლებისათკს წამა? და ამისთკს თქუა, ვითარმედ: „თქუენ მიავლინეთო“, და უკუეთუმცა არა გყვა იგი კაცად ფრიად სარწმუნოდ, არამცა მიგევლინა მისა. და რამეთუ არა ქრისტესთკს ჰკითხვიდეს, არამედ თავისა თკსისათკს, ვითარმედ: „შენ ვინ ხარო?“¹ რომელ-ესე უმეტესისა სარწმუნოებისა სასწაული არს; რამეთუ რომლისასა თავისა თკსისათკს წამებასა შევიწყნარებდეთ, არამცა უფროსად, უკუეთუ სხვსათკს წამოს, შევიწყნაროთა? და მივლინებულნი იგი არა თუ შეურაცხნი ვინმე იყვნეს, არამედ მლდელნი და ფარისეველნი. და ესე ყოველი მოასწავა სიტყვთა მით, რომელი თქუა, ვითარმედ: „მიავლინეთ იოვანესა, და მან წამა ჭემმარიტი“.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„ხოლო მე წამებად კაცისაგან არა მოვილო“** (5,34).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: და რადსათკს შემოილო იოვანეს წამებად? რამეთუ იგიცა არავე კაცობრივი იყო. რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: „რომელმან მომავლინა მე ნათლის-ცემად წყლითა, მან მრქუა“.² და იოვანესიცა სამე წამებად ღმრთისად იყო, რამეთუ მის მიერ ესწავა და იტყოდა, არამედ მათ ესე არა იცოდეს, გარნა ვითარცა თავით თკსით მეტყუელად აქუნდა იოვანე. და რადთა არა თქუან, ვითარმედ: ვითარ იტყვს, თუ: ღმრთისაგან მისწავიეს ყოველი და მისმიერი ვარი, და კუალად იოვანესგან მოიღებს წამებასა? ამისთკს გონებისა მათისაებრ მიუგო, ვითარმედ: „მე წამებად კაცისაგან არა მოვილო“. და კუალად რადთა ვერ თქუან მათ, ვითარმედ: უკუეთუ არა მიიღებ კაცისაგან წამებასა, რად შემოიღებ იოვანეს ქადაგებასა მოწამედ? ამისთკს, რადთა ესე ვერ თქუან, შესძინა შემდგომიცა ესე და თქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„არამედ ამას ვიტყვ, რადთა თქუენ სცხოვნდეთ“** (5,34).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ხოლო სიტყუად ესე ესევეთარი არს, ვითარმედ: მე არა მეწმარების წამებად მისი, რამეთუ ღმერთი ვარ კაცთა ბუნებისად, არამედ

¹ იოან. 1,19,21,22; 8,25. ² იოან. 1,33.

ვინაფთვან თქუენ ისმენთ იოვანესსა და სარწმუნოდ გიჩნს მისი სიტყუაჲ და ვითარცა წინაფსწარმეტყუელისა მიმართ მიხუედით მისა, ხოლო მე არცა სასწაულთაგან მისმენთ, ამისთჳს მოგაწსენებ წამებასა მისსა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „რამეთუ იგი იყო სანთელი აღნთებული საჩინოდ, ხოლო თქუენ ინებეთ სიხარული ჟამ ერთ ნათელსა მისსა“ (5,35).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: და რაფთა ვერ თქუან, ვითარმედ: მან თქუა, ხოლო ჩუენ არა შევიწყნარეთ სიტყუაჲ მისი, და გამოაჩინებს, ვითარმედ შეიწყნარნეს სიტყუანი მისნი და განიხარეს სიტყუათა მისთა ზედა. ესრეთ საკჳრველად აქუნდა იგი და სიტყუათა მისთა არა წინააღუდეგებოდეს. ხოლო სიტყუაჲ ესე, ვითარმედ: „ჟამ ერთ“, ამისთჳს თქუა, რაფთა მათისა გონებისა სისუბუქჳ გამოაჩინოს, ვითარმედ ადრე განეშორნეს მასცა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „ხოლო მე მაქუს წამებაჲ უფროფს იოვანესა“ (5,36).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ესე იგი არს, ვითარმედ: უკუეთუმცა გენება, რაფთამცა ჭეშმარიტებისაებრ საქმეთაფსა შეიწყნარებდით სარწმუნოებასა, მემცა საქმეთა მიერ სარწმუნო-გყვენ თქუენ. ვინაფთვან უკუე არა ესრეთ გნებაფს თქუენ, ამისთჳს იოვანეს მიმართ მიგიყვანებ. არა თუ მისი წამებაჲ მეჭმარების, არამედ ყოველსავე ღონესა ვიქმ, რაფთამცა თქუენ სცხოვნდით. და მაქუს წამებაჲ უზეშთაესი იოვანესა საქმეთა ჩემთა მიერ, არამედ მე ესე მნებაფს, რაფთა რომლითაცა ღონითა მოგიყვანნე თქუენ სარწმუნოებად. და ენება მხილებაჲ მათისა გონებისაჲ, ვითარმედ მცირედ ჟამ ინებეს სიხარული მის მიერ, და დაუდგრომელი იგი გონებაჲ მათი მოასწავა და სანთელად სახელ-სდვა იოვანეს, რაფთა გამოაჩინოს, ვითარმედ არა თუ თავით თჳსით აქუნდა ნათელი, არამედ მაღლისაგან სულისა წმიდისა. და ესე რაჲ აწსენა, ამხილა, ვითარმედ მისვე გონებისაგან, რომლითა იგი შეურაცხ-ყვეს, მითვე ვერცა ქრისტესი ჰრწმენა, რამეთუ ჟამ ერთ მოიგეს მისა მიმართ სარწმუნოებაჲ; თუ არა, უკუეთუმცა არა ესრეთ ექმნა, ადრემცა მოეყვანნეს მას იგინი იესუფს მიმართ. და გამოაჩინნა იგინი ყოვლით კერძო, ვითარმედ არა ღირს წყალობისა არიან, და მეყსეულად შესძინა და თქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „მე მაქუს წამებაჲ უფროფს იოვანესა, რამეთუ საქმჳ, რომელი მომცა მე მამამან, რაფთა აღვასრულო იგი, ესე საქმენი წამებენ ჩემთჳს, ვითარმედ მამამან მომავლინა მე“ (5,36).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: აქა მოაწსენა მათ საქმჳ იგი, განრღუეულსა მას ზედა ქმნილი, და სხუათა მათ მრავალთა სასწაულთაჲ, რამეთუ სიტყუათათჳს იოვანჳსთა ნუუკუედა თქუესმცა, თუ არა ჭეშმარიტ იყვენეს, არამედ მომადლებისა მისისათჳს თქუა. დაღაცათუ ამისიცა თქუმად ბოროტ იყო იოვანჳსთჳს, კაცისა ესრეთ ჭეშმარიტისა და მათ მიერცა ესრეთ შერაცხილისა, და საქმისათჳს ყოვლადვე შეუძლებელ იყო განცოფე-

ბულთაგანცა თქუმად ესევითარი რადმე. ამისთვის ესე შემოილო მეორედ ნამებად და თქუა: „საქმწ, რომელი მომცა მე მამამან, რადთა აღვასრულო იგი, ესე საქმენი ნამებენ ჩემთვის, ვითარმედ მამამან მომავლინა მე“. აქა შაბათისაცა დაწნისა მიმართ იტყვს, რამეთუ ვინადგან იგინი იტყოდეს, ვითარმედ: „არა ღმრთისაგან არს, რამეთუ შაბათსა არა დაიცავს“¹, ამისთვის იტყვს, ვითარმედ: „რომელი მომცა მე“. და იგი ჴელმწიფებით იქმოდა ყოველსავე, არამედ რადამცა დამტკიცებულად გამოაჩინა, ვითარმედ არარას იქმს წინააღმდგომსა მამისასა, ამისთვის მდაბალი ესე სიტყუად თქუა. რამეთუ რად არა თქუა, თუ: საქმენი, რომელი მომცა მე მამამან, იგინი ნამებენ, ვითარმედ სწორი ვარ მამისად? რამეთუ საქმეთა მიერ ორივე ესე იცნობებოდა, ვითარმედ სწორი არს მამისად და ვითარმედ არარას წინააღმდგომსა მისსა იქმს. და რადსათვის არა თქუა ესრეთ, არამედ თქუა, ვითარმედ: „საქმენი ნამებენ, რამეთუ მამამან მომავლინა მე“? ამისთვის, რამეთუ ისწრაფდა, რადამცა ესე დაარწმუნა, ვითარმედ არარას იქმს წინააღმდგომსა მამისასა; რამეთუ უკუეთუმცა ესე არა ჰრწმენა, იგიმცა ვითარ ჰრწმენა, თუ სწორი არს მამისად? და ამისთვის ისწრაფდა, რადამცა უდარწისი ესე დაარწმუნა; და იცოდა, ვითარმედ უკუეთუ ესე დაირწმუნონ კეთილად, მერმე იგიცა ადვილად ჰრწმენეს; და აწსენა უზეშთაესიცა იგი ნამებად, და უდარწისი საქმწ აწსენა, რადამცა იგიცა შეინწყნარეს.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : „და რომელმან მომავლინა მე მამამან, მან წამა ჩემთვის“ (5,37).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : და სადა წამა მისთვის მამამან? ერთად, იორდანეს, ვითარმედ: „ეგე არს ძე ჩემი საყუარელი, მაგისი ისმინეთ“.² არამედ ჯერიყო, რადამცა გამოაჩინა იგი, რამეთუ იოვანწს ნამებად ყოველთა მიერ საცნაურ იყო და ვერ უარ-ჰყოფდეს, და კუალად სასწაულნი, უფლისა მიერ ქმნილნი, იგინიცა ცხად იყვნეს და ვერ უარ-ჰყოფდეს. ხოლო ჯერიყო, რადთა მამისაცა ნამებად გამოაჩინოს და სარწმუნო-ყოს, და ამისი ენება უფალსა ქმნად. ამისთვის თქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : „არცა ვმად მისი გესმა თქუენ სადამე და არცა ხატი მისი იხილეთ“ (5,37).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : და ვითარ მოსე იტყვს თავისა თვისათვის, ვითარმედ: „მოსე ეტყოდა, და ღმერთი მიუგებდა მას წმითა“?³ და დავით იტყვს: „ენად, რომელი არა იცოდა, ესმა“;⁴ და კუალად ხილვასა მისსა იტყვან ესაია და იერემია და ეზეკიელ და სხუათა მრავალთა. რად არს უკუე სიტყუად ესე ქრისტესი? გარნა ესე არს, რამეთუ ენება, რადამცა მცირედ-მცირედ ასწავა მათ გულისხმის-ყოფად კეთილი, რადთა ცნან, ვითარმედ

¹ იოან. 9,16. ² შდრ. მათ. 3,17; მარკ. 1,11; ლუკ. 3,22; 2 პეტ. 1,17. ³ გამ. 19,19. ⁴ ფსალმ. 80,6.

არცა ჳმად არს ღმრთისად, არცა ფერი, რადთამცა ესმა კაცსა ანუ იხილა, არამედ უზეშთაეს არს სახეთა და სიტყუათა ესევეთართა ღმერთი. რამეთუ არა თუ იტყვს, თუ: ღმერთი ჳმასა გამოიღებს, გარნა არა სასმენელსა, ანუ თუ ფერი რადმე აქუს არა სახილველი, არამედ ამას მოასწავებს, ვითარმედ არარად არს ნივთიერთა ამათ საქმეთაგანი ღმრთისა თანა. რამეთუ რადთა არა თქუან, ვითარმედ: ღმერთი მოსეს ოდენ ეტყოდა, ვითარცა-იგი თქუესცა, ვითარმედ: „ჩუენ ვიციოთ, რამეთუ მოსეს ეტყოდა ღმერთი, ხოლო ესე არა ვიციოთ, ვინად არს“,¹ ამისთჳს იტყვს, ვითარმედ: არცა ჳმად არს ნივთიერი ღმრთისა თანა, არცა ფერი, და არა თუ ოდენ ჳმად მისი არა გასმიესო, და არცა ხატი მისი გიხილავს, არამედ რომელსა ზედა ჳზუაობთ, თუ სწავლანი მისნი გქონან, ვერცა მაგას შემძლებელ ხართ. ამისთჳს შესძინა და თქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„და სიტყუად მისი არა არს თქუენ თანა დადგრომილ“** (5,38).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ესე იგი არს, შჯული და წინაღსწარმეტყუელებანი ყოველნიო, დაღაცათუ ღმერთმან ბრძანნა იგინი, გარნა თქუენ თანა არად დადგრომილ არს მათგანი, ვინადთგან ჩემი არა გრწამს. რამეთუ უკუეთუ წერილნი ყოველნი ჩემთჳს ქადაგებენ, და თქუენ მე არა გრწამ, არარად სამე დადგრომილ არს მათგანი თქუენ თანა. ამისთჳსცა შესძინა და თქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„რამეთუ რომელი მან მოავლინა, მისი თქუენ არა გრწამს“** (5,38).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ხოლო რადთა არა იტყოდიან, ვითარმედ: ვინადთგან ჳმად მისი არა გუასმიეს, ვითარ გურწმენეს, რომელი მან მოავლინა? ამისთჳს იტყვს, ვითარმედ: „გამოიძიეთ წიგნთაგან, რამეთუ იგინი წამებენ ჩემთჳს“,² რამეთუ მათ მიერ წამებსო ჩემთჳს მამად. და მან იორდანესაცა ზედა წამა და თაბორსცა, არამედ არა შემოიხუნა შორის ჳმანი იგი, თუ არა, არამცა ერწმუნა, რამეთუ ერთი იგი არა ასმიოდა, თაბორისად, და მეორე, დაღაცათუ ასმიოდა, არა ჳრწმენა. ამისთჳს წერილთა მიმართ მიავლინნა, რადთამცა გამოაჩინა, ვითარმედ მამისა წამებად მათ შინა არს, და პირველად დაჳწსნა ჳუაობად მათი, რომელნი ჳგონებდეს, თუ ღმერთი უხილავს და ჳმად მისი ასმია, და ესრეთ მიავლენს გამოძიებად წერილთა.

¹ იოან. 9,29. ² შდრ. იოან. 5,39.

სწავლად მ

ვითარმედ სრული სათნობითა იგი არს, რომელი ყოველთა მცნებათა იქმოდის; და მოწყალებისათვის

და ჩუენცა რაჟამს მწვალებელთა ვეცყოდით, ესრეთ შევიჭურვოდით, რამეთუ „ყოველი წერილი საღმრთო არს და სარგებელ სულისა სწავლად და მხილებად, რადთა სრულ იყოს კაცი ღმრთისაჲ ყოვლისა კეთილისა მიმართ“;¹ რამეთუ რომელსა ერთი აქუნდეს კეთილი, და მეორე არა აქუნდეს, იგი არა სრულ არს. რამეთუ რაჲ სარგებელ არს, უკუეთუ ილოცვიდეს ფრიად, და მოწყალებაჲ არა აქუნდეს? ანუ მოწყალებაჲ აქუნდეს, გარნა მოტაცებულისაგან, ანუ მაჩუენებლობით კაცთათვის? ანუ კეთილად იქმოდის მოწყალებაჲსა, გარნა ზუაობდეს, ანუ თუ მდაბალი იყოს, გარნა ვეცხლისმოყუარებაჲ აქუნდეს, დედაჲ იგი ყოველთა ბოროტთაჲ?

„რამეთუ ძირი ყოვლისა ბოროტისაჲ ვეცხლისმოყუარებაჲ არს“;² და ვივლტოდით უკუე მისგან, რამეთუ მან სოფელი ყოველი დაუწყნარებელყო. ესე მონებისაგან ქრისტესისა განგუაშორებს, რამეთუ „შეუძლებელ არს მონებაჲ ღმრთისაჲ და მამონადისი“.³ რამეთუ ქრისტე გუამცნებს მოწყალებაჲსა, ხოლო იგი – მტაცებლობასა; ქრისტე გვბრძანებს, რადთა შეუნდობდეთ თანამდებთა ჩუენთა,⁴ ხოლო იგი, – რადთა რომელთა არა ევნოს, მათცა ვავნებდეთ; ქრისტე იტყვის, ვითარმედ: „მოწყალე იყავ“;⁵ ხოლო იგი იტყვის: უწყალო იყავო და გულფიცხელ და ნურარად შეგირაცხიან ცრემლნი გლახაკთანი, – რადთა მას დღესა უწყალო იყოს უფალი ჩუენ ზედა, რამეთუ მაშინ ყოველი საქმე ჩუენი წინაშე თუალთა ჩუენთა წარმოგვკდგეს და ჩუენ მიერ ჭირვეულნი იგი და ძკრხილულნი, და ყოველსა სიტყუასა ჩუენგან მიგვკლებდენ. რამეთუ უკუეთუ ლაზარეს არაჲ ჰვნებოდა მდიდრისაგან, არამედ ოდენ რამეთუ მოწყალებაჲ მის მიერ არა მიელო, იყო შემასმენელ მისა და პირისა დამყოფელ, რაჲ ეყოს მათ, რომელნი გლახაკთასა მიიტაცებენ და ობოლთა აჭირვებენ და დააქცევენ? უკუეთუ რომელთა მშიერი გლახაკი არა გამოზარდეს, ესოდენსა ბოროტსა შთაცკვეს, მაშა რომელთა უცხოთა მონაგები მოიტაცეს, იგინი რასალა ღირს იქმნენ? ანუ რაჲ ნუგეშინის-ცემად პოვონ?

ვივლტოდით უკუე ამის ბოროტისაგან. მოვიწესნენთ პირველ ჩუენსა ყოფილნი ანგაჰარნი. არა საფასენი მათნი სხუათა ჰქონანა, ხოლო იგინი ცეცხლსა შინა იგუემებთან? ვითარ უკუე არა სიცოფე არს ესევეთარი უბადრუკებაჲ, რადთა სიცოცხლესაცა შრომასა და ბოროტსა შინა ვი-

¹ შდრ. 2 ტიმ. 3,16-17. ² 1 ტიმ. 6,10. ³ შდრ. მათ. 6,24; ლუკ. 16,13. ⁴ მათ. 6,12; ლუკ. 11,4.

⁵ შდრ. ლუკ. 6,36.

ყვნეთ, და წარ-რად-ვიდეთ მიერ საუკუნოდ, ბოროტად ვიტანჯებოდით? ვიქმოდით მონყალეხასა, რადთა აქაცა განსუენებად ვპოოთ და მუნ სასუფეველი ცათად დავიმკვდროთ. რამეთუ ვითარცა ცოდვად პირველ გეჰენიისაცა აქავე სტანჯავს მხილებითა მით გონებისადთა მოქმედთა მისთა, ეგრეთვე სათნოებად პირველ სასუფეველისაცა მოქმედთა მისთა სასოებითა კეთილთა ახარებს. ვილუანოთ უკუე ჩუენცა, რადთა ესე-ვითარი მოქალაქობად გუაქუნდეს, რადთა აქაცა განვისუენოთ და მუნ საუკუნეთა კეთილთა მივემთხვნეთ მადლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტჳსითა, რომლისად არს დიდებად თანა მამით და სულით წმიდითურთ ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

თაზი მა

სიტყუაა ესე: „გამოიძიეთ წიგნთაგან, რამეთუ თქუენ ჰგონებთ თავთა თქუენთა, ვითარმედ ცხორებად გაქუს საუკუნოდ მათ მიერ; და იგინი არიან, რომელნი წამებენ ჩემთვის. და თქუენ არა გნებავს მოსლვად ჩემდა, რადთა ცხორებად საუკუნოდ გაქუნდეს“ (5,39-40).

თარგმანი: ფრიადი მოსწრაფებად მოვიგოთ, საყუარელნო, საღმრთოთა სიტყუათა გულისხმის-ყოფისათვს და ნუ ესრეთ ლიტონად და უგულისხმოდ ვიკითხავთ მათ, რამეთუ ამისთვის ქრისტი უფალი ეტყოდა რად ჰურიათა წერილთათვს, არა ჰრქუა, თუ: იკითხევდით ოდენ, არამედ „გამოიძიებდით“. რამეთუ ვინაჲთგან მისთვის თქუმულნი იგი სიტყუანი ფრიადისა გამოიძიებისა ღირს იყვნეს, რამეთუ პირველითგან დაფარულად და იგავით თქუმულ იყვნეს უმჯობესისათვს, ამისთვის უბრძანებს კეთილად გამოიძიებისათვს, რადთა პოვნენ სიღრმესა მათსა შინა დაფარულნი საიდუმლონი, რამეთუ არა თუ ზედაპირსა იდვა საიდუმლოდ იგი, არამედ ვითარცა საუნჯე დიდი სიღრმეთა დაფარულ იყო, და რომელი არა ეძიებდეს მოსწრაფებით, სიღრმესა შინა დამარხულსა ვერ ჰპოვებს. ამისთვის თქუა: „გამოიძიეთ წიგნთაგან, რამეთუ თქუენ ჰგონებთ თავთა თქუენთა, ვითარმედ გაქუს ცხორებად საუკუნოდ მათ მიერ“. არა თქუა, თუ: გაქუს ცხორებად, არამედ „ჰგონებთ“, რამეთუ უჩუენებს, ვითარმედ არცა რას მათ მიერ ირგებდეს, რომელნი-იგი ჰგონებდეს, ვითარმედ კითხვითა ოდენ ცხოვნდებიან. ხოლო სიტყუაა ესე ესევეთარი არს, ვითარმედ: არა იტყვთა თქუენ, ვითარმედ: წერილნი ჭეშმარიტ არიან და მიზეზ ცხორებისა? და მეცა უკუე მათ მიერ მოვიღებ წამებასა, რამეთუ იგინი წამებენ ჩემთვის, და არა გნებავს მოსლვად ჩემდა, რადთა ცხორებად საუკუნოდ გაქუნდეს. ხოლო ვინაჲთგან მრავალი ღონე ქმნა, რადთამცა ჰრწმენა მათ მისი, და იოვანეს წამებად მოაწსენა, და საქმეთა თვსთაჲ, და მამისამიერი, და რადთა ვერ თქუან მათ, ვითარმედ: დიდებად კაცთამიერი ჰნებავს მას და ამისთვის იტყვს სიტყუათა მათ და მოიყვანებს სარწმუნოებად მისა, ამისთვის ჰრქუა მათ უფალმან:

სახარებაჲ: „დიდებასა კაცთაგან არა მოვიღებ“ (5,41).

თარგმანი: ესე იგი არს, ვითარმედ არა მეწმარების, არა ესევეთარი არს ბუნებად ჩემი, რადთამცა მეწმარებოდა კაცთამიერი დიდებაჲ, რამეთუ უკუეთუ მზე სანთლისა მცირისაგან შემატეებასა ნათლისასა არა მიიღებს, არა უფროსად მემცა შორს ვიყავა კაცობრივისა დიდებისა წმარებისაგან? „არამედ ამას ვიტყვ, რადთა თქუენ სცხოვნდეთ“.¹ და კუალად სხუადცა მიზეზი თქუა ამისთვის:

¹ იოან. 5,34.

სახარება: „არამედ გიცი თქვენ, რამეთუ სიყუარული ღმრთისა არა გაქუს თავისა თქუენისა თანა“ (5,42).

თარგმანი: ხოლო ვინაჲთგან იგინი იტყოდეს, თუ: ღმერთი გკყუარს და ამისთვის გდევნით შენ, რამეთუ სწორ ღმრთისა ჰყოფ თავსა შენსა, და უფალმან იცოდა, ვითარმედ არა ეგულების რწმუნებაჲ მისი, და რაჲთა არავინ თქუას, ვითარმედ: უკუეთუ კაცთა დიდებაჲ არა გიწმს, რად იტყვ ესე ვითართა სიტყუათა? ამისთვის თქუა, ვითარმედ: ვიტყვ ამათ სიტყუათა, რაჲთა გამხილო თქუენ, ვითარმედ არა ღმრთისა სიყუარულისათვის მდევნით მე; რამეთუ ვინაჲთგან გირუენე, ვითარმედ იგი ნამებს ჩემთვის, უკუეთუმცა მისთვის მდევნიდით, არამცა მოხუედითა ან ჩემდა მომართ, უკუეთუმცა ღმერთი გიყუარდა? არამედ არა არს თქუენ თანა სიყუარული ღმრთისაჲ. და ამისთვის სხუაჲცა სასწაული უჩუენა მათ არასიყუარულისა ღმრთისაჲ და თქუა:

სახარება: „მე მოვედ სახელითა მამისა ჩემისაჲთა, და არა შემინყნარეთ მე. უკუეთუ სხუაჲ მოვიდეს სახელითა თვისითა, იგი შეინყნაროთ“ (5,43).

თარგმანი: ჰხედავა, ვითარ ყოვლით კერძო ისწრაფა, რაჲთა მიზეზი მოუწყვდოს? და ამისთვის თქუა, ვითარმედ: „მამამან მომავლინა“, რაჲთა არლარა აქუნდეს სიტყუაჲ. ხოლო ვის იტყვს, თუ: „თვისითა სახელითა მოვიდეს“? ანტისა მოასწავებს აქა და გამოაჩინებს გარდამატებულსა მათსა უგულისხმოებასა. რამეთუ უკუეთუმცა ღმრთისა სიყუარულისათვის მდევნიდით, არა უფროსად ანტისა ჯერ-იყოა დევნაჲ? რამეთუ მან ესე ვითარი არარაჲ თქუას, არცა თუ მამისა მიერ მოვლინებაჲ, არამედ ყოველი წინააღმდეგომი, და მძლავრებით მისა მიიტაცებდეს და ყოვლითურთ ღმრთად იტყოდის თავსა თვისსა. რამეთუ ესე არს სახელითა თვისითა მოსლვაჲ. ხოლო მე არა ესრეთ, არამედ სახელითა მამისაჲთა მოვედ. და ვინაჲთგან რომელი იტყოდა ღმრთისა მიერ მოვლინებულად, არა შეინყნარეს, ხოლო რომელსა ეგულების სახელითა თვისითა მოსლვაჲ და თქუმად, ვითარმედ: მე ვარ ღმერთი, მისი ეგულების თაყუანის-ცემად, ესე სასწაული არს, ვითარმედ შურითა და სიძულილითა ღმრთისაჲთა სდევნიდეს მას. ამისთვის ესე ორნი მიზეზნი დასხნა სიტყუათა თვისთანი: ერთად, მათი ცხორებაჲ, „რაჲთა თქუენ სცხოვრდეთო“, და „რაჲთა ცხორებაჲ გაქუნდეს“. და ვინაჲთგან ეგულებოდა მისი კიცხევაჲ, ჰრქუა მეორეცა მიზეზი, უკეთურებისა მათისა გამოაჩინებელი, რამეთუ ჰავლე ანტისათვის თქუა წინაჲსწარმეტყუელებით: „მომავლინოს ღმერთმან ძალი საცთურისაჲ, რაჲთა განსაჯნეს ყოველნი, რომელთა არა ჰრწმენა ჭეშმარიტებაჲ“.¹ ხოლო ქრისტემან არა თქუა, ვითარმედ მოვიდეს, არა-

¹ შდრ. 2 თეს. 2,11-12.

მედ: „უკუეთუ მოვიდესო“. რამეთუ ერიდებოდა მსმენელთა მათ და ამისთვის დაიდუმა მიზეზი მოსლვისა მისისაჲ, ხოლო პავლე მიზეზიცა თქუა: რამეთუ იგი არს, რომელმან ყოველი სიტყუაჲ მიუღოს მათ. და ამისა შემდგომად მიზეზიცა თქუა მათისა ურწმუნოებისაჲ უფალმან:

ს ა ხ რ ე ბ ა დ: **„ვითარ ველ-გენიფების რწმუნებად, რამეთუ დიდებასა ურთიერთას მიიღებთ და დიდებასა მხოლოდსა ღმრთისასა არა ეძიებთ?“** (5,44).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: და ამითცა სიტყუთა გამოაჩინებს, ვითარმედ არა ღმრთისასა ეძიებდეს იგინი, არამედ მით მიზეზითა თვისა ნებასა აღასრულებდეს, რამეთუ იგინი არა ღმრთისასა ეძიებდეს, არამედ კაცთა დიდებასა. ხოლო გამოაჩინა რაჲ მრავლით კერძო, ვითარმედ სიყუარული ღმრთისაჲ არა აქუს, და ამხილა ცხადად, ვითარმედ ყოველი სიტყუაჲ მიღებულ არს მათგან, მერმე მოიყვანა მოსეცა შემასმენელად მათა და თქუა:

ს ა ხ რ ე ბ ა დ: **„ნუ ჰგონებთ, ვითარმედ მე შეგასმინენ თქუენ მამასა; არს შემასმენელი თქუენი მოსე, რომელსა თქუენ ესავთ. უკუეთუმცა გრწმენა მოსწისი, გრწმენა ჩემიცამცა, რამეთუ მან ჩემთვის დანერა. უკუეთუ წიგნთა მისთაჲ არა გრწამს, ვითარ-მე სიტყუათა ჩემთაჲ გრწმენეს?“** (5,45-47).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: სიტყუაჲ ესე, რომელსა იტყვს, ესე ვითარი არს, ვითარმედ: ჩემითა შეურაცხებითა ჩემსა უწინარეს მას აგინებთ, რამეთუ მოსეს უფრო ურწმუნო ექმნენით, ვიდრელა მე. ჰხედავა, ვითარ ყოველივე სიტყუაჲ მოუღო მათ? რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: იტყოდეთ, თუ: ღმერთი გვყუარს; და გამოვაჩინო, ვინაჲთგან მე მღევნით, არა გიყუარს; იტყოდეთ, ვითარმედ: შაბათსა დაჰწსნი და შჯულსა გარდახუალ; ეგეცა შესმენაჲ გამოვაჩინე; ანუ რად იტყვთ, თუ: მოსწისსა ვისმენთ, და სიტყუათა მისთათს მღევნით? გამომიჩინებთ, ვითარმედ ჩემითა დევნითა უფროდსად შეურაცხ-ჰყოფთ მოსეს, და უფროდს ყოველთა მან შეგასმინენს თქუენ. და ესრეთ დაუყო მათ პირი, რაჟამს უჩუენა, ვითარმედ არცა მოსწისი ჰრწამს, რამეთუ მან თქუა, ვითარმედ: უკუეთუ ვინმე მოვიდეს და იქმოდის სასწაულთა და მიგიყვანებდეს ღმრთისა და მომავალსა ყოველსა ჭეშმარიტებით იტყოდის, გრწმენინ მისი. და ესე ყოველი ქმნა ქრისტემან, რამეთუ სასწაულნი ქმნნა ჭეშმარიტებით, და ყოველთა ღმრთისა მიიყვანებდა და მომავალსა ყოველსა იტყოდა, და არა ჰრწმენა. უკუეთუ კულა თქუა, ვითარმედ: „მე წამებასა კაცისაგან არა მოვიღებ“,¹ და ან მოსე მოიყვანა მონამედ, ნუ გიკვრს, რამეთუ არა მოსე, არამედ სიტყუანი ღმრთისანი მოიხუნა მონამედ, და პირი მოსწისი ავსენა, რაჲთამცა უფროდსად შეაშინნა იგინი.

¹ იოან. 5,34.

ხოლო გულისხმა-ყავ, ვითარ სიტყუად დაუღია: რამეთუ იტყოდეს, ვითარმედ: სიყუარულისათჳს ღმრთისა ვსდევნით, – უჩუენა, ვითარმედ სიძულღლისაგან ღმრთისა იქმოდეს ამას; კუალად იტყოდეს, ვითარმედ: მოსჴსი გურნამს, – უჩუენა, ვითარმედ არა ჰრნმენა მოსესი და ამისთჳს იქმოდეს ამას. რამეთუ უკუეთუ ღმერთი გიყუარსო, ჯერ-არს ჩემიცა სიყუარული; უკუეთუ მოსჴსი გრნამს, ჯერ-არს, რადთა ჩემიცა გრნმენეს და თაყუანის-მცეთ, რომლისათჳს მან ქადაგა. უკუეთუ მისდა ურნმუნო ხართ, რად საკურველ არს, უკუეთუ ჩემდაცა ურნმუნო იყვნეთ? და ამას ყოველსა ზედა არა მოიქცეს, რამეთუ ესევეთარი არს უკუეთურება: რაოდენსაცა ვინ იტყოდის და იქმოდის, არა მოდრკების, არამედ თჳსივე გესლი აქუს.

სწავლად მა

ვითარმედ არარად ესრეთ განაბრძნობს კაცსა, ვითარ სათნოებად, და ვითარმედ ყოველი ბოროტი უკეთურებისაგან მიიღებს დასაბამსა

ამისთჳს უკუე ვისწრაფოთ, რადთა ყოველი უკეთურება განვდევნოთ სულთაგან ჩუენთა და არაოდეს ვიქმოდით ზაკუვასა, რამეთუ გულარძნილთა მიმართ გულარძნილნი გზანი მიავლინნეს უფალმან ღმერთმან. და წმიდად იგი სული ღმრთისად ივლტის ზაკუვისაგან და ზრახვათაგან ბოროტთა, რამეთუ არარად ესრეთ ცოფ-ჰყოფს კაცსა, ვითარ უკეთურებად, და არარად ესრეთ განაბრძნობს კაცსა, ვითარ სათნოებად; რამეთუ ჰყოფს კაცსა სათნოებად მადლიერ, კაცთმოყუარე, მშკდ და ტკბილ; და რადმცა იყო ესევეთარისა მის უბრძნეს? რამეთუ წყაროდ და ძირი სიბრძნისად სათნოებად არს, ვითარცა-იგი ყოვლისა უკეთურებისა დაწყებად უგუნურებისაგან არს, რამეთუ ამჰარტავანი და მრისხანე ნაკლულევანებისაგან ცნობისა იძლევის ვნებათა მათგან. ამისთჳსცა წინადსწარმეტყუელი იტყოდა: „არა არს კურნებად ჴორცთა ჩემთად პირისაგან უგუნურებისა ჩემისა“,¹ რადთამცა გჴჩუენა, ვითარმედ ყოველი ცოდვა დაწყებასა უგუნურებისაგან მიიღებს, და სათნოდ და მოშიში უფლისად უბრძნეს ყოველთასა არს, რამეთუ „დასაბამი სიბრძნისად არს შიში უფლისად“.² და ვინადთგან სიბრძნე შიში უფლისად არს, ხოლო უკეთურსა შიში უფლისად არა აქუს, სიბრძნისაგან სამე გამოჴუებულ არს და უუგუნურეს არს ყოველთასა.

და მრავალნი უკეთურთა ბრძნად უნოდენ, რამეთუ ავნებენ სხუათა ჴელოვნად, და არა იციან, ვითარმედ ესე არს დიდი უგუნურებად, რა-

¹ შდრ. ფსალმ. 37,4,6,8. ² ფსალმ. 110,10; იგავ. 1,7.

მეთუ რომელი სხუასა ავნებდეს, არა მას ავნებს, არამედ თვსსა გულსა განსწონს მახვლსა და ვერ გულისხმა-ჰყოფს, და ესე არს დიდისა უგუნურებისა სასნაული. არამედ ჩუენ ნუმცა ჭირვეულთა და სხუათაგან ვნებულთა სახელს-ვსდებთ უბადრუკად, არამედ უფროჲსად მავნებელთა და მაჭირვებელთა მათთა, რამეთუ იგინი არიან ვნებულნი, რომელნი ღმერთსა მბრძოლად აღიდგენენ თავთა თვსთათვს და ბევრეულთა შესმენათა პირსა აღულებენ და დიდსა საშჯელსა განიმზადებენ ჯოჯოხეთს შინა, ხოლო რომელნი ჭირვეულნი იყვნენ და მოითმენდენ, მათ ღმერთიცა სწყალობს და ყოველნი კაცნი, და ამასცა სოფელსა სიბრძნესა თვსსა აჩუენებენ და მას საუკუნესა დაუსრულებელთა კეთილთა ჰპოვებენ, რომელთა ღირსმცა ვართ ყოველნი მიმთხუევეად მაღლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტჳსითა, რომლისა მიერ და რომლისა თანა მამასა ჰშუენის დიდებაჲ სულით წმიდითურთ აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

თავი მბ

ს ი ტ ყ უ ა ე ს ე: **„ამისა შემდგომად ნიაღვრა იესუ ზღუასა მას გალილეასასა, რომელ არს ტიბერიისაჲ. და მისდევდა მას ერი მრავალი, რამეთუ ჰხედვიდეს სასწაულთა მათ, რომელთა იქმოდა უძღურთა ზედა. და აღვიდა მათსა იესუ და დაჯდა მონაფეთა თვისთა თანა. და იყო მოახლებულ პასქაჲ, დღესასწაული ჰურიათაჲ“** (6,1-4).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ბოროტთა კაცთა ნუმცა ფრიად აღვერევით, ძმანო, არამედ ოდეს ჩუენსა სათნოებასა არა ევნებოდის, ადგილ-ვსცემდეთ მათსა უკეთურებასა და განვემორებოდით; რამეთუ აჰა ესერა უფალი ფრიადისა მის ფარისეველთა და სხუათა ჰურიათა უკეთურებისათვის მივიდა გალილესა, რადთამცა შური და რისხვაჲ მათი დაშრიტა, და ან კულად ნიაღვრა ზღუასა მას და ნარვიდა მათად კერძო.

„და მისდევდა მას ერი მრავალი, რამეთუ ჰხედვიდეს სასწაულთა მათ, რომელთა იქმოდა“. გარნა არა იტყვს მახარებელი თვითოეულად სასწაულთა მათ, რამეთუ ამან ისწრაფა, რადთამცა უფროსად სწავლანი უფლისანი, რომელნი ჰრქუნა ჰურიათა, იგინიმცა მოგვთხრნა. და აჰა ესერა წელიწდისაჲ მის არარაჲ სასწაული თქუა, გარნა ოდენ განრღუეულისაჲ მის და ძისა სამეუფოჲსა მის კაცისაჲ, რამეთუ შეუძლებელ იყო ყოველთა სასწაულთა მისთა თქუმაჲ. ამისთვის მრავლისაგან მცირედი მოგვთხრნა. ხოლო იხილეთ სიზრქჲ გონებისა ერისაჲ მის, რამეთუ ესოდენტა სასწაულთა ზედა ჯერეთ სასწაულთათვისვე შეუდგეს და არა სიტყუათა მისთათვის, რომელ-ესე ზრქელისა გონებისა საქმჲ არს, რამეთუ სასწაული ურწმუნოთათვისო, არა მორწმუნეთა. ხოლო რადსათვის აღვიდა მათად? გარნა ამისთვის, რადთა გუასწაოს ჩუენცა სიყუარული უდაბნოჲსაჲ და სივლტოლად შფოთთაგან; რამეთუ კეთილ არს უდაბნოჲ და საყუარელ, და ამისთვის უფალი მრავალგზის მარტოჲ ივლტოდის მათად და ილოცავნ, რადთა გუასწაოს, ვითარმედ რომელსა ენებოს მიახლებაჲ ღმრთისაჲ, შფოთთაგან შორს უწყს ყოფაჲ. ხოლო ან აღვიდეს მონაფენი ოდენ, რამეთუ სხუაჲ იგი ერი ურწმუნოებისათვის არა აღვიდა მათ თანა მათად, არამედ უკუანადსკნელ მივიდეს.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: **„იყო მოახლებულ პასქაჲ, დღესასწაული ჰურიათაჲ. აღიხილნა იესუ და იხილა მრავალი ერი, მოსრული მისა“** (6,4-5).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რადსათვის, რომელ პასქასა ყოველნი იერუსალჲმდ მივიდოდეს, და უფალი გალილეად? რამეთუ იწყო მცირედ-მცირედ უკეთურებისათვის ჰურიათაჲსა თანანარსლვად დღესასწაულთა მათთა, ხოლო ჯდა მონაფეთა თანა სიმდაბლით, და ვითარ მე ვჰგონებ, საიდუმლოთა რათმე ასწავებდა მათ. ამისთვისცა შექცეულ იყო მათა, და აღიხილნა თუალნი და იხილა მოსრული ერი. და იტყვან სხუანი მახარე-

ბელნი, ვითარმედ: მონაფენი მოუვდეს და ეტყოდეს უფალსა ერისათვს,¹ ხოლო ესე იტყვს, ვითარმედ: ფილიპეს ჰკითხა უფალმან;² და ორივე ესე ჭეშმარიტ არს, გარნა არა ერთსა ჟამსა ქმნილ არს ორივე, ესე და რომელსა იგინი იტყვან, არამედ იგი იქმნა პირველად, რომელსა სხუანი მახარებელნი იტყვან, და ესე იქმნა უკუანადაცნელ. ხოლო რადასათვს ჰკითხა ფილიპეს? გარნა რამეთუ თავადმან იცოდა, თუ რომელთა მონაფეთა უწყს უმეტესი სწავლა. რამეთუ ესე არს, რომელსა ეგულები შემდგომად ამისა თქუმად, ვითარმედ: „გვჩუენე ჩუენ მამად შენი“.³ და ამისთვის პირველითგანვე განამტკიცებდა მას და ასწავებდა. და ანცა ჰკითხა პირველად, და მან აღიარა უქონელობა მათი, რომელ აქუნდა, და ვითარმედ: **„ორასისა დრაჰკინისა პური ერისა ამისთვის ვერ კმა არს“** (6,7). და ვითარცა აღიარა პირითა თვისითა საქმისა მის სიდიდჳ, მაშინ ქმნა იესუ სასწაული იგი.

სახარება: **„ხოლო ამას იტყოდა და გამოსცდიდა მას, რამეთუ თავადმან იცოდა, რად ეგულებოდა ყოფად“** (6,6).

თარგმანი: რად არს სიტყუად ესე, თუ: „გამოსცდიდა“? არად ეგულებოდა მას თქუმად, რამეთუ ყოველივე პირველ ქმნისა და თქუმისა იცოდა. არამედ რად არს სიტყუად ესე, ძუელისაგან გულისხმა-ყავ, რამეთუ მუნ იტყვს, ვითარმედ: „ღმერთი გამოსცდიდა აბრაჰამს“.⁴ არცა მუნ იტყვს ამას, თუ შემდგომად გამოცდისა სცნობდა საქმისა მის აღსასრულსა, თუ უსმინოს ანუ არა. ნუ იყოფინ! რამეთუ ვითარცა ეგებოდა ესე მისთვის, რომელმან ყოველივე პირველ ყოფისა იცის? არამედ ორივე ესე კაცობრივ თქუმულ არს. რამეთუ ვითარცა რაჟამს იტყოდის, ვითარმედ: „რომელი გამოეძიებს გულსა კაცთასა“,⁵ არა ამას იტყვს, თუ არა იცის და ეძიებს ცნობად, არამედ მოასწავებს ჭეშმარიტსა მას მეცნიერებასა მისსა. ეგრეთვე ოდეს თქუას, თუ: „გამოსცდიდა“, არარას სხუასა იტყვს, გარნა ამას, ვითარმედ იცოდა კეთილად და ენება, რადთამცა იგიცა გამოცდილ იქმნა და მტკიცე, და ვითარცა აბრაჰამ, ეგრეთვე ესე კითხვითა თვისითა მოიყვანა უზეშთაესისა სასწაულისა მის გულისხმისყოფასა. ამისთვისცა, რადთა არა უძლურებისათვს სიტყვსა ამის ბოროტი რადმე მოიგონო, თქუა მახარებელმან, ვითარმედ: „თავადმან იცოდა, რად ეგულებოდა ყოფად“. რამეთუ სადაცა იჭვ ბოროტი შემოვიდოდის, ისწრაფის მახარებელი განმართლებად მისა. ხოლო ჰკითხა რად უფალმან ფილიპეს, მიუგო მას ანდრია:⁶

სახარება: **„არს აქა ყრმად, რომელსა აქუს ხუთი პური ქრთილისად და ორი თევზი, არამედ ესე რად არს ესეოდენტა წინაშე?“** (6,9).

¹ შდრ. მათ. 14,15; ლუკ. 9,12. ² შდრ. იოან. 6,5. ³ იოან. 14,8. ⁴ დაბ. 22,1. ⁵ შდრ. რომ. 8,27. ⁶ შდრ. იოან. 6,8.

თ ა რ გ მ ა ნ ი: უმაღლეს იყო ესე გონებითა ფილიპესა, გარნა არცა ესე იყო სისრულესა მინდომილ, და ვითარ ვჰგონებ, გულისხმა-ყვნა სასწაულნი, წინადასწარმეტყუელთა მიერ ქმნულნი, და ვითარ ელისე ქმნა სასწაულნი პურთა მათ ზედა, გარნა სრულიად ვერ ეძლო გულისხმის-ყოფად, რამეთუ ჰგონებდა, თუ მცირედისაგან მცირედი განამრავლოს და ფრიადისაგან – ფრიადი, რამეთუ არა იცოდა, ვითარმედ მისდა ადვილ იყო მცირედისაგანცა და ფრიადისა სწორად განმრავლებად პურთა მათ. და არა თუ ნივთი უჭმდა მას წინამდებარედ, არამედ რაჲთა არავინ თქუას, თუ: დაბადებულნი უცხო არიან მისისა სიბრძნისაგან, ვითარცა იკადრა ამისა შემდგომად მარკიონ თქუამად, ამისთვის დაბადებულთაგან მოილო ნივთი სასწაულისა ამის ქმნად. და ვინაჲთაგან ორთავე მათ მონა-ფეთა წარინირეს სასოებად პურისაჲ, მაშინ იწყო ქმნად სასწაულისა და გამოაჩინა უზეშთაესობად სასწაულისაჲ მის უფროჲს წინადასწარმეტყუელთა მიერ ქმნილისა. და ვიდრე პურნი არღარასადა ჩნდეს, რაჲთა სცნა, ვითარმედ არაარსი ვითარცა არსი არს წინაჲმე მისა, ვითარცა პავლე იტყვის, ვითარმედ: „რომელმან მოუწოდის არაარსთა, ვითარცა არსთა“¹, ამის–თვის აქაცა პირველ პურთა მოღებისა, ვითარცა მზასა ზედა ტაბლასა, უბრძანა დასხდომად ერისა მის, რაჲთა გონებასაცა მონაფეთასა არგოს. ხოლო იგინი კითხვისა მისგან მოსრულ იყვნეს გულისხმის-ყოფად, ამისთვის შეუორგულებულად იქმოდეს ბრძანებასა მისსა და დასხმი-დეს ერსა მას.² არცა თქუეს, თუ: რაჲ არს ესე? ჩანს არაარად, და უბრძანებ დასხდომასა ერისასა? არამედ რომელნი-იგი პირველ ურწმუნო იყვნეს და იტყოდეს: „ვინაჲ ვიყიდოთ პური?“³ ან პირველ ხილვისაცა მოვი-დეს სარწმუნოებად. ხოლო რაჲ არს, რომელ განრღუეულსა რაჲ გან-ჰკურნებდა და სხუათა სასწაულთა იქმოდა, არა ილოცა, და აქა ილო-ცავს? რაჲთა გუასწაოს საზრდელისა ჟამსა ლოცვად, და კუალად ამისთვის, რამეთუ უდარწსთა ამათ სასწაულთა ზედა ილოცავს, რაჲთა გამოაჩინოს, ვითარმედ არა თუ ლოცვად ეწმარების. რამეთუ უკუეთუმცა ეწმარებოდა, არამცა უფროჲსად უზეშთაესთა მათ ზედა იქმოდა? და რომელი მათ დიდთა სასწაულთა წელმნიფებით იქმოდა, საცნაურ არს, ვითარმედ აქაცა არად ეწმარებოდა ლოცვად, არამედ ერი მრავალი იყო და ენება, რაჲთამცა ჰრწმენა მათ, ვითარმედ ნებითა ღმრთისაჲთა მოსრულ არს.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „და მოიხუნა იესუ პურნი იგი, ჰმადლობდა და მის-ცემდა, რომელნი-იგი დასხდეს; და ეგრეთვე თევზთა მათგანნი, რაოდენი-იგი უნდა მათ. და ვითარცა განძღეს, ჰრქუა იესუ მონაფეთა თვსთა: შეკრიბეთ ნემჭი ეგე ნამუსრევი. ხოლო მათ შეკრიბეს და აღავსეს ათორ-მეტი გოდორი“ (6,11-13).

¹ რომ. 4,17. ² შდრ. იოან. 6,10. ³ იოან. 6,5.

თ ა რ გ მ ა ნ ი: იხილეთ, როდენი განყოფილება არს შორის მონათა და მეუფისა? რამეთუ მათ ზომითა აქუნდა მადლი და ესრეთ იქმოდეს სასწაულთა, ხოლო ღმერთი უშურველთა ძალითა იქმს ყოველსავე. ხოლო დაშთა ნემტი იგი, – არა თუ ამისთვის ქმნა, რადთამცა იხილეს კაცთა, არამედ რადთა არავინ თქუას, თუ: უცნებად იყო საქმე იგი, ამისთვისცა წინამდებარისა ნივთისაგან ქმნა იგი. ხოლო რადსათვის, რომელ მონაფეთა ეტკრთა გოდრები? ამისთვის, რამეთუ ენება, რადთამცა კეთილად სწავლულ იქმნეს იგინი, რომელთა ეგულებოდა მოძღურებად ყოვლისა სოფლისადა. და იყო ესე იუდაისიცა არამცირედი საშჯელი, რამეთუ ეტკრთა მასცა გოდორი. და რადთა სცნა, ვითარმედ მათისა სწავლისათვის ქმნა, ისმინე, ვითარ უკუანაღსკნელ მოაწსენებდა, ვითარმედ: „არა გულისხმაჰყავთა, როდენი გოდორი აღილეთ?“¹ და რამეთუ სწორად რიცხვსა მის მონაფეთადსა იყვნეს გოდორნი. ხოლო კუალად სხუასა ჟამსა, რამეთუ უფრო სწავლულ იყვნეს, შკდი აღილეს² და არა ათორმეტი, რამეთუ რადენი ენების, ესოდენი ყვის ნემტი იგი. და პურთათვის იქმნა დაშთომად, რადთა არა უცნებად შეირაცხოს, ხოლო თევზთათვის მაშინ არარად იქმნა დაშთომად, არამედ შემდგომად აღდგომისა თვნიერ წინამდებარისა ნივთისა იხილვა თევზი, რადთა სცნა, ვითარმედ ანცა არა თუ ნაკლულევანებისათვის იწმარა ნივთი იგი, არამედ რადთა დაუყვნეს პირნი მწვალებელთანი.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„ხოლო ერი იგი იტყოდა: ესე არს ჭეშმარიტად წინაღსწარმეტყუელი“** (6,14).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ჰ ნაყროვანებისა გარდამატებულებად! ბევრეულნი ამისა უსაკრველწსნი ქმნნა, და არასადა მოიგონნეს ესენი, და ან, ოდეს მუცელი აღმოივსეს, მაშინ წინაღსწარმეტყუელად აღიარეს.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„ხოლო იესუ გულისხმა-ყო, რამეთუ მოვიდოდეს წარტაცებად მისა, რადთამცა ყვეს იგი მეფე, განემორა და წარვიდა იგი მარტოდ“** (6,15).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: იხილეთ ბუნებათა მათთა სისუბუქეჲ, არლარა შაბათისა დაწსნად იზრუნეს, არცა შჯულისადა რად მოიგონეს, რომელსა პირველ იტყოდეს, არამედ მუცელი რად აღივსეს, წინაღსწარმეტყუელად ეტყოდეს და მეფედ დასუმად ეგულებოდა; ხოლო ქრისტე ივლტოდა, რადთამცა გუასწავა სოფლისა პატივთა შეურაცხებად, და ვითარმედ არარად უწმს მას ქუეყანისადა; რამეთუ ყოველი უნდოდ გამოირჩია: დედად და სახლი და ქალაქი და ზრდილობად და სამოსელი, და არა უნდა, რადთამცა ქუეყანისა საქმეთა მიერ გამოჩნდა, რამეთუ ზეცისადა ყოველი ბრწყინვალე იყო, და დიდად ანგელოზნი და ვარსკულავი და მამად ქადაგებდა, და სული

¹ შდრ. მათ. 16,9-10; მარკ. 8,19-21. ² შდრ. მათ. 15,37; მარკ. 8,8,20.

წმიდა ნამებდა, და წინადასწარმეტყუელთა პირველვე ეთქუა, ხოლო ქუეყანისად ყოველი უნდოდ აქუნდა, რაათა ესრეთ უფროსად გამოჩნდეს ძალი მისი, რამეთუ მოვიდა, რაათა გუასნაოს შეურაცხებად სოფლისად. ამისთვის პილატეს ეტყოდა: „მეუფებად ჩემი არა არს ქუეყანისაგან“.¹ ხოლო რომელ წინადასწარმეტყუელი იტყვს, ვითარმედ: „აჰა მეუფე შენი მოვალს“,² მეუფებასა ზეცისასა იტყოდა და არა ქუეყანისასა. ამისთვის უფალმან თქუა, ვითარმედ: „დიდებად კაცთაგან არა მოვილო“.³

სწავლად მბ ვითარმედ არარად არს სოფლისა ამის დიდებად

ვისწავოთ უკუე, საყუარელნო, შეურაცხებად კაცთამიერისა დიდებისად, რამეთუ ჩუენ გუაქუს პატივი დიდი, რომლისა თანა ესე გინებად არს და შეურაცხებად. ვითარცა სიმდიდრე სოფლისად მას სიმდიდრესა თანა სიგლახაკე არს, და ცხოვრებად ესე თვნიერ მისა სიკუდილ არს, ეგრეთვე დიდებად ესე მას თანა კიცხევა არს და სირცხვლ, რამეთუ „დიდებად კაცისად ვითარცა ყუავილი არს თივისად“.⁴ ხოლო რად არს უდარეს ყუავილისა და თივისა? დაღაცათუმცა არა ამოად იყო, სულსა რადმცა არგო? არარად! რამეთუ ავენებსცა უზომოდ და მონათა მონა-ჰყოფს მეძიებელთა მისთა. ხოლო არა უმჯობეს არსა აზნაურებად, ვიდრე მონებად, აზნაურებად კაცთაგან და მონებად ღმრთისად? და უკუეთუ გიყუარს დიდებად, უკუდავი იგი დიდებად გიყუარდინ, რომლისა სარგებელი ფრიად არს, რამეთუ უკუდავ არს დიდებად იგი.

რად უკუე უმჯობეს არს: კაცთამიერი დიდებად ანუ ღმრთისამიერი, ქუეყანასა ზედა ანუ ცათა შინა? ერთსა დღესა უმჯობეს არს გვრგვონებად ანუ დაუსრულებელთა მათ საუკუნეთა? მიეც გლახაკსა და ნუ მისცემ მომღერალსა, რაათა არა საფასესა შენსა თანა სულიცა შენი წარინყმიდო და მისიცა, რამეთუ შენ ხარ წარწყმედისა მისისა მიზეზ, რომელი ბოროტისა მისთვის პატივ-სცემ. რამეთუ უკუეთუმცა იცოდეს მგოსანთა და მომღერალთა, ვითარმედ უსარგებლო არს ჳელოვნებად მათი, ადრევემცა დაცხრომილ იყვნეს საქმისა მისგან, ხოლო ოდეს გხედვიდენ, ვითარმედ გიყუარს საქმე იგი და მისცემ მისთვის ფრიად, დაღაცათუ არა უნდეს, გულისთქუმად საფასეთად აქმნეს.

განვემორნეთ უკუე უსარგებლოესა მის წარსაგებელისაგან, ვიცნათ და გულისხმა-გყოთ, თუ სადა ჯერ-არს წარგებად, რაათა არა ორკერძოვე

¹ იოან. 18,36. ² ესაია 62,11; ზაქ. 9,9; მათ. 21,5; იოან. 12,15. ³ იოან. 5,41. ⁴ ესაია 40,6; 1 პეტ. 1,24.

ღმერთი განვარისხოთ, რაჟამს სადავით არა ჯერ-იყოს, შევიკრებდეთ, და სადა არა ჯერ-იყოს, განვაზნევედეთ. რამეთუ ვითარ არა უშჯულოება არს, რაჟამს გლახაკსა თანანარჰჳდე და მეძავსა მისცე, დაღაცათუმცა სიმართლით მოგეგო საფასჳ იგი? ბოროტვე იყო საქმჳ ესე – სასყიდლად ბოროტისა მიცემად, და რომლისათჳსცა ტანჯვად ჯერ-იყო, მისთჳს პატივ-სცემ. ხოლო ოდეს ობოლთაცა განსძრცვიდე და ქურივთა ჰმძღავრობდე და სასყიდელად ცოდვისა მისცემდე, გულისხმა-ყავ, თუ ვითარსახედ ცეცხლსა მოანევ სულსა შენსა ზედა. რამეთუ უკუეთუ აქებ მომღერალსა და სათნო-გიჩნს საქმჳ მისი, უაღრეს მისა ხარ, რამეთუ მას დაღაცათუ არა აქუს სიტყუად, გარნა სიგლახაკჳ მიზეზად აქუს; ხოლო შენ რომელი მიზეზი სთქუა? გარნა წარწყმედად სულისაჲ. რაჲ სთქუა სამშჯავროსა მას ზედა დიდსა, სადა გულისსიტყუათათჳსცა სიტყჳს-მიცემად თანაგედვას? რომლითა თუალითა იხილო მსაჯული? რაჲ მიზეზი სთქუა საქმისა მაგის? არა არს მიზეზი, რომელიმცა სთქუ, გარნა სატანჯველი საუკუნოდ დაუსრულებელი. არამედ ღირსმცა ვართ ჩუენ ყოველნი მიმთხუევად სასუფეველსა მისსა მადლითა და კაცთმოყუარე-ბითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისაჲ არს დიდებაჲ ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

თავი მბ

სიტყუაჲ ესე: „და ვითარცა შემწუხრდა, შთავიდეს მონაფენი მისნი ზლუად. და შევიდეს ნავსა და მივიდოდეს წიაღ ზლუასა მას კაფარ-ნაუმდ. და შე-ოდენ-რიჟუნებოდა, და არა მოსრულ იყო მათა იესუ, ხოლო ზლუად იგი ქარისაგან დიდისა აღიდრვოდა“ (6,16-18).

თარგმანი: არა თუ ოდეს მათ თანა არნ ქრისტე ჯორციელად, არამედ ოდეს შორსცა არნ, უმჯობესსა განაგებდა. და იხილე, რად ქმნა აქაცა, რამეთუ დაუტევნა მონაფენი და აღვიდა მთად. და იგინი შთავიდეს ზლუად, შემწუხრდა რად, ხოლო მწუხრადმდე მოელოდეს მას მოსლვად მათა, და ვითარცა არა მოვიდა, არლარა ელოდეს, არამედ ინყეს ძიებად მოძღურისა თვისისა. ესოდენ აქუნდა სიყუარული მისა მიმართ, რამეთუ არა დაერიდნეს არარას, არამედ აღვდეს ნავად, რამეთუ ამისთვის ჟამიცა თქუა მახარებელმან. ხოლო ქრისტემან რაჟსათვს დაუტევნა იგინი და მერმე კუალად ეჩუენა? ამისთვის დაუტევნა, რადთა სურვილი მათი აღორძინდეს, ხოლო ეჩუენა, რადთა ძალი მისი ცნან, რამეთუ ჯერ-იყო, რამეთუ იგინიცამცა ჰხედვიდეს თვისაგან სასწაულთა მისთა, რომელნი-იგი მოძღუარ სოფლისა ყოფად იყვნეს. ამისთვის იხილნეს სასწაულნი თვისაგან: ფერისცვალებად, და ესე ან ზლუასა ზედა, და შემდგომად აღდგომისა, და სხუანი მრავალნი. ხოლო მოვიდოდეს კაფარნაუმდ ძიებად უფლისა. და იყო მწუხრი, და ზლუად აღძრულ იყო, და იგინი იყვნეს, ვითარ ოცდახუთ უტევან ზლუასა შინა. და იხილეს იგი ზლუასა ზედა მავალად და შეეშინა.¹ „ხოლო თავადმან ჰრქუა: მე ვარ, ნუ გეშინინ!“ (6,20). რამეთუ უჩუენა მათ, რადთა ცნან, ვითარმედ იგი არს დამკსნელი ზამთრისად მის. ამისთვისცა ენება რად აღყვანებაჲ მისი ნავად, იპოვნეს ქუეყანასა, ვიდრეცა ვიდოდეს.² ხოლო ერსა მას არა უჩუენა, რამეთუ უზეშთაეს უძღურებისა მათისა იყო სასწაული იგი, არამედ მონაფეთა უჩუენა და მეყსეულად უჩინო იქმნა. ხოლო ესე სხუად არს, და რომელსა იტყვს მათე, იგი სხუად არს, სადა პეტრეცა ჰრქუა, ვითარმედ: „მოვიდე შენდა“.³ რამეთუ მრავალგზის ერთი სასწაული ერთგზის და ორგზისცა და სამგზისცა ქმნის, რადთა არა უცხო-უჩნდეს მხილველთა მათ, არამედ სარწმუნოებით შეინყნარებდენ. ამისთვისცა მაშინ უცნებად შეჰრაცხეს საქმე იგი და ძლით ჰრწმენა, ხოლო ან, იხილეს რად, მეყსეულად ცნეს, ვითარმედ უფალი არს. და უფალი არა აღვიდა ნავად, რადთამცა უფროჟსად დაუკვრდა, რამეთუ შეუნდო ზამთრისა მონევენად, რადთა ეძიებდენ უფალსა, და დააცხრვო ზამთარი, რადთა ძალი მისი ცნან, და არა აღვიდა ნავად, რადთა სასწაული იგი უზეშთაეს იქმნეს.

¹ შდრ. იოან. 6,18-19. ² შდრ. იოან. 6,21. ³ შდრ. მათ. 14,22-28.

სახარებად: „ხვალისაგან ერი იგი რომელ დგა წიად ზღუასა, უწყოდეს, რამეთუ სხუად ნავი არა იყო მუნ, გარნა ერთი ხოლო, რომელსა შესრულ იყვნეს მონაფენი იესუჲსნი, და რამეთუ არა შევიდა მათ თანა იესუ ნავსა მას“ (6,22).

თარგმანი: ამას მოასწავებს მახარებელი სიტყუათა ამათგან, ვითარმედ ერიცა იგი დაღაცათუ არა განცხადებულად, არამედ იჭკორე ჰგონებდა საქმესა მას საკვრველსა უფლისასა, რამეთუ იცოდესო, ვითარმედ სხუად ნავი არა იყო მუნ, და ესეცა იცოდესო, ვითარმედ არა შევიდა იესუ მონაფეთა თანა ნავსა მას. და ვითარცა პოვეს იგი კაფარნაუმს,¹ რამცა უკუე მოიგონეს სხუად, გარნა ვითარმედ ზღუასა ზედა სლვითა მივიდა? და ამას ყოველსა ზედა წარვიდეს რად და პოვეს, არა ჰრქუეს, თუ: ვითარ გამოჰვლე? არამედ: „ოდეს მოხუედო აქა?“ (6,25). გარნა ვითარმედ სიტყუად ესე, თუ: „ოდეს მოხუედ“, ამისა ნაცვალნი იყო, ვითარმედ: ვითარ მოხუედ? ხოლო იხილე სუბუქი იგი და არარას ზედა მტკიცე გონებად მათი, რამეთუ რომელნი იტყოდეს, თუ: „წინაღმართმეტყუელი არს“, და ეძიებდეს მეფედ დასუმად, და პოვეს რად, არარად ჰრქუეს ესევეთარი, არამედ სასწაული იგი დაჰვიწყებოდა და სხუასა ეძიებდეს ხილვად. ხოლო კეთილად ყო, რამეთუ მო-რად-ვიდოდა კაფარნაუმდ ფიცხელთა მათ თანა, პირველად სასწაული იგი პურთად ქმნა, რადამცა მოდრკეს გულნი მათნი, არამედ არა მოიქცეს იგინი, გარნა სხუასაცა სასწაულსა ეძიებდეს, რადამცა კუალად განძღეს პურითა მით.

სწავლად მმ

რადთა სულიერთა და არა სოფლისა საქმეთა ვითხოვდეთ ღმრთისაგან

ხოლო ჩუენ ვჰმადლობდეთ ღმერთსა ყოველისათვისვე ხილულთა ამათ კეთილთა, რომელნი მომცნა ჩუენ, და უფროდსლა სულიერთათვს, რამეთუ მასცა ესრეთ ჰნებავს და სულიერისათვს მოგუცემს ჴორციელსაცა, რადთა ესრეთ გონებითა უძღურნი უფროდს მოიზიდნეს და განსწავლნეს. ამისთვს გვჴმს, რადთა მარადის სულიერსა ვითხოვდეთ, რამეთუ უკუეთუ სულიერი კეთილი გუაქუნდეს, ჴორციელი დაღაცათუ არა გუაქუნდეს, არარას გუევენების. უკუეთუ კულა ჴორციელი გუაქუნდეს და სულიერი არა, რადღა იყოს სასოებად ცხორებისა ჩუენისად? ამისთვს მარადის სულიერსა ვითხოვდეთ ღმრთისაგან, და ესრეთცა უსწავებთ მას ჩუენდა. და უკუეთუ გულისხმა-ვყოთ ლოცვად, რომელი მან მასწავა ჩუენ, არა-

¹ მდრ. იოან. 6,24-25.

რად ვპოვოთ მას შინა ჯორციელი, არამედ ყოველი სულიერი. ხოლო ის-მინეთ, ვითარ სულიერ არს ყოვლითურთ: „მამაო ჩუენო, რომელი ხარ ცათა შინა, წმიდა იყავნ სახელი შენი, მოვედინ სუფევად შენი, იყავნ ნება შენი ვითარცა ცათა შინა, ეგრეცა ქუეყანასა ზედა. პური ესე არსობისად მომეც ჩუენ დღეს“.¹ ესე მცირე სიტყუად თქუა ხილულისათჳს, და ესეცა სულიერი და წმიდად. და მეყსეულად კუალად იტყჳს: „მოგკტევენ ჩუენ თანანადებნი ჩუენნი, ვითარცა ჩუენ მიუტევენთ თანამდებთა მათ ჩუენთა“.² არარად დადვა დიდებისა ჯორციელისა, ანუ სიმდიდრისა, ანუ სხჳსა რადსამე თხოვად, არამედ ყოველივე სულიერი და ზეცისად. ვითარ უკუე არა უბადრუკება არს, უკუეთუ ვითხოვდეთ ღმრთისაგან, რად-იგი მას უბრძანების, რადთა დაღაცათუ გუაქუნდეს, და-ვე-უტეოთ? რამეთუ ესე არს მრავალმეტყუელებად ლოცვასა შინა, რაჟამს ჯორცთასა რას ვითხოვდეთ.

უკუეთუ კულა ვინ თქუას, თუ: ვითარ უკეთურნი განმდიდრდებიან? გულისხმა-ყავთ, ვითარმედ უკეთურთა არა თუ ღმერთი მისცემს სიმდიდრესა, არამედ თჳთ მოტაცებითა და ანგაჰრებითა მოიგებენ. და თუ სთქუა, ვითარმედ: რად შეუნდობს ღმერთი? გულისხმა-ყავთ, რამეთუ ღმერთმან მასცა მდიდარსა მიუშუა განმდიდრებად, რადთა უკეთურებისა თჳსისათჳს უმეტესად დაისაჯოს. და მისთჳს აბრაჰამ ეტყოდა: „შვილო, მიგიღების კეთილი შენი ცხორებასა შენსა“.³ არამედ რადთა არა ჩუენცა იგივე ჳმად გუესმეს შუებითა და ცოდვათა შინა ყოფითა ჩუენითა, ამისთჳს მოვიგოთ ჭეშმარიტი იგი სიმდიდრჳ, და რადთა საუკუნეთა კეთილთა მივემთხვნეთ მადლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტჳსითა, რომლისად არს დიდებად და სიმტკიცჳ აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

¹ მათ. 6,9-11; ლუკ. 11,2-3. ² მათ. 6,12; მდრ. ლუკ. 11,4. ³ ლუკ. 16,25.

თავი მღ

სიტყუაჲ ესე: „მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ამენ, ამენ, გეტყვ თქუენ, რამეთუ: მეძიებთ მე, არა თუ რამეთუ იხილენით სასწაულნი, არამედ რამეთუ შჭამეთ პურთა მათგან და განსძელით. იქმოდეთ ნუ საზრდელსა წარსაწყმედელსა, არამედ საზრდელსა, რომელი ჰგიეს ცხორებად საუკუნოდ“ (6,26-27).

თარგმანი: სიტკობებაჲ და არამხილებაჲ არა მარადის კეთილ არს, არამედ რომელსამე ადგილსა სიფიცხლჳცა ჰშუენის მოძღუარსა, რამეთუ რაჟამს მონაფჳ უდები და დაჴსნილი იყოს, მაშინ სანერტელი უჴმს, რადთა მისი უდებებაჲ მცირედ აღემართოს. და ეგრეთვე ძემან ღმრთისამან ქმნა სხუათა მრავალთა ადგილთა და აქაცა. რამეთუ მორაჲ-ვიდა ერი იგი და ეტყოდეს მას: „რაბი, ოდეს მოხუედ აქა?“¹ უნდა უფალსა, რადთამცა გამოაჩინა, ვითარმედ არა ეძიებს კაცთა დიდებასა, არამედ ცხორებასა ოდენ სულისა მათისასა ეძიებს. ამისთვის მხილებით ჰრქუა, რადთამცა ცნობაჲცა მათი განჰმართა და დაფარული გონებისა მათისაჲ განაცხადა, რამეთუ ჰრქუა მათ: „ამენ, ამენ გეტყვ თქუენ: არა თუ სასწაულთათჳს მეძიებთ, არამედ რამეთუ შჭამეთ და განსძელით“. ამხილა, არამედ სიტკობებითვე და არა ფიცხლად, და უჩუენა, ვითარმედ არა თუ სასწაულისა მისთვის გიკვრსო, არამედ განძლომისათჳს. და ამისთვის შემდგომად მცირედისა გამოჩნდა გონებაჲ მათი, რამეთუ ჰრქუეს, ვითარმედ: „სასწაულსა რასა მიჩუენებ? მამათა ჩუენთა ჭამეს მანანაჲ უდაბნოსა“,² რამეთუ საზრდელსავე ეძიებდეს ჴორციელსა. ხოლო უფალი არა დაადგრა მხილებასა ზედა ოდენ, არამედ სწავლადცა ინყო მათა და ჰრქუა:

სახარებაჲ: „იქმოდეთ ნუ საზრდელსა წარსაწყმედელსა, არამედ საზრდელსა, რომელი ჰგიეს ცხორებად საუკუნოდ, რომელი ძემან კაცისამან მოგცეს თქუენ, რამეთუ ამას მამამან დაჰბეჭდა ღმერთმან“ (6,27).

თარგმანი: სიტყუაჲ ესე, რომელსა იტყვს, ესევეთარი არს, ვითარმედ: ნუ ამის საზრდელისა ხარტ მეძიებელ, არამედ მის სულიერისა. ხოლო რომელნი განსუენებისა და უქმობისა მოყუარე არიან, ამას სიტყუასა შემოიღებენ მიზეზად. და კეთილ არს მათა მიმართცა სიტყუაჲ, რამეთუ სიტყუასა მასცა მოიღებენ, რომელი თქუა უფალმან, ვითარმედ: „მართა, ჰზრუნავ და შფოთ ხარ მრავალთა მათ საქმეთა შინა, ხოლო მარიამ კეთილი ნაწილი გამოირჩია“,³ და კუალად, რომელ იტყვს, ვითარმედ: „ნუ ჰზრუნავთ ხვალისა“. ⁴ ხოლო კეთილ არს, რადთა ამის ყოვლისათჳს ვთქუა, რადთა იგინიცა დასცხრენ, რომელნი ამას იტყვან, და

¹ იოან. 6,25. ² იოან. 6,30-31. ³ ლუკ. 10,41-42. ⁴ მათ. 6,34.

არა შფოთი შემოვიღოთ შორის საღმრთოთა სიტყუათა; რამეთუ იტყვს მოციქული პავლე, ვითარმედ: „გევედრები, რადთა არა უქმ იყვნეთ, არამედ მოქმედებით შუენიერად ხვდოდით“;¹ და: „მპარავი იგი ნულარა იპარავნ, არამედ შურებოდენ ჴელითა თვისითა, რადთა აქუნდეს სხუათაცა მიცემად, რომელთა უწმდეს“.² რამეთუ აჰა ესერა არა ოდენ საქმე ბრძანა პავლე, არამედ შრომითცა და ოფლით. და კუალად იგივე იტყვს, ვითარმედ: „საჴმართა ჩემთა და რომელნი იყვნეს ჩემ თანა, ჰმსახურეს ჴელთა ამათ“;³ და კუალად თქუმულ არს მისთვის, ვითარმედ: დაადგრა აკვლას თანა და პრისკილას და შურებოდა.⁴ და ჯერ-არს უკუე, რადთა თარგმანიცა ვთქუათ ამის სიტყვსა და არა ოდენ წინააღმდეგომსა ვიტყოდით. ამას უკუე ვიტყვ, ვითარმედ: არაზრუნვაჲ არა თუ არაშრომაჲ არს, არამედ რადთა არა შევჰმჭუალოთ გონებაჲ ჩუენი სოფლისა საქმეთა და გარენარად გუაქუნდეს საქმე ჴორცთაჲ და არა ვიუნჯებდეთ ხვალისა, რამეთუ არა თუ არა ეგების შრომაჲ და არაუნჯებაჲ ხვალისათვს, რამეთუ არა ერთი არს შრომაჲ და ზრუნვაჲ, არამედ იქმნების შრომაჲ და არაზრუნვაჲ. და რომელ-იგი მართას ჰრქუა, არა თუ საქმესა აყენებდა, არამედ რადთა არა სწავლისა ჟამსა და ლოცვისასა წარაგებდეს ჴორცთა ზრუნვასა შინა, არამედ თვისსა ჟამსა იქმოდის ყოველსავე. და არა თუ უქმობასა ასწავლიდა, არამედ სწავლისა კეთილად სმენასა, ვითარმცა ეტყოდა, ვითარმედ: მოვედ თქუენდა უმჯობესისა სწავლად, და შენ ტაბლასა ჰზრუნავა? რამეთუ მე ესე ტაბლაჲ მნებავს, რადთა კეთილად ისმენდე სიტყუათა ჩემთა, ვითარცა ესერა დაჲ შენი იქმს. არა თუ უცხოთმოყუარეობასა აყენებდა, – ნუ იყოფინ! – არამედ რადთა ჟამსა სწავლისასა არარას სხუასა შეექცეოდის. ხოლო სიტყუაჲ ესე, თუ: „იქმოდეთ ნუ საზრდელსა წარსანყმედელსა“, არა თუ ამას მოასწავებს, თუ უქმობაჲ ჯერ-არს, რამეთუ ესე არს უფროდსად საზრდელი წარსანყმედელი – უქმობაჲ, „რომელმან ყოველნი ბოროტნი ასწავნა კაცთა“;⁵ არამედ ამას მოასწავებს, რადთა ვიქმოდით და სხუათა მივსცემდეთ, რამეთუ ესე არს არანარსანყმედელი საზრდელი. ხოლო უკუეთუ ვინ უქმად იყოს, ოდენ იშუებდეს და აღმოივსებდეს მუცელსა, იგი იქმს საზრდელსა წარსანყმედელსა. უკუეთუ კულა შურებოდის ვინ და ქრისტესა შეჰმოსდეს და ზრდიდეს, რომელ არიან გლახაკნი, ვინმცა იყო ესრეთ განცოფებული, რომელმანმცა თქუა მისთვის, ვითარმედ: წარსანყმედელსა საზრდელსა იქმს, რომლისათვს აღთქუმულ არიან საუკუნენი კეთილნი?

ხოლო მათ ერთა ვინაჲთგან სულიერისათვს არცა ერთი ზრუნვაჲ აქუნდა, არცა ეძიებდეს, თუ რომლითა ძალითა იქმს უფალი საქმეთა მათ, არამედ ოდენ მუცლისა აღმოვსებასა ეძიებდეს, ამისთვის სამართ-

¹ შდრ. 1 თეს. 4,11-12. ² ეფეს. 4,28. ³ საქმე 20,34. ⁴ შდრ. საქმე 18,2-3. ⁵ შდრ. ზირ. 33,28.

ლად ესევეთარსა მას საზრდელსა „საზრდელად წარსანყმედელად“ სახელ-სდვა უფალმან, ვითარმცა ეტყოდა, ვითარმედ: გამოვზარდენ მე ჯორცნი თქუენნი, რადთამცა სულიერისა საზრდელისა ძიებად მოხუედით, და თქუენ ჯერეთ ქუეყანისასა ეძიებთა? ამისთვის გეტყვ, რადთა არა ამას უნდოსა ეძიებდეთ, არამედ მას, რომელი არა სანუთროდ არს, არამედ საუკუნოდ, რომელი არა ჯორცთა ზრდის, არამედ სულთა.

ხოლო ვინადთგან დიდი სიტყუად თქუა თავისა თვისისათვის, ვითარმედ: „ესე ძემან კაცისამან მოგცეს თქუენ“, რადთა არა ევნოს მათ სიტყვსა მისგან, ამისთვის შესძინა და თქუა მამისათვის, რამეთუ ჰრქუა რად, ვითარმედ: „ძემან კაცისამან მოგცეს თქუენ“, მეყსეულად შესძინა და თქუა, რამეთუ: „ამას მამამან დაჰბეჭდა ღმერთმან“, ესე იგი არს, ვითარმედ ამისთვის მოავლინა, რადთა ესევეთარი საზრდელი მოგართუას თქუენ. ხოლო მოასწავებს სიტყუად ესე სხუასაცა ძალსა, რამეთუ იტყვს სხუასა ადგილსა ქრისტე, ვითარმედ: „რომელმან ისმინნეს სიტყუანი ჩემნი, დაჰბეჭდა მან, ვითარმედ ღმერთი ჭეშმარიტ არს“,¹ ესე იგი არს, ვითარმედ გამოაჩინა და დაამტკიცა თვისითა წამებითა, რამეთუ უფალიცა თვთ გამოაჩინებდა თავსა თვისსა, არამედ ოდეს ჰურიათა ეტყვნ, მამისა წამებად შორის შემოიღის.

სწავლად მდ

ვითარმედ არარა არიან კეთილნი ამის სოფლისანი

ვისწრაფოთ უკუე ჩუენცა, საყუარელნი, რადთა ესევეთართა საქმეთა ვითხოვდეთ ღმრთისაგან, ვითარი ჯერ-არს მის მიერ თხოვად. რამეთუ სანუთროდსა საქმენი დაღაცათუ ჭირითა მოგუეცემოდინ, არას გუევენების, არამედ მცირედ ჟამ თუ განვმდიდრდეთ, მცირედ ჟამ ყოფად ვართ მათ შინა, გინა თუ დავგლახაკნეთ, არარად გუევენების სიგლახაკისა მისგან; რამეთუ არცა კეთილნი ამის სანუთროდსანი არიან სახარულ, არცა ჭირნი – საგლოველ, არამედ ორივე შეურაცხ არს და ადრე წარმავალ; ამისთვისცა „გზად“ ნოდებულ არს ცხორებად ესე ღმრთისა მიერ, ერთი იგი ფართოდ და მეორე იწროდ და საჭიროდ.² საუკუნოდ საქმე სულისად ყოველივე უკუდავად ჰგიეს – ტანჯვადცა და სუფევადცა. ამისთვის უკუე ვილუანოთ, რადთა სატანჯველთაგან განვერნეთ და განსუენებად ვპოვოთ.

რამეთუ რად არს სარგებელი შუებისა ამის სანუთროდსა? დღეს არს და ხვალე არა არს, დღეს არს ყუავილ ბრწყინვალე და ხვალე – მტუერ წარწყმედულ; დღეს არს ცეცხლ მოტყინარე და ხვალე – ნაცარ დამშრ-

¹ შდრ. იოან. 3,33. ² შდრ. მათ. 7,13-14.

ტალ. არამედ სულიერი არარაჲ არს ესრეთ, გარნა მარადის ჰგიეს იგი ბრწყინვალედ და ყუავის იგი შუენიერად და მარადლე უბრწყინვალე იქმნების, სიმდიდრჳ იგი არაოდეს დასცხრების, არას სხუასა მიეცემის, არცა დაილევის, არცა მოაწევს ოდეს ზრუნვასა და შურსა და შესმენასა, არცა ჯორცთა წარსწყმედს, არცა სულსა განხრწნის, რამეთუ ესე ყოველი სოფლისა სიმდიდრესა შინა იპოვების. ხოლო იგი დიდებაჲ არა ზუაობად მიიყვანებს, არცა ჯურვებასა შეუქმს, არცა ოდეს განილევის; და განსუენებაჲ იგი ზეცისაჲ ეგრეთვე უკუე ჰგიეს უცვალებელად და უკუდავად, არა არს უკუნისამდე აღსასრული მისი.

იგი უკუე ცხორებაჲ მოვიძიოთ, რამეთუ უკუეთუ მას ვეძიებდეთ, სოფლისაჲ ამის არარად შევჰრაცხოთ, არამედ შეურაცხ-ვეყოთ და ვეცინოდით მას. დაღაცათუ მეფობასა ვინ ქუეყანისასა მოგუცემდეს, არა შევიწყნაროთ, უკუეთუ ესე სასოებაჲ გუაქუნდეს; რამეთუ სოფელსა ამას მეფობისა უმჯობესი არაჲ იპოვების, გარნა რომელთა სურვილი ზეცისაჲ აქუნდეს, იგიცა საკიცხელად და არარად უჩნს მათ და არარაჲსა ღირსად, რამეთუ ყოველი საქმჳ ადრე დალევნადი არა სანადელ არს, და ყოველი საქმჳ, რომელი დღეს არს და ხვალე არა არს, დაღაცათუ ფრიად დიდ იყოს, ფრიად მცირე და არარაჲ არს. ნუმცა უკუე ვიძჭირავთ ვლტოლვადთა მათ საქმეთა და მსგავსად მდინარისა წარმავალთა, არამედ მტკიცენი და შეურყეველნი კეთილნი მოვიგნეთ, რომელთა ღირსმცა ვართ ჩუენ ყოველნი მიმთხუევად მადლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისა მიერ და რომლისა თანა მამასა ჰშუენის დიდებაჲ სულით წმიდითურთ აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

თავი მ

სიტყუაჲ ესე: „**ჰრქუეს მას: რაჲ ვყოთ, რაჲთა ვიქმოდით საქმესა ღმრთისასა? მიუგო იესუ და ჰრქუა მათ: ესე არს საქმც ღმრთისაჲ, რაჲთა გრწმენეს, რომელი-იგი მოავლინა მან. და მათ ჰრქუეს: რასა სასწაულსა იქმ, რაჲთა ვიხილოთ და გურწმენეს შენი? რასა იქმ?**“ (6,28-30).

თარგმანი: არარაჲ არს უბოროტეს ნაყროვანებისა. ესე ზრქელ-ჰყოფს გონებასა, ესე ჳორც-ჰყოფს სულსა, ესე დააბრმოხს და არა უტევებს ზეახილვად. იხილეთ უკუე, ვითარ იქმნა ჰურიათაცა ზედა, რამეთუ ვინაჲთგან ნაყროვანებისა მიმართ მოსწრაფე იყვნეს და ყოვლითურთ სოფლისმოყუარე და არარას გულისხმა-ჰყოფდეს სულიერსა, ამისთვის მრავალთა სიტყუათა ეტყოდა მათ ქრისტე სამხილებელად და შესარცხვენებელად მათა, და არავე აღდგებოდეს, არამედ ჯერეთ ქუემდებარე იყვნეს. რამეთუ ჰრქუა მათ, ვითარმედ: „მეძიებთ მე, არა თუ რამეთუ იხილნეთ სასწაულნი, არამედ რამეთუ შჭამეთ პურთა მათგან და განსძელით“.¹ და მოწყლნა იგინი მხილებითა მით, უჩუენა, თუ ვითარისა საზრდელისა ჯერ-არს ძიებაჲ, რაჲამს-იგი ჰრქუა მათ, ვითარმედ: „იქმოდეთ ნუ საზრდელსა წარსაწყმედელსა, არამედ საზრდელსა, რომელი ჰგიეს ცხორებად საუკუნოდ“.² და წინააღმდეგომი იგი მათი განკურნა, თქუა რაჲ, ვითარმედ: „ამას მამამან დაჰბეჭდა“. ხოლო იხილეთ მათი იგი უგულისხმოებაჲ: ვითარმცა არარაჲ ასმიოდა მისგან, ესრეთ ეტყოდეს მას, ვითარმედ: „რაჲ ვყოთ, რაჲთა ვიქმოდით საქმესა ღმრთისასა?“ ხოლო ამას იტყოდეს, არა თუ რაჲთამცა ისწავეს და ქმნესმცა კეთილი; რამეთუ ამას შემდგომნი იგი სიტყუანი აჩუენებენ, რომელ არა ამისთვის ჰკითხვიდეს, რაჲთამცა ისწავეს და ქმნეს, არამედ ამისთვის, რაჲთამცა კუალად მოიყვანეს იგი მიცემად საზრდელისა და განძლომად მათა. ხოლო უფალმან, იხილე, ვითარ მიუგო:

სახარებაჲ: „**ესე არს საქმც ღმრთისაჲ, რაჲთა გრწმენეს, რომელი-იგი მოავლინა მან. და მათ ჰრქუეს მას: რასა სასწაულსა იქმ, რაჲთა ვიხილოთ და გურწმენეს? მამანი ჩუენნი ჭამდეს მანანასა უდაბნოსა ზედა**“ (6,29-31).

თარგმანი: არარაჲ არს უუგუნურეს მათისა, არცა უპირუტყუცს, რამეთუ სასწაული იგი ჳელთალა შინა მათთა იყო, და ვითარმცა არარაჲ ექმნა, ესრეთ ეტყოდეს, ვითარმედ: „რასა სასწაულსა იქმ?“ და ჰკითხეს რაჲ, კითხვისა მისცა, სასწაულისა მის არავე უფალ-ყვეს, არამედ ჰგონებდეს ჭირად შთაგდებასა მისსა, და რაჲთამცა არარაჲ იქმნა სხუაჲ, გარნა ვითარ-იგი იქმნა მამათა ზედა მათთა, ამისთვისცა ეტყვან:

¹ იოან. 6,26. ² იოან. 6,27.

„მამათა ჩუენთა ჭამეს მანანაჲ უდაბნოს“, რამეთუ ჰგონებდეს, რადთამცა სიტყვითა ამით დაარწმუნეს მასცა ესევითარისა სასწაულისა ქმნად და სურვილადმცა საქმისა მის მოიყვანეს იგი, რადთა გამოზარდნეს იგინი ჳორციელად. რამეთუ რადსათჳს არა თქუეს სხუად რადმე საკკრველებათა მათ პირველთაგანი, რომელ-იგი მრავალ არიან, ვითარ იგი საკკრველნი, რომელ იქმნეს ეგჳტეს შინა და კუალად ზღუასა ზედა მენამულსა, არამედ დაუტევეს ყოველივე და მანანაჲ აჴსენეს? გარნა ამისთჳს, რამეთუ ნაყროვანნი იყვნეს, და რომლისა მიერ იქმნებოდა აღმოსვებაჲ მუცლისაჲ, მას ეძიებდეს, რამეთუ მონა იყვნეს მუცლისა. ანუ ვითარ თქუენ, რომელნი-ეგე წინაჲსწარმეტყუელით ჰხადოდეთ მას, რაჟამს იხილეთ სასწაული იგი და მეფედ გენება დასუმაჲ, ან ესრეთ უმადლო და უკეთურ იქმნენით, ვითარმცა არცა ერთი რად გეხილვა მის მიერ სასწაული? და სასწაულსა ითხოვთ ნაყროვანებისა სახესა, და საკკრველ არს წინაჲმე თქუენსა მანანაჲ და არა საზრდელი სულისაჲ.

და იხილეთ საქმჳ იგი მათი: არა თქუეს, თუ: მოსე ესე სასწაული ქმნა, შენ რასა იქმ? რამეთუ ჰგონებდეს განრისხებად მისა. არამედ ჯერეთ პატივით ეტყჳან მას მოლოდებითა მით სანოვაგისაჲთა; და არა ესრეთ იტყჳან, თუ: ღმერთმან ესე ქმნა, შენ რასა იქმ? რადთამცა არა შეასწორეს იგი ღმერთსა, არცა მოსე მოიყვანეს შორის, რადთა არა დამდაბლებაჲ შეჳრაცხოს, არამედ შორის დაანესეს იგი და თქუეს, ვითარმედ: „მამანი ჩუენნი ჭამდეს მანანასა უდაბნოს“; და კეთილ იყო, დაღაცათუმცა ეთქუა, ვითარმედ: უმეტეს მოსჳსა ვქმენ მე საკკრველი, რომელმან არცა კუერთხი ვიჴმარე, არცა ლოცვაჲ საჴმარ არს ჩემდა, არამედ ყოველსავე ვიქმ, ვინებო რად. უკუეთუ კულა მანანასა იტყჳთ, აჴა ესერა პური მიგცე თქუენ; არამედ ერთი ოდენ მოსწრაფებაჲ იყო მისი, რადთამცა სულიერისა მის საზრდელისა სურვილად მოიყვანნა. და იხილე უზომოდ იგი სიბრძნჳ მისი, ვითარ მიუგებს მათ:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ო : „არა მოსე მოგცა თქუენ პური ზეცით, არამედ მამამან ჩემმან მოგცა თქუენ პური ჭეშმარიტი ზეცით“ (6,32).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : რამეთუ რადსათჳს არა თქუა, ვითარმედ: არა მოსე მოგცა თქუენ, არამედ მე, არამედ მოსჳს წილ ღმერთი და მანანაჲსა წილ თავი თჳსი თქუა? ამისთჳს, რამეთუ ფრიადი იყო უძღურებაჲ იგი მათი, და ესე საცნაურ არს შემდგომთა მათგან სიტყუათა, რამეთუ ესრეთცა თქუა, და ეგრეთცა ვერვე დაიმჭირნა, დაღაცათუ პირველვე ეთქუა მათა, ვითარმედ: „მეძიებთ მე, არა თუ რამეთუ იხილენით სასწაულნი, არამედ რამეთუ შჭამეთ პურთაგან და განსძელით“. და ამის პირისათჳს შემდგომად ამისაცა ასწავა და ვერცა ეგრეთ განაყენნა გულისსიტყჳსა მისგან. არამედ რაჟამს სამარიტელსა აღუთქუმიდა მიცემად წყლისა, არა აჴსენა მამაჲ, არამედ თქუა, ვითარმედ: „უკუეთუმცა იცოდე ნიჭი

ღმრთისაჲ და თუ ვინ არს, რომელი გეტყვს: მომეც მე წყალი, რაჲთა ვსუა, შენმცა სთხოვე მას, და გცამცა წყალი იგი ცხოველი“.¹ და კუალად იტყვს, ვითარმედ: „წყალი, რომელი მე მივსცე“.² ხოლო ან აქა მამასა ავსენებს, რაჲთა სცნა შენ, თუ რაზომ იყო სამარიტელისა მის სარწმუნოებაჲ, და რაზომ იყო ჰურიათა მათ უძღურებაჲ. ხოლო მანანაჲ ვინაჲთგან ღრუბელთაჲთ იყო და არა ზეცით, ვითარ ზეცისაჲ ეწოდების? გარნა ვითარცა „მფრინველნი ცისანი“ ითქუმიან, რომელნი-იგი ჰაერთა შინა ფრინვენ, და „ქუხდა უფალი ცით გამო“,³ ეგრეთვე არს ესე. ხოლო „პურად ჭეშმარიტად“ უწესს მას, არა თუ რამეთუ ტყუვილ იყო საკვრველებაჲ იგი მანანაჲსაჲ, არამედ რამეთუ სახც იყო ჭეშმარიტებისა მომასწავებელი და არა თვთუ ჭეშმარიტება. ხოლო მოსე რაჲ ავსენა, არა თავი თვისი თქუა ნაცვალად მისა, რამეთუ არღა პატივის-სცემდეს მას უფროჲს მოსწესა, არამედ ჯერეთ მისთვის უმეტესი დიდებაჲ აქუნდა. ამისთვისცა, თქუა რაჲ, ვითარმედ: „არა მოსე მოგცა?“ არა შესძინა, თუ: მე მოგცემ, არამედ მის წილ მამასა იტყვს მომცემელად. არამედ მათ ესმა რაჲ, თქუეს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : **„მომეც ჩუენ პური ესე ჭამად“** (6,34).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : რამეთუ ხილულსა რასმე საქმესა ჰგონებდეს ყოფად და მუცლისა აღმოვსებაჲ მოელოდეს და ამისთვის ადრე მირბიოდეს საქმისა მის მიმართ, ხოლო ქრისტესა ენება გონებათა მათთა სიმაღლედ აღყვანებაჲ მცირედ-მცირედ. ამისთვისცა თქუა, ვითარმედ: **„პური ღმრთისაჲ არს, რომელი მომავალ არს ზეცით და ცხოვრებასა მოსცემს სოფელსა“** (6,33), არა ჰურიასტანსა ოდენ, არამედ ყოველსა სოფელსა. და არა თქუა, თუ: საზრდელი, ოდენ ესრეთ ლიტონად, არამედ „ცხოვრებაჲ“ უცხოოდ და დიდებულად უწოდა; ხოლო „ცხოვრებაჲ“ უწესს მას, რამეთუ მის მიერ განცხოველდეს ყოველნი კაცნი, რომელნი-იგი პირველ მომკუდარ იყვნეს. არამედ ჯერეთ იგინი ქუე დადრეკილ იყვნეს გონებითა და ეტყოდეს, ვითარმედ: „მომეც ჩუენ პური ესე“; და თავადსა ენება მხილებაჲ მათა, თუ ვითარ, ვიდრემდის ხილული ეგონა საზრდელი იგი, ეძიებდეს მას, და რაჟამს ცნეს, თუ სულიერი არს და უხილავი, არღარა. ამისთვის ჰრქუა მათ:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : **„მე ვარ პური ცხოვრებისაჲ. რომელი მოვიდეს ჩემდა, არა ჰშიოდის, და რომელსა ჰრწმენეს ჩემი, არასადა სწყუროდის. არამედ გარქუ თქუენ: მიხილეთ და არა გრწამს“** (6,35-36).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ესრეთვე იოვანეცა ქმნა, პირველ იტყოდა რაჲ, ვითარმედ: „რომელი იცის, იტყვს, და რომელი იხილა, ნამებს, და ნამებასა მისსა არავინ მიიღებს“.⁴ და კუალად იგი თავადი იტყვს, ვითარმედ: „რომელი ვიცით, ვიტყვთ, და რომელი ვიხილეთ, ვწამებთ, და არა გრწამს

¹ იოან. 4,10. ² იოან. 4,14. ³ ფსალმ. 17,14. ⁴ შდრ. იოან. 3,32.

ჩემი“.¹ ხოლო ამას იქმოდა, რაფთამცა უჩუენა პირველვე, ვითარმედ ვერარაჲ საქმჴ შემძლებელ არს აღშფოთებად მისა, არცა ჰსურის დიდებისათჴს კაცობრივისა, არცა უმეცარ არს დაფარულთა გონებისათა, არცა ყოფადთა და მომავალთა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა: **„მე ვარ პური ცხორებისაჲ“** (6,35).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: აჰა ესერა საიდუმლოთა მაღალთა ეგულების, რაფთამცა გულისხმის-ყოფად მოიყვანნა, და პირველ ღმრთეებისა მისისათჴს იტყჴს, ვითარმედ: „მე ვარ პური ცხორებისაჲ“. რამეთუ ესე არა უხრწნელისა მის ჴორცისა მისისათჴს თქუმულ არს, რამეთუ მისთჴს ქუემორე იტყჴს, ვითარმედ: „პური, რომელი მე მოგცე, ჴორცი ჩემი არს“.² გარნა ან ჯერეთ ღმრთეებისათჴს იტყჴს. რამეთუ იგი სიტყჴსა მისთჴს ღმრთისა პურ არს, ვითარცა პური ესე შესანირავისაჲ სულისა მისთჴს მის ზედა მომავალისა პურ ზეცისა იქმნების. ხოლო აქა არა იჴმარებს მონამეთა, ვითარ-იგი პირველსა მას სწავლასა ქმნა, რამეთუ აქუნდა მონამედ საქმჴ იგი პურთაჲ მათ, და რამეთუ ჯერეთ იჩემებდეს საწმუნოებასა, ხოლო მუნ დრტჴნიდეს და სიტყჴსა-უგებდეს. ამისთჴს აქა განჩინებასა იქმს. და იგინი ვინაფთაჲნ მოელოდეს ნუკევისა ჴორციელისა პოვნად, ამისთჴს არა შფოთ იყვნეს, ვიდრემდის შემდგომად ამისა წარიკუეთეს სასოებაჲ. და ეგრეთცა არავე დაიდუმა მან, არამედ მრავალთა მხილებისა სიტყჴსათა ეტყოდა, რამეთუ რომელნი-იგი ჭამდეს რაჲ პურთა მათ და წინაფსწარმეტყჴელით ჰხადოდეს მას, აქა დაბრკოლდებინ და ძედ ხუროდსა უწოდენ. არამედ რაჴამს პურნი იგი მიიხუნეს, არა ესრეთ იქმოდეს მაჴშინ, გარნა იტყოდეს, ვითარმედ: „ესე არს წინაფსწარმეტყჴელი“,³ და ენება მისი მეფობაჲ, ხოლო აქა იჩემებენ განრისხებასა სიტყჴსა მისთჴს, რომელ თქუა, თუ: „ზეცით მოსრულ ვარ“.⁴ არამედ ჭემმარიტი მიზეზი განრისხებისა მათისაჲ არა ესე იყო, გარნა იგი, რომელ არა მოელოდეს ჴორციელისა ტაბლისა ხილვად, რამეთუ უკუეთუმცა ჭემმარიტად მისთჴს დაბრკოლდებოდეს, უჴმდა კითხვად, თუ ვითარ არს პური ცხორებისაჲ? ანუ ვითარ მოსრულ არს ზეცით? გარნა ან ამას არა იქმან, არამედ ოდენ დრტჴნივენ. და ვითარმედ არა ესე იყო დამაბრკოლებელ მათა, რომელ თქუა, თუ: „ზეცით მოსრულ ვარ“, ამის მიერ საცნაურ არს, რამეთუ თქუა რაჲ, ვითარმედ: „მამაჲ ჩემი მიგცემს თქუენ პურსა“, არა ჰრქუეს მას, ვითარმედ: ევედრე, რაფთა მოგუცეს, არამედ: „მოგუეც პური ესე“; და მას არა ეთქუა, თუ: მე მიგცემ, არამედ: „მამაჲ ჩემი მოგცემსო“.

ხოლო მათ გულისთქუმისა მისთჴს ჭამადისა მის იგი შეჴრაცხეს მომცემელად საზრდელისა მის და შემძლებელად ამის საქმისა. და

¹ იოან. 3,11. ² იოან. 6,51. ³ იოან. 6,14. ⁴ შდრ. იოან. 6,41.

რომელთა იგი აქუნდა შემძლებელად მოცემად ესევეთარი იგი პური, ვითარმცა დაბრკოლებულ იყვნეს უკუანაღსკნელ, და უფროსად, რაჟამს-იგი ესმა მისგან, ვითარმედ: „მამად მოგცემს“? რად არს უკუე მიზეზი მათისა მის დაბრკოლებისად? გარნა ესე, რამეთუ ესმა რად, ვითარმედ არა ჯორციელად იქმნების ჭამად მისი, ამისთვის დაბრკოლდეს და ურწმუნო იქმნეს, და ურწმუნოებისა მათისა საბურავად მოიღებენ სიმაღლესა მას მის სიტყვასა. ამისთვის ეტყვს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე : „მიხილეთ და არა გრწამს“ (6,36).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : და ხილვად უწოდა, ერთად, სასწაულთა მათ, რომელნი ქმნა ნინაშე მათსა, და მეორედ, წამებასა მას წერილთასა, რამეთუ იგინი არიანო, რომელნი წამებენ ჩემთვის, და ვითარმედ: „მოვედ სახელითა მამისადათა, და არა შემინყნარებთ მე“. ¹ „ვითარ შეუძლოთ რწმუნებად, რომელნი დიდებასა კაცთაგან მიიღებთ?“ ²

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე : „ყოველი, რომელი მომცეს მე მამამან, ჩემდა მოვიდეს; და რომელი მოვიდეს ჩემდა, არა განვაძო გარე“ (6,37).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : იხილე, ვითარ ყოველსავე იქმს ცხოვრებად მათა, რამეთუ ამისთვის შესძინა ესე სიტყუად, რადთა არა შეირაცხოს ამოღსა მეტყუელად. ხოლო რად არს სიტყუად იგი, რომელსა იტყვს, თუ: „ყოველი, რომელი მომცეს მე მამამან, ჩემდა მოვიდეს“, და ვითარმედ: „აღვადგინო იგი უკუანაღსკნელსა მას დღესა“? ³ რამეთუ რადსათვის ზოგადსა მას ყოველთა აღდგომასა, რომელსა უმჯულონიცა მიიღებენ, ვითარცა დიდსა რასმე ნიჭსა, ავსენებს მიცემად მორწმუნეთა მისთა? ამისთვის, რამეთუ არა ესრეთ ლიტონსა აღდგომასა ავსენებს, არამედ ესევეთარსა აღდგომასა. რამეთუ პირველ თქუა, ვითარმედ: „არა განვაძო იგი“, და ვითარმედ: „არა წარწყმიდო“, და მერმელა თქუა, ვითარმედ: „აღვადგინო იგი“, რამეთუ აღდგომასა მას რომელნიმე განვარდებიან, ვითარცა თქუმულ არს, ვითარმედ: „განვადეთ ეგე ბნელსა მას გარესკნელსა“, ⁴ და კუალად რომელნიმე წარწყმდებიან, ვითარცა იტყვს, ვითარმედ: „გეშინოდენ მისგან, რომელსა ძალ-უც სულისაცა და ჯორცთა წარწყმედად გეჰენიასა შინა“. ⁵ და კუალად სიტყუად იგი, რომელსა იტყვს, ვითარმედ: „მე ცხორებასა საუკუნესა მივცემ“, ⁶ ამასვე მოასწავებს, და ვითარმედ: „გამოვიდენ მოქმედნი კეთილისანი აღდგომად ცხორებისად და მოქმედნი ბოროტისანი აღდგომად წარწყმედისა“. ⁷ აქაცა უკუე ესე აღდგომად თქუა კეთილისად, ვითარმედ: „აღვადგინო იგი უკუანაღსკნელსა მას დღესა“ აღდგომითა მით კეთილითა და არა დასაშჯელითა.

¹ იოან. 5,43. ² შდრ. იოან. 5,44. ³ შდრ. იოან. 6, 39,40,44,54. ⁴ მათ. 22,13; 25,30.

⁵ მათ. 10,28; შდრ. ლუკ. 12,5. ⁶ იოან. 10,28. ⁷ იოან. 5,29.

ხოლო რასა მოასწავებს სიტყვთა მით, რომელ თქუა, ვითარმედ: „ყოველი, რომელი მომცეს მე მამამან, ჩემდა მოვიდეს“? ამხილებს სიტყვთა ამით ურწმუნოებასა მათსა და აჩუენებს, ვითარმედ რომელსა მისი არა ჰრწმენეს, იგი ნებასა მამისასა გარდავალს. გარნა ესრეთ განცხადებულად არა თქუა ესე, არამედ იგავითრე, და დაფარულად ყოველთაგან იქმს, რადთა უჩუენოს, ვითარმედ რომელნი ურწმუნო მისა არიან, იგინი არა მას ოდენ, არამედ მამასაცა განარისხებენ. რამეთუ უკუეთუ ნებად მისი ესე არს, რადთა აცხოვნენს კაცნი, და ამისთვის მოსრულ არს, რომელთა არა ჰრწმენეს, იგინი ნებასა მისსა გარდაჰვდებიან, ესე იგი არს, ვითარმედ: რაჟამს მამად უძლოდის ჩემდა მოსლვად, არღარად არს დამაყენებელ მოსლვად; და სხუასა ადგილსა იტყვს, ვითარმედ: „ვერვის ძალ-უც მოსლვად ჩემდა, უკუეთუ არა მამამან მოიყვანოს იგი“.¹ ხოლო მოციქული ჰავლე იტყვს, ვითარმედ: იგი მისცემს მამასა, რამეთუ „რაჟამს მისცესო მეუფებად ღმერთსა და მამასა“.² ვითარცა უკუე მამად რად მოსცემდეს, არა თუ რომელსა-იგი მას მოსცემს, თავისაგან თვისისა გამოაწუებს და მას მისცემს, ხოლო თვთ არღარა აქუს იგი. ნუ იყოფინ! ეგრეთვე რაჟამს ძვ მისცემდეს მამასა მეუფებასა, არა თუ თავსა თვისსა მეუფებისა მისგან გამოიყვანებს, – ნუ იყოფინ! – არამედ ითქუმის მიცემად ამისთვის, რამეთუ მის მიერ ვპოვეთ მისლვად და შეწყნარებად მამისად, და მან შეგუწირნა მისა.

ხოლო რომლისამიერობად ესე მამისათვისცა ითქუმის, ვითარცა-იგი ითქუმულ არს, ვითარმედ: „რომლისა მიერ ინოდენით ზიარებად ძისა მისისა და ნებითა მამისადთა“.³ და კუალად იტყვს: „ნეტარ ხარ შენ, სიმონ, ძეო იონადსო, რამეთუ ჴორცთა და სისხლთა არა გამოგიცხადეს“.⁴ ხოლო რომელსა ესე მოასწავებს, ესე არს, ვითარმედ: არა ესრეთ უნდოდ საქმწ არს ჩემდა მომართ სარწმუნოებად, არამედ ზეცით შეწენნად და ძალი უწმს. და ამას ყოველსა მას შინა სიტყუასა თვისსა დაამტკიცებს, რადთა გამოაჩინოს, ვითარმედ სული ახოვანი უწმს და ღმრთისა მიერ მოცემული ღმობიერებად ამას სარწმუნოებასა. არამედ ნუუკუე თქუას ვინმე, ვითარმედ: უკუეთუ ყოველი, რომელი მოგცეს მამამან, შენდა მოვალს, და რომელნი მან მოიყვანნეს, და უკუეთუ ვერვის ძალ-უც შენდა მოსლვად, არა თუ მოცემულ იყოს მისა ზეცით, მაშა იგინი სადმე, რომელნი არა მოიყვანნეს მამამან, გარეგან არიანა ყოვლისავე ბრალისა? გარნა ესე ვითარნი სიტყუანი არიან ამაონი და ცუდნი. ხოლო ჩუენიცა ნებად და მოსწრაფებადცა საწმარ არს, რამეთუ მიღებად სწავლისად და რწმუნებად ნებისაგან იქმნების. ხოლო აქა სიტყვთა ამით, რომელსა იტყვს, ვითარმედ: „ყოველი, რომელი მომცეს მე მამამან“, არარას სხუასა მოასწავებს,

¹ იოან. 6,44. ² 1 კორ. 15,24. ³ შდრ. 1 კორ. 1,9. ⁴ მათ. 16,17.

გარნა ამას, ვითარმედ: არა მცირე საქმე არს ჩემდა მომართ სარწმუნოებად, არცა კაცობრივითა გულისსიტყვითა საქმარი, არამედ ზეცით უჭმს გამოცხადებად და სული კეთილი, რათა შეინყნაროს გამოცხადებად იგი. და ვითარმედ: „მომავალი ჩემდა ცხოვნდეს“, ესე იგი არს, შეწვენად ფრიადი ჰოვოს, რამეთუ ამისთვის მოვედ და ჯორციელ ვიქმენ და ხატი მონისად შევიმოსე. ხოლო შემდგომად ამისა შესძინა და თქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ : „გარდამოვკედ, არა რათა ვყო ნებად ჩემი, არამედ ნებად მომავლინებელისა ჩემისა“ (6,38).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : რასა იტყვ, და სხუად არს ნებად შენი, და სხუად ნებად მომავლინებელისა? არამედ რათა არავინ ესე მოიგონოს, ამისთვის განჰმართა სიტყუად იგი კუალად შემდგომითა მით სიტყვითა, რომელ თქუა, ვითარმედ: „ესე არს ნებად მომავლინებელისა ჩემისა, რათა ყოველი რომელი ხედვიდეს ძესა და ჰრწმენეს მისი, აქუნდეს ცხორებად საუკუნოდ“ (6,40). რასა იტყვ, და შენი ნებად არა არსა ამას ზედა? და ვითარ იტყვ სხუასა ადგილსა, ვითარმედ: „ცეცხლისა მიფენად მოვედ ქუეყანასა ზედა და მინდა, უკუეთუმცა აღგზებულ იყო“¹ ხოლო უკუეთუ შენცა ესევე გნებავს და მამასაცა, ესე საცნაურ არს, ვითარმედ ერთი ნებად არს ორთავე, რამეთუ სხუასაცა ადგილსა იტყვს, ვითარმედ: „ვითარცა მამად აღადგინებს მკუდართა და ცხოველ-ჰყოფს, ეგრეთვე ძე, რომელთაჲ ჰნებავს, ცხოველ-ჰყოფს“.² რად არს უკუე ნებად მამისა? რათა არა წარწყმიდოს მათგანი ერთიცა. ხოლო ესე შენცა გნებავს, უფალო! არა არს უკუე შენი ნებად სხუად და მამისა სხუად. რამეთუ ქუემორე იტყვს, ვითარმედ: „რაოდენგზის ვინებე შეკრებად შვილთა შენთად, და არა ინებეთ!“³ რად არს უკუე სიტყუად ესე, რომელსა იტყვს? გარნა ესე არს, ვითარმედ: არა თუ ამისთვის მოსრულ ვარ, რათამცა სხუად რადმე ვქმენ, რომელი მამასა არა ჰნებავს, და არა თუ მე სხუად რადმე ნებად მაქუს, რომელი მამასა არა აქუს, რამეთუ „ყოველივე მამისად ჩემი არს, და ჩემი მამისად არს“.⁴ ან უკუეთუ ყოველივე მამისად და ძისად ზოგადი არს, კეთილად სამე იტყვს, ვითარმედ: „არა მოვედ, რათამცა ჩემი ნებად ვქმენ“, რამეთუ არცა მაქუსო ნებად, რომელი მამასა არა ჰნებავს. ხოლო ესე აქა არა თქუა, თუ: ყოველივე მამისად ჩემი არს, ხოლო დასასრულისა კერძა იტყვს ამას, რამეთუ, ვითარცა ვთქუ, მაღალთა მათ საქმეთა ჯერეთ ჰფარვიდა და არა უთხრობდა; და ჰნებავს ჩუენებად, ვითარმედ უკუეთუმცა ეთქუა, თუ: ესე არს ნებად ჩემი, შეურაცხმცაყო სიტყუად მისი. ამისთვის იტყვს, ვითარმედ: მეცა მისსავე ნებასა ვიქმ, რათამცა უმეტესად მონყლნა იგინი, ვითარმცა ეტყოდა, ვითარმედ: რასა ჰგონებთ, თუ მე ოდენ განმარისხებთა ურწმუნოებითა თქუენითა?

¹ლუკ. 12,49. ²იოან. 5,21. ³მათ. 23,37; ლუკ. 13,34. ⁴შდრ. იოან.17,10.

არამედ უფროდსად მამასაცა ჩემსა განარისხებთ, რამეთუ **„ესე არს ნებად მომავლინებელისა ჩემისაჲ, რაჲთა ყოველი რომელი მომცა მე, არა წარვწყმიდო მისგანი“** (6,39). და აქა გამოაჩინებს, ვითარმედ არა მას ეჭმარების მათი მორჩილებაჲ, არცა თავისა თვისისათჳს მოსრულ არს, არამედ მათისა ცხორებისათჳს, და არცა მათმიერისა პატივისათჳს, ვითარცა-იგი პირველ იტყოდა, ვითარმედ: „დიდებასა კაცთაგან არა მოვილღებ“. ¹ და კუალად იტყვს, ვითარმედ: „ამას ვიტყვ, რაჲთა თქუენ სცხოვრდეთ“. ² რამეთუ მარადის ამას ზედა იყო მოსწრაფებაჲ მისი, რაჲთამცა დაარწმუნა, ვითარმედ მათისა ცხორებისათჳს მოსრულ არს, და რაჲთა დიდებაჲ მოატყუას მამასა, რაჲთა ესრეთ უეჭუელ იყოს. და ვითარმედ ამისთჳს იტყოდა, ესე შემდგომთა მათ სიტყუათა მიერ მოასწავა, რამეთუ: „რომელი იქმოდისო ნებასა თჳსსა, იგი დიდებასა თავისა თჳსისასა ეძიებს, ხოლო რომელი ეძიებდეს დიდებასა მომავლინებელისა თჳსისასა, იგი ჭეშმარიტ არს, და არა არს მის თანა სიცრუეც“. ³

„ხოლო ესე არს ნებაჲ მამისაჲ, რაჲთა ყოველი რომელი ჰხედვიდეს ძესა და ჰრწმენეს მისი, აქუნდეს მას ცხორებაჲ საუკუნოჲ, და მე აღვადგინო იგი უკუანაფსკენელსა მას დღესა“ (6,40). ხოლო რაჲსათჳს აქცევს ესრეთ აღდგომასა ზე და ქუე? ამისთჳს, რაჲთა არა ამის სანუთროდსა საქმეთა ზედა ოდენ გულისხმა-ჰყოფდენ ღმრთისა განგებულებასა, რაჲთა დაღაცათუ აქა არა მიიღონ ნაცვალი, არა იქმნენ ამის მიერ უზრუნველ და უდებ, არამედ რაჲთა მომავალსა მას საუკუნოსა მოელოდიან, რაჲთა არცა ამის სოფლისა ჭირითა მერმესა მას განსუენებასა არა მოელოდიან, არცა ამის სანუთროდსა განსუენებითა უზრუნველ იყვნენ მერმეთა მათ სატანჯველთათჳს, არამედ რაჲთა სხუასა ცხორებასა მოელოდიან.

სწავლად მე ვსენებისათჳს საშუელისა

გარნა მათ არარად ირგეს ზედაფსზედა მოვსენებითა მით სიტყუასა მას აღდგომისასა, ხოლო ჩუენ ვირგოთ, ძმანო, მრავალგზის სმენითა აღდგომისა მისთჳს მერმისა. გინა თუ ანგაჰრებაჲ ვინებოთ, ანუ თუ მოტაცებაჲ, გინა თუ სხვსა რაჲსმე ბოროტისა ქმნაჲ, მეყსეულად დღესა მას საშინელსა მოვივსენებდეთ და სამშჯავროჲ იგი საშინელი გამოვსახოთ ჩუენ შორის, და ამან ესე ვითარმან გულისსიტყუამან უძლიერცს ყოველსავე აღკრისა დააყენოს აღძრვაჲ იგი ბოროტი; და ვიტყოდით მარადის

¹ იოან. 5,41. ² იოან. 5,34. ³ იოან. 7,18.

ურთიერთას და თავთა ჩუენთა მიმართ, ვითარმედ: აღდგომად არს, და საშჯელი საშინელი მიგუელის ჩუენ. დაღაცათუ ვინ ვიხილოთ აღზუა-ვებული და ამის სანუთროფსა კეთილთა ზედა მოხარული, ესრეთვე ვჰრქუათ მას და უჩუენოთ მას, ვითარმედ ყოველივე აქა დარჩომად არს; უკუეთუ სხუად ვინ შეჭირვებული ვიხილოთ და სულმოკლექმნილი ჭირთაგან, ეგრეთვე ვჰრქუათ და უჩუენოთ მას, ვითარმედ მცირედ ჟამ ყოფად არნ ჭირი იგი; უკუეთუ ვინ კუალად უდბებით ვიხილოთ და დაჰსნილობით, ამითვე სახითა ვასნავებდეთ მას და უჩუენებდეთ, ვითარმედ უეჭუელად მიცემად უც სიტყუად უდბებისა მისთჳს.

კმა არს ესე ოდენ სიტყუად აღდგომისად უფროფს ყოველისა ნამლისა განკურნებად სულთა ჩუენთა, რამეთუ არსცა აღდგომად, და აღდგომად იგი არა შორს არს, არამედ კართა ზედა არს, „რამეთუ მცირედლა, და მომავალი იგი მოვიდეს და არა ყოვნოს“.¹ და ჩუენ ყოველთა ნარდგომად გუეგულუების წინაშე საშინელსა საყდარსა ქრისტჳსსა, კეთილთაცა და ბოროტთაცა: ბოროტთა, რაფთა წინაშე ყოველთასა ჰრცხუენეს, ხოლო კეთილთა, რაფთა წინაშე ყოველთასა განბრწყინდენ. რამეთუ ვითარცა სოფლისა ამის მსაჯულნი ბოროტთა სტანჯვენ, ხოლო კეთილთა წინაშე ყოველთასა პატივის-სცემენ, ეგრეთვე მუნ ყოფად არს, რაფთა მათი სირცხვლი უმეტჳს იყოს, ხოლო ამათი ბრწყინვალეზა – უდიდებულეს.

ამას ყოველსა უკუე მარადლე გამოვისახვიდეთ გონებათა შინა ჩუენთა, ამას მარადის ვიჰსენებდეთ თავთა შინა ჩუენთა, და ვერცა ერთმან სოფლისა ამის საქმეთაგანმან გუაფნოს ჩუენ, რამეთუ ხილულნი ესე წარმავალ არიან, ხოლო უხილავნი იგი – საუკუნე. ამისთჳსცა უკუე ზედაფსზედა ვეტყოდით თავთა ჩუენთა და ურთიერთას, ვითარმედ: აღდგომად არს და საშჯელი და ნაცვალისა მიგებად საქმეთად. და რაოდენნიცა იტყვან არაყოფად აღდგომასა, იტყვან სიტყუასა ამას, და განერნენ სენისა მისგან. უკუეთუ აღდგომად არს და საშჯელი და ნაცვალისა მიგებად საქმეთად, ვითარ ურწმუნო ვინ იყოს აღდგომასა? გარნა მრცხუენის ქრისტეანეთა მიმართ აღდგომისათჳს სიტყუად, რამეთუ რომელსა ეჳმარებოდის აღდგომისათჳს სწავლად და არა დაერწმუნოს სრულიად, ვითარმედ არა ესრეთ ამო არიან საქმენი ესე, არამედ აღდგომად ყოფად არს, იგი არა არს ქრისტეანე. ამისთჳს გევედრები, ძმანო, განვიწმიდნეთ თავნი ჩუენნი ყოველთაგან ბოროტთა და ვისწრაფოთ ყოვლით კერძო, რაფთა დლესა მას ვპოვოთ წყალობად და გუაჰუნდეს სიტყუად სამშჯავროსა მას შინა მის დღისასა.

გარნა ნუუკუე თქუას ვინმე, ვითარმედ: და ოდეს იყოს აღსასრული და აღდგომად? აჰა ესერა ესეოდენნი გარდაჰდეს ჟამნი, და არარად ესე-

¹ებრ. 10,37.

ვითარი ქმნილ არს, – გარნა ყოფად არს, გრწმენინ ჩემი. რამეთუ უწინარეს წყლითრლუნისაცა ესრეთვე იტყოდეს და ეცინოდეს ნოეს, არამედ მოინია წყლითრლუნად და პოვნა ურწმუნონი იგი, და მორწმუნე ნოე განარინა. და კუალად სოდომელნი არა მოელოდეს ღმრთისამიერსა მას რისხვასა, ვიდრემდის მოინინეს მეხისტეხად იგი და ცეცხლი წუნწუბითურთ და იგინი ყოველნი ავოცნა. და არცა მათ ზე და არცა ნოეს ზე იქმნეს საქმენი წინამძღუარნი და მომასწავებელნი მის რისხვისანი, არამედ იგინი რომელნი იშუებდეს და ბორგდეს და უშჯულო იყვნეს, მოინია რისხვად იგი. ეგრეთვე იყოს აღდგომაჲ.

ამისთვისცა მოციქული პავლე იტყოდა, ვითარმედ: „იტყოდიან რაჲ, თუ: აჰა მშკდობაჲ და უცთომელობაჲ, მაშინ მეყსა შინა მოინიოს მათ ზე და დაქცევად, ვითარცა საღმობაჲ შობადისაჲ ენიის რაჲ ჟამსა შობისასა, და ვერ განერნენ“.¹ ხოლო ესე ამისთვის არს, რომელ უცნაურად მომავალ არს დღე იგი, რაჲთა მარადის შიშსა შინა ვიყვნეთ და არაოდეს უზრუნველ ვიქმნებოდით. რასა იტყვ, არა მოელია აღდგომასა და საშჯელსა? ეშმაკნი აღიარებენ აღდგომასა, და შენ ურწმუნო ხარა? რამეთუ ისმინე, რასა ეტყვან იგინი უფალსა, ვითარმედ: „მოხუედ აქა უწინარეს ჟამისა ტანჯვად ჩუენდა“.² ხოლო რომელნი ტანჯვასა აღიარებენ, მათ აღდგომაცა იციან და საშჯელი. ნუმცა უკუე განვარისხებთ ღმერთსა საქმითა ამით ბოროტითა, რაჲთამცა სხუათა მათ ბოროტთა ჩუენთა თანა აღდგომისაცა ურწმუნო ვიყვენით. რამეთუ ვითარცა სხუათა მათ საქმეთა ზედა დასაბამ ჩუენდა იქმნა ქრისტე, ეგრეთვე ამასცა ზედა, რამეთუ ამისთვის „პირმშოდ შესუენებულთა“³ ეწოდების მას. უკუეთუმცა კულა არა ყოფად იყო აღდგომაჲ, ვისიმცა პირმშოდ იყო, ვინაჲთგან აღდგომადმცა არავის ეგულებოდა? უკუეთუმცა არა იყო აღდგომაჲ, სადა არს ღმრთისა იგი სამართალი, ვინაჲთგან ესეოდენნი უკეთურნი კაცნი კეთილსა შინა არიან ამას სოფელსა, და ესეოდენნი მართალნი კაცნი ჭირსა შინა არიან და ჭირსა შინა აღასრულებენ ცხორებასა მათსა? რამეთუ სადა მიიღებს თითოეული ამათი ღირსებისაებრ მათისა, უკუეთუ აღდგომაჲ არა არს? არამედ არავინ კეთილთა და მართალთა კაცთაგანი ურწმუნო არს აღდგომასა, გარნა მარადის ილოცვენ წმიდასა ამას სიტყუასა და იტყვან, ვითარმედ: „მოვედინ სუფევად შენი“.⁴

ხოლო ვინ არიან, რომელნი აღდგომასა ურწმუნო არიან? არამედ იგინი, რომელნი ვლენ გზასა ბილწსა და ცხორებასა არანმიდასა, ვითარცა წინაჲსწარმეტყუელი იტყვს, ვითარმედ: „ბილწ არიან გზანი მისნი ყოველსა ჟამსა, და მიღებულ არიან სამართალნი მისნი პირისა მისისაგან“.⁵ რამეთუ შეუძლებელ არს, თუმცა ვის აქუნდა ცხორებაჲ კეთილი,

¹ 1 თეს. 5,3. ² მათ. 8,29. ³ კოლ. 1,18. ⁴ მათ. 6,10; ლუკ. 11,2. ⁵ ფსალმ. 9,26.

და იგიმცა ურწმუნო იყო აღდგომასა, რამეთუ რომელთა არარად ღირსი ტანჯვისად აქუნდეს, მათ უფროდსად ჰრწამს და უხარის, რადთა მიიღონ კეთილთა მათთა ნაცვალი.

ან უკუე ნუმცა განვარისხებთ მას, ჳ ძმანო, არამედ ვისმინოთ სიტყუად მისი, რომელსა იტყვს, ვითარმედ: „გეშინოდენ მისა, რომელსა ძალ-უც სულთა და ჳორცთა გეჰენიასა შინა წარწყმედა“;¹ რადთა შიშისა მის მიერ მოვიქცეთ კეთილისა მომართ და განვეშორნეთ წარწყმედისაგან და ღირს ვიქმნეთ სასუფეველსა ცათასა მადლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტჳსითა, რომლისა თანა მამასა ჰშუენის დიდებად სულით წმიდითურთ ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

¹ მათ. 10,28; შდრ. ლუკ. 12,5.

თაზი მზ

ს ი ტ ყ უ ა ე ს ე: „**დრტვნვიდეს მისთვის ჰურიანი იგი, რამეთუ თქუა, ვითარმედ: მე ვარ პური იგი, რომელი ზეცით გარდამოვცედე, და იტყოდეს: არა ესე არს იესუ, ძღ იოსებისი, რომლისა მამად და დედად ჩუენ ვიცით? ვითარ უკუე იტყვს ან ესე, ვითარმედ: ზეცით გარდამოვცედე?**“ (6,41-42).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: „რომელთაღ ლმერთი მუცელი არს, და დიდებად მათი არს სირცხვლსა შინა მათსა“,¹ ვითარცა მოციქული იტყვს ჰურიანათს; და ესე საცნაურ არს პირველთა მათცა სიტყუათაგან და საცნაურ არს ანინდელთა ამათცა სიტყუათაგან, რაჟამს-იგი მოუწდეს ქრისტეს, რამეთუ ოდეს-იგი პური მისცა მათ და მუცელი მათი აღმოავსო, წინადასწარმეტყუელით ჰხადოდეს მას და მეფედ დადგინებად ეძიებდეს, ხოლო რაჟამს-იგი სულიერისა მის საზრდელისათს ასწავებდა და ცხორებისათს საუკუნოვსა, რაჟამს-იგი ქუეყანისა ამის ხილულთაგან საქმეთა აღამალლებდა და აღდგომისათს ეტყოდა და გონებათა მათთა წმიდა-ჰყოფდა, რაჟამს-იგი უმეტესად ჯერ-იყო განკვრევა და თაყუანის-ცემად მისი, მაშინ უმეტესად დრტვნენ.

არამედ მითხართლა თქუენ, ჰ ჰურიანო, უკუეთუ ეგე არს წინადასწარმეტყუელი იგი, რომლისათს თქუენ იტყოდეთ, ვითარმედ: ესე არს წინადასწარმეტყუელი იგი, რომლისათს თქუა მოსე, ვითარმედ: „წინადასწარმეტყუელი აღვიდგინოს თქუენ უფალმან ლმერთმან თქუენმან ძმათაგან თქუენთა, ვითარცა მე; მისი ისმინეთ“.² და ვინაფთგან ამას იტყოდეთ და წინადასწარმეტყუელად შეგერაცხა იგი, ჯერ-იყო, რაფთამცა ისმინეთ მისი და დაიჯერეთმცა სიტყუა იგი, რომელ თქუა, ვითარმედ: „ზეცით გარდამოვცედე“. არამედ იხილეთ მათი იგი უგულისხმოება, ვითარ არა ირწმუნებდეს მისსა, არამედ დრტვნვიდეს და ჯერეთ ერიდებოდეს, რამეთუ ახლად ქმნილ იყო ოდენ სასწაული პურთაღ მათ, და ამისთვის ცხადად არა სიტყუა-უგებდეს მას ჟამსა, არამედ დრტვნვიდეს და ესრეთ აჩუენებდეს, ვითარმედ მრისხანე იყვნეს, რომელ-იგი არა დაუგო მათ ტაბლად იგი, რომლისათს ჰსუროდა, და დრტვნვიდეს და იტყოდეს: „არა ესე არსო ძღ იოსებისი?“ და ამის მიერ საცნაურ არს, ვითარმედ საკვრველსა მას შობასა მისსა უმეტარ იყვნეს, ამისთვის უწოდდეს მას ძედ იოსებისა. ხოლო იგი არა ჰრისხვიდა მათ, არცა ეტყოდა მათ, თუ: არა ვარ ძღ იოსებისი; არა თუ ამისთვის არა ეტყოდა, თუ: არა ძღ ვარ იოსებისი, რომელ ძღ მისი იყო, არამედ ამისთვის, რამეთუ არლა ძალ-ედვა ტვრთვად და გულისხმის-ყოფად საკვრველისა მის შობისა. და უკუეთუ ჴორციელისა მის შობისა მისისა სმენად ვერ ძალ-ედვა, ვითარ

¹ ფილიპ. 3,19. ² 2 სჯ. 18,15.

არა უფროსად გამოუთქუმელისა მის მამისაგან შობისა მისისა სმენად-
მცა ვერ ძალ-ედდა? უკუეთუ უმდაბლესი იგი არა გამოუცხადა, უმაღ-
ლესნიცა იგი ვითარ უთხრა? დალაცათუ ესე უფროსად დააბრკოლებდა
მათ, რომელ ესრეთ გლახაკისა და უნდოდა მამისა ძე ენოდებოდა, გარ-
ნა ამასცა ყოველსა ზედა არავე გამოუცხადა, რადთამცა არა, ვიდრელა
ენება ერთისა მის დაბრკოლებისა განმართლებად, უმეტესსამცა დაბრ-
კოლებასა შთაცვკვეს. არამედ იხილეთ, რასა ეტყვს, და-რა-ბრკოლდე-
ბოდეს მისა მიმართ:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე : **„არავის ველ-ენიფების მოსლვად ჩემდა, უკუეთუ არა
მომავლინებელმან ჩემმან მამამან მოიყვანოს იგი ჩემდა“** (6,44).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ამას სიტყუასა ზედამიუვლენ მანიქეველნი და იტყვან,
ვითარმედ: არარაჲ არს ჩუენ ზედა, ხოლო ესე აჩუენებს უფროსად
თვთუფლებასა ნებათა ჩუენთასა. გარნა იგინი იტყვან, ვითარმედ: უკუ-
ეთუ ვინ მივალს მისა მიმართ და ძალ-უც ნებსით მისლვად, რადლა უჭმს
მას მიყვანებაჲ? არამედ ესე სიტყუაჲ არა თუ თვთმფლობელობასა
ჩუენსა აყენებს, არამედ გამოაჩინებს, ვითარმედ შენვენაჲ გვჭმს ჩუენ,
და გულისხმა-გვყოფს ჩუენ აქა არა თუ ამას, თუ უნებლიათ მოიყვანებს
მამაჲ, არამედ ამას, ვითარმედ შენვენაჲ გვჭმს ჩუენ ღმრთისამიერი, და
მერმე გვჩუენებს სახესა მასცა მოყვანებისა მისისასა. რამეთუ რადთა
არავინ კუალად ხილული რადმე გულისხმა-ყოს ღმრთისათვს, ამისთვს
შესძინა და თქუა, ვითარმედ:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე : **„არა თუ ღმერთი ვის უხილავს, არამედ რომელი-იგი
არს ღმრთისაგან, ამან იხილა მამაჲ“** (6,46).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : და უკუეთუ ვინ თქუას, ვითარმედ: „და ვითარ
მოიყვანებს?“ ისმინენ მან წინაღსწარმეტყუელისაჲ, ვითარ იტყოდა
პირველვე, ვითარმედ: **„იყვენენ ყოველნივე ღმრთისწავლულ“** (6,45).
იხილეთ პატივი იგი სარწმუნოებისაჲ, ვითარმედ არა კაცთაგან არს, არცა
კაცთა მიერ, არამედ თავადისა მიერ ღმრთისა ისწავების იგი? ამისთვს-
ცა დასამტკიცებელად სიტყვსა თვისისა წინაღსწარმეტყუელთა მიმართ
მიავლინნა იგინი. გარნა უკუეთუ ყოველნივე ღმრთისწავლულ იყვენენ,
ვითარ ვიეთმე არა ჰრწამს? ამისთვს, რამეთუ სიტყუაჲ იგი სიმრავლესა
მას მორწმუნეთასა მოასწავებს. და კუალად წინაღსწარმეტყუელი მათ
ეტყვს ყოველთა, რომელთა ენებოს, ვითარმედ მჯდომარე არს იგი მას-
წავლელად განმზადებულად მიცემად ყოველთადა მისმიერი კეთილი,
რომელთა ოდენ ენებოს მიღებაჲ.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე : **„და მე აღვადგინო იგი უკუანაღსკენელსა მას დღესა“**
(6,44).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : არამცირედ გამოჩნდების აქა პატივი იგი ძისაჲ,
რომელ-ესე გუესმის, თუ მამაჲ მოიყვანებს მისა, და იგი აღადგინებს.

ხოლო ესე თქუმულ არს არა თუ ამისთვის, რომელ მისი საქმე გაცოფილ არს მამისაგან, – რამეთუ ვითარმცა იყო ესე? – არამედ სწორებასა მას ძალისასა აჩუენებს. რამეთუ ვითარცა-იგი იტყოდა რად, ვითარმედ: „მომავლინებელი ჩემი მამად წამებს ჩემთვის“, რადთა არა კაცობრივსა წმასა ეძიებდენ, ამისთვის უჩუენნა მათ სიტყუანი წერილთანი, ეგრეთვე აქა, რადთა არა ესევეთარი ვერად მოიგონონ, წინადაწარმეტყუელთავე მიმართ მიავლენს და ზედადსზედა ზე და ქუე აქცევს მათ, რადთა გამოაჩინოს თავი თვისი, ვითარმედ არა წინააღმდეგომ არს მამისა. და უკუეთუ ვინ იტყოდის, ვითარმედ: და პირველ მისა ვითარ იყვნეს, არა ღმრთივსწავლულ იყვნესა? რად იქმნა ან უკუე უმეტესობად? – ამისთვის იქმნა ან უკუე უმეტესობად, რამეთუ მაშინ კაცთა მიერ იქმნებოდა სწავლად, ხოლო ან მხოლოდმოზილისა მიერ ძისა ღმრთისა და სულისა მიერ წმიდისა. მერმე უკუე თქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „მამად არავის უხილავს, გარნა რომელი-იგი ღმრთისაგან არს“ (6,46).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ხოლო ამას არა სიტყუთა მით მიზეზისადათა იტყვს, არამედ სიტყუთა მით ბუნებისადათა, თუ არა, უკუეთუმცა სიტყუთა მით მიზეზისადათა იტყოდა, ჩუენ ყოველნი ღმრთისაგან ვართ, ხოლო სადა არს უმეტესობად იგი ძისა და ყოველთაგან განყოფილება? ანუ რადასათვის არა გამოცხადებულადრე ჰრქუა მათ? გარნა უძლურებისათვის მათისა ქმნა ესე, რამეთუ უკუეთუ რაჟამს-იგი თქუა, ვითარმედ: „გარდამოვწედ ზეცით“, და იგინი დაბრკოლდეს, უკუეთუმცა ესე ეთხრა, რადმცა ყვეს? ხოლო „პურად ცხორებისა“¹ უნესს თავსა თვისსა, რამეთუ იგი არს, რომლისა მიერ ცხორება ჩუენი ჰგიეს, აწინდელიცა და მერმეცა. და იტყვს, ვითარმედ: „რომელმან ჭამოს პური ესე, ცხოვნდეს უკუნისამდე“.² ხოლო „პურად“ აქა გინა თუ სწავლათა მათ იტყვს ცხოველსმყოფელთა და სარწმუნოებასა მისსა, ანუ ჯორცსა თვისსა, რამეთუ ორივე ესე განაძლიერებს და იპყრობს და გამოჰზრდის სულსა.

იხილეთ უკუე, თუ ვინად იქმს მანანადას მიმართ განყოფილებასა მისსა: აღსასრულისაგან ჯერ-არს ორისავე საზრდელისა ხილვად. რამეთუ რადთამცა უჩუენა, ვითარმედ არა უცხოსა რასმე საქმესა იქმოდა იგი, ამისთვის თქუა, ვითარმედ:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „მამათა თქუენტა ჭამეს მანანად უდაბნოსა და მოსწყდეს“ (6,49).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: და მერმე შეჰმზადებს სიტყუასა თვისსა, რადთა უჩუენოს, ვითარმედ ფრიად უმეტესსა ღმრთისაგან არიან იგინი, ვიდრე მამანი მათნი, ვითარ მოსე და მსგავსნი მისნი, საკვრველნი იგი კაცნი; ამისთვის თქუა:

¹ იოან. 6,35,48. ² იოან. 6,51,58.

სახარება: „მამათა თქუენტა ჭამეს მანანაჲ უდაბნოსა და მოკუდეს. ხოლო რომელი ჭამდეს ამის პურისაგან, არა მოკუდეს, არამედ ცხოვნდეს უკუნისამდე“ (6,49,51).

თარგმანი: და ესეცა სიტყუაჲ, თუ: „უდაბნოსა ზედა“, არა ცუდად თქუა, არამედ რადთამცა უჩუენა, ვითარმედ არცა დაყო მან მანანამან ჟამი მრავალი, არცა იყოფვოდა მათ თანა და შევიდა ქუეყანასა მას აღთქუმისასა; ხოლო ესე პური არა ესევითარი არს. „და პური იგი, რომელი მე მივსცე ცხოვრებისათჳს სოფლისა“. ¹ ხოლო ამას ადგილსა საძიებელ არს, თუ რად ჟამი იყო იგი ამათ სიტყუათაჲ, რომელნი დამწსნელ იყვნეს მრავალთა, რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: მრავალნი მოწაფეთა მისთაგანნი წარვიდეს და იტყოდეს, ვითარმედ: „ფიცხელ არს სიტყუაჲ ესე. ვის ძალუც სმენად ამისა?“ ² რამეთუ ჯერ-იყო მოწაფეთა მისთა მიმართ თჳსაგან თქუმად, ვითარცა-იგი მათეცა იტყოდა, ვითარმედ თჳსაგან ეტყვნ მათ.

რად ვთქუათ უკუე ამისთჳს? რად იყო საწმრობაჲ ამათ სიტყუათაჲ? ფრიად იყო საწმრობაჲ და საქმწ, რამეთუ ვინაფთგან აიძულებდეს მას და სთხოვდეს საზრდელსა ჳორციელსა და მამათა მათთა მოცემულსა მას საზრდელსა ავსენებდეს და მანანასა დიდად საქმედ უნესდეს, ამისთჳს ენება ჩინებაჲ, ვითარმედ იგი ყოველივე სახწ იყო და აჩრდილი, ხოლო მისნი იგი საქმენი არიან ჭეშმარიტება. ამისთჳს ავსენა საზრდელი იგი სულიერი. არამედ თქუას ვინმე, ვითარმედ: ჯერ-იყო თქუმად, თუ: „მამათა თქუენტა ჭამეს მანანაჲ უდაბნოს“, ხოლო მე პური მიგეც თქუენ, გარნა ფრიადი არს განყოფილებაჲ ამას შინა, რამეთუ შერაცხილ იყო მანანაჲსა მის საკვრველებაჲ უზეშთაჲს პურთასა, რამეთუ იგი ზეცით მოსრულ იყო, ხოლო ესე ქუეყანასა ზედა იქმნა სასწაული. ვინაფთგან უკუე ეძიებდეს ზეცით მომავალსა საზრდელსა, ამისთჳს ზედაჲსზედა ეტყოდა მათ, ვითარმედ: „ზეცით გარდამოვწედ“. უკუეთუ კულა ვინ გამოეძიებდეს, თუ რადსათჳს იწყო მაშინ თქუმად საიდუმლოთათჳს ჳორცისა და სისხლისა მისისათა, ესრეთ ვჳრქუათ მას, ვითარმედ ფრიად იყო მაშინ მათ სიტყუათა მისთა ჟამი, რამეთუ დაფარულებაჲ თქუმულთაჲ მარადის მსმენელსა განაფრთხილებს და კეთილად მსმენელ-ჳყოფს. და ამისთჳს არა დაბრკოლებაჲ ჯერ-იყო, არამედ უფროჲსად კითხვაჲ და გამოძიებაჲ, ხოლო იგინი წარვიდეს. გარნა უკუეთუ წინაჲსწარმეტყუელად შეერაცხა იგი, ჯერ-იყო რწმუნებაჲ სიტყუათა მისთაჲ. ამისთჳსცა საცნაურ არს, ვითარმედ მათისა უგუხურებისაგან იყო დაბრკოლებაჲ იგი და არა დაფარულებისაგან და სიძნელისა თქუმულთა მისთაჲსა.

ხოლო შენ იხილე, თუ ვითარ მცირედ-მცირედ მოიყვანებს მათ თავისა მიმართ თჳსისა, რამეთუ აქა თავსა თჳსსა იტყვს მიმცემელად

¹ შდრ. იოან. 6,51. ² იოან. 6,60.

პურისა მის, ვითარმედ: „**პური, რომელი მე მივსცე, ჯორცი ჩემი არს, რომელი მე მივსცე ცხორებისათვის სოფლისა**“ (6,51). გარნა თქუას ვინმე, ვითარმედ: უცხო იყო სწავლა იგი და შეცვალებული. გარნა იოვანე პირველითგანვე მოასწავა ესე, ტარიგად რად სახელ-სდგა მას. და უკუეთუ ვინ იტყვს, თუ: დაღაცათუ იოვანე ესე თქუა, გარნა ვერვე გულისხმა-ეყო მათ, – ხოლო ესე მეცა უწყი, გარნა არცა მონაფეთა უწყოდეს, რამეთუ უკუეთუ აღდგომისათვის ჯერეთ არარად უწყოდეს, ამისთვისცა ვერ გულისხმა-ყვეს სიტყუად იგი, ვითარმედ: „დაჰსენით ტაძარი ესე, და მესამესა დღესა აღვაშწნო იგი“.¹ და ვინათგან იგი ვერ გულისხმა-ყვეს, ესემცა არა უფროდსად ვერ გულისხმა-ყვესა? რამეთუ ესენი ფრიად უძნელეს იყვნეს, ვიდრელა იგინი; და კუალად ამისთვისცა, რომელ-ესე იცოდეს, თუ წინაღსწარმეტყუელნი სხუანიცა აღდგომილ არიან, გარნა ესე, ვის თუ ჯორცი ძისა კაცისად უჭამიეს, არღასადა ასმიოდა, რამეთუ არცა ვის სადა უთქუამს ესე წინაღსწარმეტყუელთაგანსა; არამედ ამას ყოველსა ზედა დაღაცათუ ვერ გულისხმა-ჰყოფდეს, შე-ვე-უდგეს მას და აღიარებდეს, ვითარმედ სიტყუანი ცხორებისა საუკუნოვანისა ჰქონან. რამეთუ ესე არს საქმწ მოწფისად, რადთა არა გამოეძიებდეს საქმეთა მოძღურისა თვისისათა, არამედ ოდენ ისმენდეს და ირწმუნებდეს მისსა და ჟამსა მარჯუესა მოელოდის, ოდეს შეუძლოს გულისხმის-ყოფად სიტყუათა მათ. ხოლო რომელთა-იგი წინააღმდგომი ქმნეს და წარვიდეს მისგან მართლუკუნ, ესე მათისა მის ბოროტებისა და უგულისხმოებისა-გან იქმნა, რამეთუ რაჟამს ძიებად შემოვიდეს, თუ: ესე ვითარ არს, და იგი ვითარ? ძიებასა მას თანა შემოვალს ურწმუნობაჲცა.

ეგრეთვე უკუე ნიკოდემოსცა განკვრეებულ იყო და იტყოდა, ვითარმედ: „ვითარ შეუძლოს კაცმან მუცელსა დედისასა შესლვად?!“² და ესენიცა ესრეთვე შეშფოთებულ იყვნეს და იტყოდეს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : „**ვითარ ჯელ-ენიფების ამას მოცემად ჩუენდა ჯორცი თვისი ჭამად?**“ (6,52).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : რამეთუ უკუეთუ ვითარობასა ეძიებთ პურთა მათ ზედა, რად არა ჰქმენით ესე და სთქუთ, თუ: ვითარ ხუთნი იგი ესრეთ განამრავლნა? გარნა ამისთვის იქმნა ესე, რამეთუ განძლომასა ოდენ ჰხედევდით მაშინ და არა სასწაულსა მას. უკუეთუ კულა ამას იტყვთ, თუ: მაშინ საქმემან გუასწავა ჩუენ და გულსავსე ვიქმნენით, არამედ ვინათგან მაშინ საქმით იხილეთ და გულსავსე იქმნენით, ჯერ-იყო, რად-თამცა მისგან ესეცა დაირწმუნეთ, რამეთუ ამისთვის პირველვე ქმნა დიდი იგი სასწაული, რადთა მისგან ისწაოთ და არღარა ურწმუნო იყვნეთ მისა.

¹ იოან. 2,19. ² შდრ. იოან. 3,4.

სწავლად მშ

ზიარებისათვის

გარნა მათ მაშინ არაა ნაყოფი გამოიღეს სიტყუათა მათგან უფლისათა, ხოლო ჩუენ ქველისმოქმედება მისი საქმითცა მოვილეთ; ამისთვის კეთილ არს, რადთა გულისხმა-ყვით, თუ რაა არს საკრველი ესე საიდუმლოდსა ამის ზიარებისად, და რადსათვის მოგუეცა, და რაა არს სარგებელი საქმისად მის.

ისმინეთ უკუე და გულისხმა-ყავთ, რამეთუ ერთ გუამ ვართ და ასოებ ჳორცთა მისთაგანნი და ძუალთა, ხოლო რომელნი-ეგე ნათელღებულნი ხართ და გულისხმისყოფელნი, თქუენ ისმინეთ სიტყუად ესე და გულის-ხმა-ყავთ: ვინათგან უკუე ასონი ვართ მისნი, ხოლო მას ენება, რადთამცა არა სიტყვთ ოდენ იყო ესე, არამედ საქმითცა შევერთნეთ ჳორცთა მისთა, ხოლო ესე იქმნებოდა ამის მიერ, რომელი-ესე მოგუეცა საიდუმლოდ, რად-თამცა გკჩუენა სიყუარული, რომელი აქუს ჩუენდა მომართ, ამისთვისცა შეაერთა თავი თვისი ჩუენ თანა, რადთა ესრეთ ერთ ვიქმნეთ მის თანა, ვითარცა ერთ არს გუამი თავსა თანა, რამეთუ ესე არს საქმწ ფრიადი-სა სიყუარულისა სახწ. და ამას მოასწავებდა იობ, იტყოდა რაა მონათა მათთვის, რომელთადა ფრიად სასურველ იყო, ვითარ იგინი იტყოდეს მრავ-ლისა მის მათისა სურვილისაგან, ვითარმედ: „ვინ მოგუეცეს ჳორცთაგან მისთა განძლომად?“¹ ამისთვისცა ქრისტემან ქმნა ესე, რადთა უმეტესად სიყუარულად მისა მომიყვანნეს ჩუენ და თვისიცა სიყუარული გკჩუენოს, რომელი აქუს ჩუენდა მომართ, და არა ხილვად ოდენ მისა ღირს-მყოფს ჩუენ, არამედ შეხებადცა და ჭამად მისა და ცოხნად კბილითა ჩუენითა უხრწნელსა ჳორცსა მისსა და შეერთებად მისდა და აღსრულებად სურ-ვილისა მის ჩუენისა.

ან უკუე, ძმანო, ესრეთ წარვიდოდით ტაბლისა მისგან, ვითარცა ლომნი, რომელთა სცვინ ცეცხლი, ესრეთ საშინელ ვიყვნეთ ეშმაკისა და ანგელოზთა მისთა; და დავივინყებდეთ თავთა ჩუენთა და ვიწსენებ-დეთ სიყუარულსა მას, რომელი ქმნა მან ჩუენ ზედა, რომელი-იგი მე-ტყვს ჩუენ, ვითარმედ: მშობელთა მათ ჳორციელთა მრავალგზის სხუა-თა მისცნიან აღზრდად შვილნი მათნი, არამედ მე არა ესრეთ ვიქმო, გარნა ჳორციითა ჩემითა გზრდი თქუენ და თავსა ჩემსა წინაშე დაგიდებ თქუენ, რამეთუ მნებაგს, რადთამცა თქუენ ყოველნი მთავარ და დიდე-ბულ იქმნენით, და მოგცემ თქუენ სასოებათა კეთილთა საუკუნოდსა მისთვის; რამეთუ რომელსა-ესე აქავე თავი ჩემი მიმიცემიეს თქუენდა, და არა უფროდსად მას საუკუნესა ვყოა ესე, რომელმან-ესე ვინებე ძმად

¹ იობ 31,31.

თქუენდა ყოფად, ზიარ ვიქმენ თქუენტვს ჯორცთა და სისხლთა? და კუალად ჯორცსა მას და სისხლსა მიგცემ თქუენ, რომელთათვს ვიქმენ ზიარ მათა.

ან უკუე ესე სისხლი, ძმანო, ხატსა მას სამეუფოსა კეთილად გამო-სახავს და განაბრწყინვებს ჩუენ შორის; ესე პატიოსნებასა მას სულისასა და მთავრობასა დაშრეტად და დაჭნობად არა უტევებს, არამედ რწყავს მას ზედადსზედა და ზრდის; ესე სიკეთჳ არს მიუთხრობელი, რამეთუ ჯორციელთა ჭამადთაგან ჩუენ შორის განმრავლებული იგი სისხლი არა მეყსეულად სისხლ იქმნების, არამედ სხუად ნივთად შეიცვალების პირ-ველ და მერმელა იქმნების სისხლ, ხოლო ესე არა ესრეთ არს, არამედ მი-რად-ვილოთ, მეყსეულად სულსა მოჰრწყავს და დიდსა ძალსა მის-ცემს მას. ესე სისხლი საიდუმლოდსა იოტებს ეშმაკთა და შორს-ჰყოფს ჩუენგან და მოუწოდს ანგელოზთა ჩუენდა და მეუფესა მას ანგელოზ-თასა, რამეთუ სადა იხილონ სისხლი იგი სამეუფო, ივლტიან ეშმაკნი, და მიისწრაფიან მუნ ანგელოზნი. ესე სისხლი დაითხია რად, ყოველივე სოფელი განბანა. ფრიად რადმე სიბრძნისმეტყუელებს ამის სისხლისათვს ნეტარი პავლე ებისტოლესა მას შინა ებრაელთასა.¹ ამან სისხლმან უხი-ლაგნი იგი და წმიდანი წმიდათანი განწმიდნა; ხოლო უკუეთუ სახესა მის-სა ესეოდენი ძალი აქუნდა ტაძარსა მას შინა ებრაელთასა, და ეგვტესა შინაცა წირთხლთა ზედა ცხებული იგი, მაშა ჭეშმარიტებით ქმნილი ესე სისხლი მისი, რომლისა იგი ყოველი სახჳ იყო, ვითარ არა ფრიად და მოუგონებლად დიდ იყოს?

ამან სისხლმან ოქროდსა იგი საკურთხეველი წმიდა-ყო. თვნიერ ამი-სა ვერ იკადრებდა მდდელთმოდლუარი შინაგანსა მას ტაძარსა შესლვად. ამან განწმიდნა ცოდვანი პირველთა მათ სახეთა შინა და იგავთა, ხოლო უკუეთუ სახეთა მათ შინა და იგავთა ესეოდენი ძალი აქუნდა, უკუეთუ აჩრდილისაგან სიკუდილი შეძრწუნდა, ჭეშმარიტებისაგან ვითარ არამცა უზომოდ შეძრწუნდა? ესე არს ცხორებაჲ სულთა ჩუენთაჲ, ამით განი-ბანების სული, ამით შეიმკვების, ამით გამოიჭურვების, ესე ცეცხლისა უბრწყინვალეს ჰყოფს გონებასა ჩუენსა, ესე ოქროდსა უწმიდეს ჰყოფს სულსა. ესე სისხლი დაითხია და ცანი კაცთა სავალად ყვნა.

ჭეშმარიტად საშინელ არიან საიდუმლონი იგი ეკლესიათანი, ჭეშმა-რიტად საშინელ არს საიდუმლოჲ ესე. აღმოვიდოდა სამოთხით წყაროდ და ხილულთა მდინარეთა აღმოაცენებდა, ხოლო ამის ტაბლისაგან აღმო-ვალს წყაროდ და სულიერთა მდინარეთა აღმოაცენებს; ამას წყაროსა თანა დანერგულ არიან არა ძენნი უნაყოფონი, არამედ ხენი, რომელნი ზეცას მისწუდებიან, სავსენი მარადის ნაყოფითა მწიფითა და დაუჭნომელითა.

¹ შდრ. ებრ. 9,12-22.

რომელიც უკუე შეჭირვებულ არს სიცხისაგან, ამას წყაროსა მოეახლენ და განაგრძენ სიცხე იგი თვისი, რამეთუ ესე წყარო ხორშაკსა დაჰყსნის და ყოველთავე შემთომილთა სიცხისაგან ნუგეშინის-სცემს, არა სიცხესა მზისასა, არამედ სიცხესა განჯურვებულთა მათ მტერისა ისართასა, რამეთუ დასაბამი მისი ზეცით არს, და ძირი მისი მუნ არს, ვინაჲცა მოირწყვის. მრავალნი არიან ნაკადულნი და ნეკტარნი და სადინებელნი ამის წყაროსანი, რომელთა განავლენს ნუგეშინისმცემელი იგი სული, და შუამდგომელ არს მხოლოდმობილი იგი ძე. არა თუ სათხროლი აქუს და კუალსა იქმს, არამედ გონებათა ჩუენთა განახუამს ძალითა თვისითა.

ესე წყარო ნათლისა წყარო არს, აღმომაცენებელი შარავანდეთა ქეშმარიტებისათა. ამას წყაროსა წინაშე წარმოდგომილ არიან ზეცისა ძალნი და ჰხედვენ შუენიერებასა მას ღელვათა მისთასა, რამეთუ იგინი უმეტეს ჩუენსა ჰხედვენ წინამდებარეთა მათ საიდუმლოთა ძალსა და ბრწყინვალეებასა მას მათსა თუალთშეუდგამსა. რამეთუ ვითარცა ოქროდ რაჲ დნებინ ბრძმედსა შინა, გინა თუ ჴელი ვინ შთაყოს მას შინა, გინა თუ ენაჲ, მეყსეულად ოქროდსფერად გარდაიქცევის, ეგრეთვე წმიდანი იგი საიდუმლონი ჰყოფენ სულსა. რამეთუ ესე მდინარე მჭურვალე არს უფროდ ცეცხლისა, გარნა არა შემწუველ არს, არამედ ანდობს ოდენ და შეუმუსრველ-ჰყოფს, რომელი მივიდეს მისა.

ესე სისხლი პირველითგანვე გამოისახვოდა მარადის საკურთხეველთა ზედა და სიკუდილთა მათ შინა წმიდათასა; ესე არს სასყიდელი ყოვლისა სოფლისაჲ; ამით მოიყიდა ქრისტემან ეკლესიაჲ, ამით შეამკო იგი ყოვლით კერძო. რამეთუ ვითარცა კაცი რომელი მოიყიდინ მონათა, ოქროდ მისცის, და უკუეთუ შემკობაჲ მათი ჰნებავენ, ოქროდთავე ქმნის იგი, ეგრეთვე ქრისტემან მომიყიდნა ჩუენ სისხლითა თვისითა და კუალად შემამკვნა ჩუენ სისხლითავე თვისითა; და რომელნი ამის სისხლისაგან ეზიარებოდინ, იგინი ანგელოზთა თანა და მთავარანგელოზთა და ძალთა ზეცისათა მდგომარე არიან. და არა ვიტყვ არალირსებით, არამედ სინმიდით. და შეუმოსიეს სამოსელი იგი სამეუფოდ და საჭურველი იგი სულიერი. და რად ესრეთ ვიტყვ? რამეთუ თავადი იგი მეუფე ყოველთაჲ შეუმოსიეს.

ჰხედავა, ვითარ დიდ არს საქმე ესე და დიდებულ? ან უკუე უწყოდე, ვითარმედ რაოდენ ესე დიდ არს და საკრველ, ეგრეთვე უკუეთუ სინმიდით მოუჭდე მას, ცხორებად თავისა შენისა მისრულ ხარ; უკუეთუ კულა ბოროტითა გონებითა და შეგინებულთა მოუჭდე, დასაშჯელად და წარსაწყმედელად თავისა შენისა მიიღებ, „რამეთუ რომელი ჭამდეს და სუმიდეს უღირსებით, იგი დასაშჯელად თავისა თვისისა ჭამს და სუამს მას“.¹ რამეთუ უკუეთუ რომელთა შეაგინონ და დააბაყლონ პორფირი იგი

¹ 1 კორ. 11,29.

სამეუფოდ, მსგავსად მათსა, რომელთა დახიონ, დაიტანჯნენ, ესეცა არა სადამე უჯერო არს, ვითარმედ რომელთა არანმიდითა გონებითა მიიღონ წორცი და სისხლი ქრისტესი, დაისაჯებიან მსგავსადვე მათსა, რომელთა დაჰმმჭუალეს იგი ძელსა ზედა.

იხილე უკუე, ვითარ საშინელად გამოაჩინა პავლე საშჯელი იგი უღირსთად და თქუა, ვითარმედ: „შეურაცხ-თუ-ყოს ვინმე შჯული მოსესი, თვნიერ წყალობისა, ორთა ანუ სამთა მონამეთა ზე, მოკუდების. ხოლო რაოდენ უფროდისა საშჯელისა ჰგონებთ ღირს-ყოფად, რომელმან ძღ ღმრთისად დათრგუნოს და სისხლი იგი აღთქუმისად ლიტონად შეჰრაცხოს, რომლისა მიერ წმიდა იქმნა?“¹

ამისთვის უკუე ვეკრძალნეთ თავთა ჩუენთა, ძმანო ჩემნო საყუარელნო, რომელთადა მოცემულ არიან ესევითარნი ესე კეთილნი, და რაჟამს გუენებოს ბოროტისა რადსამე თქუმად, ანუ აღვიტაცებოდით გულისწყრომად და რისხვად, ანუ სხუად რადმე ვნებად, მაშინ მოვიწსენოთ, თუ ვითართა საქმეთა ღირსქმნულ ვართ, ვითარი სული მოცემულ არს ჩუენდა, და იყავნ ესე სიტყუა აღკრმსხმელ ბოროტთა მათ ვნებათა. რამეთუ ვიდრემდის შემმჭუალულ ვართ წარმავალთა ამათ საქმეთა? ვიდრემდის არა განვიფრთხოთ? ვიდრემდის არა ვზრუნავთ ცხორებისათვს სულთა ჩუენთაჲსა? გულისხმა-ვყოთ, თუ ვითართა კეთილთა ღირს უქმნიეთ ქრისტესა, ვჰმადლობდეთ მას და ვადიდებდეთ მას ნუ სარწმუნოებითა ოდენ, არამედ საქმითაცა, რადთა ღირს ვიქმნეთ კეთილთა მათ საუკუნეთა მადლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისა მიერ და რომლისა თანა მამასა ჰშუენის დიდებაჲ სულით წმიდითურთ ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

¹ ებრ. 10,28-29.

თავი მზ

სიტყუა ესე: „**ჭრქუა მათ იესუ: ამენ, ამენ გეტყვ თქუნენ: უკუეთუ არა შჭამოთ ჳორცი ძისა კაცისაჲ და ჳსუათ სისხლი მისი, არა გაქუნდეს ცხორებაჲ თავისა თქუნენისაჲ. ხოლო რომელი ჳამდეს ჳორცსა ჩემსა და სუმიდეს სისხლსა ჩემსა, აქუნდეს ცხორებაჲ საუკუნოჲ**“ (6,53-54).

თარგმანი: რაჟამს სულიერთა საქმეთათჳს ვიტყოდით, ნუმცა რად არს მას ჟამსა სოფლისა საქმეთაგანი სულთა შინა ჩუნენთა, ნუმცა რად იპოვების მინისაგანი და ქუეყანისაჲ, არამედ ყოველივე ესევითარი მას ჟამსა წარედევნოთ ჩუნენგან და მიუპყრნეთ ყურნი ჩუნენნი და გულნი სიტყუათა მათ საღმრთოთა სმენასა; რამეთუ უკუეთუ მეფჳ რად მივალნ, ყოველივე ამბობებაჲ დაწყნარებულ იქმნის ადგილთა მათგან, რომელთა მივალნ, არა უფროდსად ვყოთა დაწყნარებაჲ, რაჟამს სული წმიდაჲ გუეტყოდის ჩუნენ, და მყუდროებით და ძრწოლით ვისმენდეთ მისსა? რამეთუ ძრწოლისაჲცა დიდისა ღირს არიან სიტყუანი ესე, რამეთუ იტყვს:

სახარებაჲ: „**ამენ, ამენ გეტყვ თქუნენ: უკუეთუ არა შჭამოთ ჳორცი ჩემი და ჳსუათ სისხლი ჩემი, არა გაქუნდეს ცხორებაჲ საუკუნოჲ**“ (6,53).

თარგმანი: რამეთუ ვინაჲთგან იგინი იტყოდეს, ვითარმედ შეუძლებელ არს ამისი ქმნაჲ, იგი გამოაჩინებს, ვითარმედ არა თუ ოდენ არა შეუძლებელ არს, არამედ თანანარუვალცა არს, რომელსა ენებოს ცხორებაჲ.

სახარებაჲ: „**რომელი ჳამდეს ჳორცსა ჩემსა და სუმიდეს სისხლსა ჩემსა, აქუნდეს ცხორებაჲ საუკუნოჲ, და მე აღვადგინო იგი უკუანადსკნელსა მას დღესა**“ (6,54).

თარგმანი: რამეთუ ვინაჲთგან თქუა რად, თუ: „რომელი ჳამდეს ამის პურისაგან, არა მოკუდეს უკუნისამდე“,¹ და იგინი წინააღუდეგობოდეს და იტყოდეს, ვითარმედ: „აბრაჳამ მოკუდა და წინადასწარმეტყუელნი, და ვითარ შენ იტყვ, თუ: არა მოკუდეს?“² ამისთჳს თქუა აქა აღდგომად, რადთა აღუცსენოს საძიებელი იგი მათი და გულისხმა-უყოს, ვითარმედ დაღათუ მოკუდეს, მცირედ ჟამ, არამედ არა უკუნისამდე.

ხოლო ზედადსზედა აქცევს სიტყუასა ამას ზიარებისასა წმიდათა მათთჳს საიდუმლოთა, რადთა გულისხმა-უყოს და გამოაჩინოს სიდიდჳ იგი საქმისაჲ მის, და ვითარმედ თჳნიერ ყოვლისა მიზეზისა ქმნაჲ მისი ჯერარს. ხოლო რად არს სიტყუაჲ იგი, თუ: „**ჳორცი ჩემი ჳეშმარიტი საჭმელი არს, და სისხლი ჩემი ჳეშმარიტი სასუმელი არს**“ (6,55)? რამეთუ ანუ ამისთჳს თქუა, ვითარმედ ჳეშმარიტი საჭმელი და სასუმელი არს, რამეთუ ზრდის იგი სულსა, ანუ ამისთჳს თქუა, რადთა გულისხმა-უყოს და დაარწ-

¹ იოან. 6,51; შდრ. იოან. 6,58. ² შდრ. იოან. 8,52.

მუნოს, სიტყუად თვისი თუ არა იგავით თქუმულ არს, რადთა არა ეძიებდენ სახესა და იგავსა, არამედ გულისხმა-ყონ, ვითარმედ ჭეშმარიტებით ჭამად ჯერ-არს ჯორცისა მისისაჲ. მერმე უკუე იტყვს, ვითარმედ:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„რომელი ჭამდეს ჯორცსა ჩემსა, ჩემ თანა დადგრო- მილ არს“** (6,56).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ხოლო ამას იტყოდა, რადთა გულისხმა-გვყოს, ვითარ- მედ რომელი მას მიიღებდეს ღირსებით, სრულიად უფალსა შეეერთების, რამეთუ **„ჩემ თანა დადგრომილ არსო, და მე მის თანა“** (6,56). ხოლო შემდგომი ამისი ესრეთ ჩანს, თუ შეუწყობელ არს პირველისა სიტყვსა მიმართ, უკუეთუ ძალი სიტყვსაჲ არა გულისხმა-ვყოთ. რამეთუ ვი- თარი შეწყობად არს, ანუ რად საქმე არსო, რომელ ვინაჲთგან თქუა, თუ: „რომელი ჭამდეს ჯორცსა ჩემსა, ჩემ თანა დადგრომილ არს, და მე მის თანა“, და მეყსეულად შესძინა ამას ზედა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„ვითარცა მომავლინა მე ცხოველმან მამამან, მეცა ცხოველ ვარ მამისათს“** (6,57).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: გარნა ფრიადი შეწყობილებად აქუს ამას სიტყუასა, რამეთუ ვინაჲთგან ზემო და ქუემოცა იტყოდა ცხოვრებისათს საუკუნოჲ- სა და მერმე თქუა, ვითარმედ: „ჩემ თანა დადგრომილ არს“, ამისთვისცა თქუა შემდგომიცა იგი, ვითარმცა იტყოდა, ვითარმედ: „რომელი ჭამდეს ჯორცსა ჩემსა, ჩემ თანა დადგრომილ არს“, ხოლო მე ცხოველ ვარ, და საცნაურ არს უკუე, ვითარმედ იგიცა ცხოველ იყოს. და მერმე იტყვს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„ვითარცა მომავლინა მე ცხოველმან მამამან“** (6,57).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ხოლო ესე სწორებისა და მსგავსებისაჲ არს, და სი- ტყუად ესე ესევეთარი არს, ვითარმედ: ცხოველ ვარ მე ესრეთ, ვითარცა მამად. და რადთა არა უშობელად ჰგონებდე მას, ამისთვის თქუა, ვი- თარმედ: „მამისათს“. არა თუ ამას მოასწავებს, თუ ძალი რადმე უწმს სხვსა მიერ ცხოვრებისათს, რამეთუ ესე პირველვე აღმოჰფხურა ჩუენგან და თქუა, ვითარმედ: „ვითარცა მამასა აქუს ცხოვრებაჲ საუკუნოჲ, ეგრეთვე მოსცა ძესა, რადთა აქუნდეს ცხოვრებაჲ თავსა შორის თვსსა ეს- რეთვე, ვითარცა მამასა“.¹ ვინაჲთგან უკუე ესრეთ აქუს ცხოვრებაჲ, ვი- თარცა მამასავე, ვერლარა სადამე საჯმარ არს მისდა სხუად შემწე ცხო- რებისადა.

ხოლო რად არს სიტყუად იგი, რომელ თქუა, თუ: „ცხოველ ვარ მამისათს“? რამეთუ ამას ადგილსა მიზეზსა მას მოასწავებს, ხოლო სიტყუად ესე ესევეთარი არს, ვითარმედ: „ვითარცა მამად ცხოველ არს, ეგრეთვე მე ცხოველ ვარ, და რომელი ჭამდეს ჩემგან, იგიცა ცხოველ არს ჩემთვის“.² ხოლო ცხოვრებასა აქა იტყვს მაღალსა მას საღმრთოსა და არა

¹ შდრ. იოან. 5,26. ² შდრ. იოან. 6,57.

ლიტონსა ამას, რომელი ყოველთავე აქუს. რამეთუ ამის მიერ საცნაურ არს, რომელ არა კაცობრივსა მას ცხორებასა იტყვს, არამედ საღმრთოსა და წმიდასა, რომელ ამით კაცობრივითა ცხორებითა ყოველნივე ცხოველ არიან, ურწმუნონიცა და რომელთა არა ეჭამოს ჯორცისა მისგან მისისა. ჰხედავა, ვითარ არა ამის ცხორებისათვის იტყოდა, არამედ საუკუნოვსა მის? რამეთუ ესევეთარი არს სიტყუად მისი, ვითარმედ: რომელი ჭამდეს ჯორცსა ჩემსა, გან-რად-ვიდეს ამის სოფლისაგან, არა წარწყმდეს, არცა იტანჯოს. და კუალად რომელ თქუა, თუ: „აღვადგინო იგი უკუანაღს-კნელსა მას დღესა“, არა ზოგადისა მის ყოველთა აღდგომისათვის თქუა, რამეთუ ყოველნივე აღდგებიან, არამედ რჩეულისა მის და კეთილისა აღდგომისა, რომელსა აქუნდეს სასყიდელი განმრავლებულად.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : **„მამათა თქუენთა ჭამეს მანანად და მოსწყდეს, ხოლო რომელი ჭამდეს პურსა ამას, ცხოვნდეს უკუნისამდე“** (6,58).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : აჰა ესერა მრავალგზის იტყვს სიტყუასა ამას, რად-თამცა დაამტკიცა ესე გონებათა შინა მათთა, რამეთუ ესე სწავლა იყო უკუანაღსკნელი ამის პირისათვის, და დარწმუნებად აღდგომისათვის და ცხორებისა მის საუკუნოვსა. ამისთვისცა აღდგომასა აწესენებს და ცხო-რებასა საუკუნესა აღუთქუამს, რადთა უჩუენოს, ვითარმედ არა ან არს ცხორებად იგი, არამედ შემდგომად აღდგომისა ყოფად არს. ხოლო უკუ-ეთუ ვინ თქუას, თუ: სადათ საცნაურ არს ესე? ისმინენ ყოველთა წე-რილთად, რამეთუ ყოველსავე ადგილსა წერილისა მიმართ მიაველენდა მათ და უბრძანებდა მათ მიერ ცნობად ჭეშმარიტებასა. ხოლო თქუა რად, ვითარმედ: „ესე პური ცხორებასა მოსცემს სოფელსა“,¹ ამით სიტყვთა ენება, რადთამცა შურად მოიყვანნა იგინი, რადთა შეჰმურდეს მათ სხუათა იგი შესლვად ცხორებასა და არა დაშთენ იგინი გარე.

ხოლო ზედასზედა მოაწესენებს მათ მანანასათვის, რადთამცა უჩუე-ნა, თუ რაოდენი განყოფილება აქუს ნიჭსა ამას, მის მიერ მოცემულსა მანანასა მისგან, და რადთამცა მოიყვანნა იგინი სარწმუნოებად. რა-მეთუ უკუეთუ შემძლებელ იქმნა ორმეოც წელ თვნიერ მუშაკობისა და თესვისა ესრეთ გამოზრდად მათა, არა ან უფროვსად ქმნასა ესევეთარი, ენებოს თუ, რომელი-იგი უმეტესითა მონყალებითა კაცთადათა მოსრულ არს? რამეთუ უკუეთუ იგი ყოველი სახც იყო და ესრეთ უჭირველად იქმ-ნებოდა, არამცა ან უფროვსად იქმნა საქმც იგი, სადა-იგი ფრიადი არს ჭეშმარიტებისა ძალი არაოდეს აღსრულებისა და ყოფისა ცხორებასა მას შინა ჭეშმარიტსა? ხოლო ცხორებასა ყოველსავე ადგილსა აწესენებს, რამეთუ ცხორებად სასურველ არს კაცთა მიერ, და არარად არს ესრეთ ტკბილ, ვითარ არასიკუდილი. რამეთუ ძუელსა მასცა შინა აღთქუმასა

¹ შდრ. იოან. 6,33.

ესე იყო კეთილ: სიგრძე დღეთად და ცხორება მრავალ ჟამ, არამედ ან არა ოდენ სიგრძე არს, გარნა ცხორება დაუსრულებელი. და კუალად ამას ყოველსა ზედა ენებაცა ჩუენებად, ვითარმედ საშჯელისა მის, ურჩებისაგან ჩუენისა მონვენულისა ჩუენ ზედა, განქარვება ენება, და ან განჩინებასა მას სიკუდილისა მიმყვანებელსა დაჰჰსნის და მის წილ შემოიღებს ცხორებასა საუკუნესა წინააღმდგომად პირველისა მის.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „**ესე თქუა შესაკრებელსა შორის და ასწავებდა კაფარნაუმს**“ (6,59).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ესე ყოველი თქუაო კაფარნაუმს, სადა-იგი უმრავლესნი ძალნი იქმნეს, და ამისთვის ჯერ-იყო რწმუნება მათი სიტყუათა მისთად. ხოლო ასწავლიდა შესაკრებელთა შორის და ტაძართა, ერთად ამისთვის, რადთამცა სიმრავლე იგი ერისად ისმენდა მისსა და მოიქცეოდესმცა, და კუალად ამისთვის, რადთამცა უჩუენა ყოველთა, ვითარმედ არა წინააღმდგომი არს მამისად.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „**მრავალთა რომელთა ესმა ესე მონაფეთა მისთაგან, და იტყოდეს: ფიცხელ არს სიტყუად ესე**“ (6,60).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ვითარ ფიცხელ არს? საჭირო არსო და საშრომელ. და ვითარ თქუეს ესე? და ვინაფგან იგი არას იტყოდა ესე ვითარსა, რამეთუ არა თუ ჳორციელთა სათნოებათათვის ასწავებდა, არამედ სარწმუნოებისათვის, რადსათვის უკუე ფიცხელ არს სიტყუად ესე? ამისთვის, რამეთუ ცხორებისა და აღდგომისა აღთქუმასა იქმს? ანუ რომელ თქუა, თუ: „ზეციტ გარდამოვჳედო“, ანუ ვითარმედ შეუძლებელ არს ცხორებად, რომელმან არა ჭამოს ჳორცი მისი, და ესენი არიანა ფიცხელ? და ვინ თქუას, თუ ესენი ფიცხელ არიან? ხოლო რად იტყოდეს, თუ: „ფიცხელ არს“? გარნა ამისთვის, ვითარმედ ძნად შესაწყნარებელ არს და უზეშთაეს უძღურებისა მათისა და საესე შიშითა. და ჳგონებდეს მას, თუ უმეტეს ღირსებისა თვისისა ეტყვს მათ და უზეშთაეს თავისა თვისისა, და იტყოდეს, ვითარმედ: „**ვის ძალ-უც სმენად მისა?**“ (6,60). რამეთუ თავთა თვისთა განიმართლებდეს, რომელთა-იგი ენება წარსლვად მისგან. ხოლო იესუ ცნა რად სულითა თვისითა, ვითარმედ დრტვნენ, – რამეთუ ესეცა საქმე ღმრთეებისა მისისად იყო, რომელ დაფარულთა მათ გულისათა გამოაცხადებდა, – და ეტყოდა, ვითარმედ: „ესე დაგაბრკოლებს თქუენ?“¹ ესე უკუე ნათანაელს ზედაცა ქმნა, ვითარმედ: „გარქუ შენ, თუ: გიხილე ლელუსა ქუემე, გრწამს, ამისა უმეტესი იხილო“.² და აქაცა ან ეგრეთვე ეტყვს, ვითარმედ:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „**ესე დაგაბრკოლებსა, უკუეთუ იხილოთ ძე კაცისად აღმავალი, სადაცა იყო პირველ?**“ (6,61-62).

¹ იოან. 6,61. ² იოან. 1,50.

თარგმანი: ესრეთ ნიკოდემოსსცა ეტყოდა, ვითარმედ: „არავინ აღვიდა ზეცად, გარნა ზეცით მოსრული იგი ძმ კაცისად, რომელი იყო ზეცას“.¹ რად არს? ნუუკუე დაფარულებასა დაფარულთა ზედა დაჰრთავსა? გარნა არა, – ნუ იყოფინ! – არამედ სიმაღლითა მით და სიმრავლითა სწავლათა მისთადთა ენება მოქცევად მათი. რამეთუ რომელმან თქუას ესე ლიტონად, თუ: „გარდამოვწედ ზეცით“, და სხუად არარად შესძინოს, უფროსად დააბრკოლებს, ხოლო მისნი იგი სიტყუანი, რომელ იტყოდა, თუ: „წორცი ჩემი ჭეშმარიტი ცხორებად არს სოფლისად“, და ვითარმედ: „ვითარცა მომავლინა მე ცხოველმან მამამან, მეცა ცხოველ ვარ მამისათვს“, და ვითარმედ: „ზეცით გარდამოვწედ“, – ესე ყოველი დამწსნელი იყო ურწმუნოებისად. რამეთუ რომელმან ერთგზის თქუას რამე, ნუუკუედა საეჭუელცა იქმნას, თუ არა ჭეშმარიტ არს, ხოლო რომელი ესრეთ მრავალგზის და მრავალთა მონამეთა წამებითა და საქმითა ესეოდენითა გამოაჩინებდეს სიტყუსა თვისისა ჭეშმარიტებასა, იგი ყოველსავე იჭუას უჩინო-ჰყოფს. ეგრეთ უკუე უფალი იქმოდა, ხოლო ყოველსავე იქმოდა და იტყოდა, რადთამცა განარინნა იგინი გულისსიტყუსა მისგან, რომელ ძედ იოსებისა ჰგონებდეს მას. საცნაურ არს უკუე, ვითარმედ არა განმრავლებად დაბრკოლებისა მის იტყოდა სიტყუათა მათ, არამედ უფროსად სრულიად დაწსნად დაბრკოლებისა, რამეთუ რომელი იოსების ძედმცა ჰგონებდა მას, არა შეინწყნარებდა იგი სიტყუათა მათ, ხოლო რომელმანცა ირწმუნა, თუ ზეცით გარდამოსრულ არს და მუნვე აღვალს იგი, ადვილად ირწმუნებდა ყოველთავე სიტყუათა მისთა. ხოლო შემდგომად ამათ სიტყუათა აჰა ესერა იხილე, ვითარ სხუასაცა დაბრკოლებისა დამწსნელსა სიტყუასა ეტყვს მათ:

სახარებად: „სული არს განმაცხოველებელი, ხოლო წორცი არად სარგებელ არიან“ (6,63).

თარგმანი: ხოლო სიტყუად ესე, რომელსა იტყვს, ესევეთარი არს, ვითარმედ: სულიერად ჯერ-არს ჩემთვს თქუმულთა მათ სიტყუათა სმენად, რამეთუ რომელი წორციელად ისმენდეს მათ, მან ვერად შეიძინოს, არცა სარგებელი პოვოს. ხოლო წორციელი ესე იყო, რომელ იჭუეულ იყვნეს იგინი, თუ ვითარ გარდამოწდა ზეცით, და რომელ ჰგონებდეს, თუ ძმ არს იოსებისი, და რომელ იტყოდეს, თუ: „ვითარ ძალ-უც მოცემად ჩუენდა წორცი თვისი ჭამად?“² ესე ყოველი წორციელი იყო, ხოლო მათ საქმეთად სულიერად და საიდუმლოდ ჯერ-არს გულისხმის-ყოფად. და თუ ვინმე თქუას, თუ: ვითარმცა შეუძლეს მათ ცნობად და გულისხმის-ყოფად, რად არს ჭამად წორცისა მისისად? გარნა ჯერ-იყო მათა, რადთამცა ჰკითხვიდეს და მოელოდესმცა ჟამსა გულისხმის-ყოფად და არამცა

¹ იოან. 3,13. ² იოან. 6,52.

ესრეთ მეყსეულად დაბრკოლდებოდეს და იტყოდეს, თუ: შეუძლებელ არს ამის საქმისა ქმნად.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „სიტყუანი, რომელ გარქუენ, სულ არიან და ცხორება“ (6,63).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ხოლო რად არს ესე, თუ: „სულ არიან“? ესე იგი არს, ვითარმედ სულიერ არიან, და არარად ჯორციელი ჰრთავს მათ შინა, არცა ბუნებისა ამის უძღურისა საქმენი, არამედ განყენებულ არიან ყოვლისა-განვე საქმისა ქუეყანისა და შჯულთა და წესთაგან ქუეყანისათა და სხუად ძალი აქუს განშორებული და ამაღლებული ამის ყოვლისაგან. ვითარცა უკუე აქა სული თქუა სულიერისა წილ, ეგრეთვე ჯორცი რად თქუა, არა ჯორცთათუს თქუა, არამედ ჯორციელად სმენისათუს, და მათცა უჩუენებ-და, ვითარმედ მარადის ჯორციელისათუს ჰსურის მათ, არამედ ჯერ-იყო სულიერისათუს სურვილი, რამეთუ უკუეთუ ვინ სიტყუანი ესე ჯორციელად გულისხმა-ყვენს, არარად ერგოს. რად არს უკუე? „ჯორცნი“ არა ჯორც არი-ანა? ჰე, ჭეშმარიტად. ვითარ იტყვს, ვითარმედ: „ჯორცნი არად სარგებელ არიან“? არა თუსთა ჯორცთათუს იტყვს, – ნუ იყოფინ! – არამედ მათთუს, რომელნი ჯორციელად გულისხმა-ჰყოფენ. ხოლო რად არს ჯორციელად გულისხმის-ყოფად? გარნა ესე, რომელ კაცი ესრეთ ლიტონად ჰხედვიდეს სიტყუათა ამათ და არა შეერაცხნენ დიდად საიდუმლოდ და მაღლად, რამეთუ ესე არს ჯორციელი. ხოლო ჯერ-არს არა ესრეთ გულისხმის-ყოფად გარეგანითა თუალითა, არამედ ყოველთა მათ საიდუმლოთა შინაგანითა თუალითა უჭმს ხილვად და განცდად, რამეთუ ესე არს სულიერი.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „რომელი არა ჭამდეს ჯორცსა ჩემსა და არა სუმიდეს სისხლსა ჩემსა, არა აქუს ცხორებათ თავისა თუსისა“ (6,53).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ვითარ უკუე არა სარგებელ არიან ჯორცნი, რომელთა გარეშე ცხორებად არა იქმნების? ჰხედავა, ვითარმედ სიტყუად ესე, თუ: „ჯორცნი არად სარგებელ არიან“, არა თუსისა ჯორცისათუს თქუმულ არს, არამედ ჯორციელად სმენისათუს?

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „არამედ არიან ვიეთნიმე თქუენგანნი, რომელთა არა ჰრნამს“ (6,64).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: კუალად ჩუეულებსაებრსა მას პატივსა დასდებს სიტყუათა ზედა თუსთა, რამეთუ მომავალთა მათ დაფარულთა საქმეთა იტყვს და უჩუენებს, ვითარმედ არა მათმიერი დიდებად ეჭმარების და ამისთუს იტყვს ამას ყოველსა, არამედ რამეთუ ენყალიან იგინი. ხოლო თქუა რად, თუ: „ვიეთნიმე“, ამით სიტყვთა მონაფენი თუსნი განარჩინა მათგან, რამეთუ პირველითგან ეტყოდა, ვითარმედ: „მიხილეთ მე და არა გრნამს“,¹ ხოლო აქა იტყვს:

¹ იოან. 6,36.

სახარება: „**არიან ვიეთნიმე თქუენგანნი, რომელთა არა ჰრწამს. რამეთუ იცოდა იესუ პირველითგან, თუ ვინ არიან იგინი, რომელთა არა ჰრწამს, ანუ ვინ არს მიმცემელი მისი, და ამისთვის იტყოდა, ვითარმედ: ვერვის ჳელ-ენიფების მოსლვად ჩემდა, უკუეთუ არა იყოს მიცემულ მისა მამისაგან ჩემისა**“ (6,64-65).

თარგმანი: ამას ადგილსა მახარებელი ნებსითობასა მას მისისა განგებულებისასა აჩუენებს და ძვრუჳსენებელობასა მას მისსა. და ესეცა უკუე სიტყუად, თუ: „პირველითგან იცოდა“, არა ცუდად არს აქა, არამედ რადთა გულისხმა-ჰყო მისი იგი პირველითგანი ცნობად უწინარჳს მრავლისა ჟამისა, და ვითარმედ უწინარეს ამათ სიტყუათა იცოდა ყოველივე და არა შემდგომად დაბრკოლებისა და დრტკვნისა ცნა მიმცემელი იგი, არამედ უწინარეს ამის ყოვლისა, რომელი-იგი საქმჳ იყო ღმრთეებისა მისისა.

მერმე იტყვს, ვითარმედ: „**არა თუმცა მიცემულ იყო მისა ზეცით მამისა მიერ ჩემისა**“, რადთამცა დაარწმუნა მათ მამად მისა აღსაარებად ღმრთისა და არა იოსებისა, და რადთა უჩუენოს, ვითარმედ არამცირედი საქმჳ არს და ლიტონი მისა მიმართ სარწმუნოებად. ვითარმცა იტყოდა, თუ: არა შევძრწუნდები, არცა უცხო-მიჩნს მათი, რომელთა არა ჰრწმენეს, რამეთუ მე ესე პირველითგანვე ვიცი ყოველივე, თუ ვითარ ყოფად არს, უწინარეს ყოფისა ვიცი ყოველი, თუ ვიეთდა მიუცემიეს მამასა.

ხოლო რაჟამს გესმეს, თუ: „**მიუცემიეს**“, ნუ ესრეთ გულისხმა-ჰყოფ, თუ რომელთადამე მიუცემიეს ესრეთ ცუდად და რომელთამე არა მისცემს, არამედ ესრეთ გულისხმა-ყავ და ირწმუნე, ვითარმედ რომელმან ყოს თავი თვისი ღირს მიცემისა, მას მიეცემის.

სახარება: „**ამის გამო მრავალნი მოწაფეთა მისთაგანნი უკუნ-იქცეს და არღარა ვიდოდეს მის თანა**“ (6,66).

თარგმანი: კუალად, რამეთუ არა თქუა მახარებელმან, თუ: წარვიდეს, არამედ: „უკუნიქცეს“, ესე იგი არს, ვითარმედ წარმართებად იგი, რომელ მოეგო სათნოებათა მიმართ, მიაქციეს ბოროტადვე, და სარწმუნოებად, რომელი აქუნდა, წარწყმიდეს და განწვალნეს მისგან თავნი მათნი, გარნა არა ათორმეტთა ქმნეს ესე. იხილეთ უკუე, რასა ეტყვს მათ:

სახარება: „**ნუუკუე თქუენცა გნებავსა წარსლვის?**“ (6,67).

თარგმანი: რადთამცა უჩუენა კუალად, ვითარმედ არა ეწმარების მას მათგან მსახურებად და არცა ამისთვის შეინწყნარნა იგინი; რამეთუ ვითარმცა ამისთვის შეენწყნარნეს, რომელი მათცა ამასვე ეტყოდა? რამეთუ რადსათვის არა აქნა იგინი? რადსათვის არა დაუკვრდა მათთვის? ერთად, რადთამცა რად-იგი მოძღუარსა ჰშუენის, აღასრულა, და რადთამცა უჩუენა, ვითარმედ ამით სახითა ჯერ-არს უფროდსად დამჭირვად მათი. და უკუეთუმცა ექნეს, ნუუკუე მოიგონესმცა, თუ მომადლებისა ჩუენისათვის

იტყვს და კაცობრივიმცა რაიმე შეემთხვა. ხოლო ესე, რომელ უჩუენებდა, ვითარმედ არა ევმარების მათი მის თანა ყოფად, უფროსად დაიმჭირვიდა მათ. და იხილე, ვითარ სიბრძნით ჰრქუა მათ; და არა ჰრქუა, თუ: წარვედით, რამეთუ ესე სახც არს განგდებისად, არამედ ჰკითხა, ვითარმედ: „ნუუკუე თქუენცა გნებავსა წარსლვის?“ რომელი-ესე ყოველსავე ჭირსა და იძულებასა მოუღებდა, რაათა უჩუენოს, ვითარმედ არა ჰნებავს, რაათა სირცხვლისათს მისისა და რიდობისა დადგენ მის თანა, არამედ უკუეთუ უხარის და მადლიერ არიან; და არცა იგინი შეასმინნა ცხადად, არამედ უჩუენა, თუ ვითარ ჯერ-არს მის თანა ყოფად. ხოლო ჩუენ ზედა ყოველივე წინააღმდგომი იქმნების, და სამართლად. ამისთვის ნაკლულევანებად გკჩნს შორს წარსლვად ჩუენ თანა მყოფთად. ხოლო მან არა მომადლებად მათა რად თქუა, არცა განსხმით, არამედ ჰკითხა. არა თუ შეურაცხ-ჰყოფდა მათ, არამედ არა ინება იძულებით და ჭირით დაყენებად მათი, რამეთუ ესრეთ ყოფად იძულებით სწორ არს არაყოფისა. ისმინე უკუე, რად თქუა პეტრე:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ : „უფალო, ვისა მივიდეთ? სიტყუანი ცხორებისა საუკუნოვანისა გქონან. და ჩუენ გურწმენა და ვცანთ, რამეთუ შენ ხარ ქრისტე, ძე ღმრთისა ცხოველისა“ (6,68-69).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ჰხედავა, რამეთუ არა სიტყუანი იგი იყვნეს დამაბრკოლებელ, არამედ სიბრძნე და უგულისხმოებად მსმენელთად მათ? და უფროსად, უკუეთუმცა არა ეთქუა, ყოლადვე საზრდელსამცა ჯორციელსა მოელოდეს მისგან. რამეთუ იხილეთ, ვითარ ესენიცა ათორმეტნი სხუათა მათ ერთა თანა იყვნეს და ესმოდა სიტყუად მისი. და უკუანაძკნელ უფიცლწსნიცა სიტყუანი ჰრქუნა, და მათ ამას ყოველსა ზედა თქუეს, ვითარმედ: „ვისა მივიდეთ?“ ხოლო ფრიადსა სიყუარულსა მათსა აჩუენებს სიტყუად ესე, რომელი აქუნდა მისა მიმართ, და აჩუენებდეს, ვითარმედ უფროს ყოველისა ქრისტე არს მათა პატიოსან, უფროს მამათა და დედათა და ყოველთავე დაბადებულთა, და ვითარმედ თუ წარვიდეს მისგან, არღარა აქუს, თუ სადამცა მივიდეს. და მერმე, რაათა არა საგონებელ იყოს, თუ ამისთვის თქუა, ვითარმედ: „ვისა მივიდეთ?“ რომელ არავინ იყო შემწყნარებელ მათა, ამისთვის შესძინა და თქუა, ვითარმედ: „სიტყუანი საუკუნოვანისა ცხორებისანი გქონან“. რამეთუ სხუანი იგი ჯორციელად და კაცობრივითა გულისსიტყუათა ისმენდეს სიტყუათა მისთა, ხოლო ესენი – სულიერად, შემკობილნი სარწმუნოებითა, რომლისათს იტყოდა უფალი, ვითარმედ: „სულ არიან სიტყუანი ესე და ცხორება“, ესე იგი არს, ვითარმედ: ნუ კაცობრივთა საქმეთაებრ გულისხმა-ჰყოფ ჩემთა სიტყუათა, რამეთუ არა ესევითარნი არიან სულიერნი სწავლანი, არა ჰმონებენ იგინი შჯულთა ჯორციელთა, ვითარცა მოციქული იტყვს: „ნუ იტყვ, თუ: ვინ აღვიდეს ზეცად? ესე იგი არს ქრისტესი გარ-

დამოყვანება. ანუ ვინ შთავიდეო უფსკრულად? ესე იგი არს ქრისტესი მკუდრეთით აღმოყვანებაა“.¹

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : „სიტყუანი ცხორებისა საუკუნოდასანი გქონან“ (6,68).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : აჰა ესერა ამათ აღდგომაჲ შეენყნარა და ყოველივე იგი განსუენებაჲ საუკუნოჲ. ხოლო იხილე შენ ძმათმოყუარჳ იგი და კეთილი პეტრე, ვითარ ყოვლისათკსვე კრებულისა მიუგო; და არა იტყვს, თუ: მრწმენა, არამედ „გურწმენაო“. გულისხმა-ყავ, ვითარ სიტყუათა მათებრ მოძღურისათა იტყვს და არა ვითარცა ჰურიანი, რამეთუ იგინი იტყოდეს, ვითარმედ: „ესე არს ძჳ იოსებისი“;² ხოლო ამან თქუა, ვითარმედ: „შენ ხარ ქრისტე, ძჳ ღმრთისა ცხოველისაჲ“;³ და ვითარმედ: „სიტყუანი ცხორებისა საუკუნოდასანი გქონან“, რამეთუ ასმიოდეს მას კეთილად სიტყუანი იგი მოძღურისანი, რომელთა იტყოდა, ვითარმედ: „აღვადგინო იგი უკუნადასკნელსა მას დღესა, და აქუნდეს ცხორებაჲ საუკუნოჲ“, რამეთუ აჩუენა, ვითარმედ ყოველივე სიტყუანი მისნი ავსოვნან, რაჟამს თვთ იგინი თქუნა. ხოლო ქრისტემან, იხილეთ, რაჲ ყო, არა აქო, არცა დაუკვრდა პეტრწსთკს, არამედ მიუგო და ჰრქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : „არა-მე ათორმეტნი გამოგირჩინა? და ერთი თქუენგანი ეშმაკი არს“ (6,70).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ხოლო ვინაჲთგან თქუა პეტრე, თუ: „ჩუენ გურწმენაო“, მერმე უფალმან კრებულისა მისგან განყო იუდა. რამეთუ სხუასა მას ადგილსა არარაჲ თქუა მან მონაფეთათკს, არამედ ოდენ ჰკითხა რაჲ იესუ, თუ: „თქუენ რასა იტყვთ ჩემთკს?“⁴ მან ჰრქუა, ვითარმედ: „შენ ხარ ქრისტე, ძჳ ღმრთისა ცხოველისაჲ“, ხოლო აქა ვინაჲთგან თქუა, თუ: „ჩუენ გურწმენა“, ამისთკს სამართლად არა უტევა იუდას კრებულსა შინა მათსა. ხოლო ესე თქუა, რაჲთამცა პირველითგანვე თქუმითა მით უკეთურებაჲ იგი მიმცემელისა მისისაჲ მოაქცია, რამეთუ მან იცოდა, ვითარმედ არარაჲ ერგების მას სიტყუათა მათგან, გარნა იგი თკსსა იქმოდა, რაჲთამცა ყოვლით კერძო არარაჲ დაუტევა, რომელიმცა ჯერ-იყო მის მიერ ქმნად. და იხილე სიბრძნჳ იგი! არცა სრულიად გამოაცხადა იგი, არცა დაფარა. ერთი იგი ამისთკს, რაჲთა არა უმეტესსა კადნიერებასა და ურცხვნოებასა მოვიდეს, ხოლო მეორჳ ესე ამისთკს, რაჲთა არა ჰგონებდეს მიმცემელი, თუ დაფარულ არს და უცნაურ არს მისგან მისი იგი განზრახვაჲ. ამისთკსცა ქუემორე უმეტესთა მოაწევს მის ზედა მხილებათა, რამეთუ პირველად სხუათა თანა შეჰრაცხა იგი და თქუა, ვითარმედ: „არიან ვინმე თქუენგანნი, რომელთა არა ჰრწამს“. და რამეთუ მიმცემელისა მისთკს თქუა, ისმინე, რასა-იგი იტყვს მა-

¹ რომ. 10,6-7. ² შდრ. იოან. 6,42. ³ მათ. 16,16; იოან. 6,69; შდრ. მარკ. 8,29; ლუკ. 9,20.

⁴ შდრ. მათ. 16,15; მარკ. 8,29; ლუკ. 9,20.

ხარებელი: „იცოდა იესუ პირველითგან, თუ ვინ არიან, რომელთა არა ჰრწამს, ანუ ვინ არს მიმცემელი მისი“. ვინაფთგან უკუე მას ზედაცა ეგრეთვე დაადგრა, ისმინე, რასა იტყვს უფიცხლწსად, ვითარმედ: „ერთი თქუენგანი ეშმაკი არს“, და ყოველთა ზედა მოაწევს შიშსა მას, რაფთამცა მან უბადრუკმან გულისხმა-ყო. ხოლო კეთილ არს აქა ძიებად, თუ რაფსათვს არას იტყვან აქა მოციქულნი, ხოლო უკუანაფსკენელსა მას თქუმასა მისსა შეშინდეს და თვთოეული ეტყოდა, „ნუუკუე მე ვარო?“¹ და „პეტრე იოვანეს წამ-უყოფდა კითხვად მიმცემელისა მისთვს, თუ ვინ არს“.² რაფ არს უკუე მიზეზი ამისი? რამეთუ ვინაფთგან არა ეთქუა პეტრესდა, თუ: „წარვედ ჩემგან მართლუკუნ, ეშმაკო“,³ ამისთვსცა არცა ეშინოდა. ვინაფთგან უკუე შეჰრისხნა მას უფალმან, და მას ფრიადითა გულსმოდგინებითა ეთქუა, და არა სათნო-ეყო უფალსა, არამედ სატანა უწოდა, ამისა შემდგომად ესმა რაფ, ვითარმედ: „ერთმან თქუენგანმან მიმცეს მე“,⁴ სამართლად შეძრწუნდა. და ან უკუე არა იტყვს, თუ: „ერთმან თქუენგანმან მიმცეს მე“, არამედ: „ერთი თქუენგანი ეშმაკი არსო“. ხოლო თქუა ესე, რაფთა უჩუენოსცა, თუ ვითარ არარაფ კაცობრივი იპოვების მისსა სწავლასა შინა. რამეთუ ვინაფთგან ყოველთა დაუტევეს და იგინი ოდენ დაადგრეს მის თანა, პეტრწს მიერ ყოველნივე აღიარებდეს მას ქრისტედ; რაფთა არა ჰგონებდენ მას, თუ: ამისთვს კაცობრივად გუეტყოდის ჩუენ, ამისთვს განაყენებს იგი სიტყუასა თვსსა ყოვლისაგანვე კაცობრივისა.

ხოლო სიტყუად მისი, რომელსა იტყვს, ესევეთარი არს, ვითარმედ: არარაფ არს, რომელმანმცა დამაყენა მე მხილებად ბოროტთა. ნუ ჰგონებთ, თუ ვინაფთგან ჩემ თანა დაადგერით, ამისთვსმცა კაცობრივ რაფმე გეტყოდე თქუენ, ანუ რომელ შემომიდეგით მე, ამისთვსმცა არა ვამხილე უკეთურთა. რამეთუ რომელი ამათსაცა უზეშთაეს არს, ვერცა იგი დამაყენებს ამისგან, რამეთუ რომელი დაადგრეს, იგი სიყუარულსა მოძღურისასა გამოაჩინებს, ხოლო რომელი გამორჩეულ იყოს მის მიერ და მერმე განვარდეს, გულისსიტყუასა უგულისხმოებისასა მისცემს უგუნურთა, გარნა ვერცა ესე დამაყენებს მხილებისაგან. და ანცა უკუე ამასვე შემოიღებენ წარმართნი ბრალობად ქრისტესა უგულისხმოებისა და ბოროტებისა მათისაგან, რამეთუ არა უწყიან, ვითარმედ ღმერთი იძულებით არავის ჰყოფს კეთილ, და არცა გამორჩევაფ მისი მაიძულეზელ არს მომავალთათვს ჟამთა, არამედ ოდენ მწოდებელი არს კეთილისა მიმართ და მასწავლელი; რამეთუ რაფთა სცნა, ვითარმედ წოდებად მისი არა იძულებით არს, ისმინე, რაფ წერილ არს, ვითარმედ: მრავალნი

¹ მათ. 26,22; მარკ. 14,19. ² იოან. 13,24. ³ მარკ. 8,33. ⁴ მათ. 26,21; მარკ. 14,18; იოან. 13,21.

წოდებულთაგანნი წარწყმდეს.¹ ამისთვისცა ცხად არს, ვითარმედ ჩუენსა ნებასა ზედა არს ცხორებადცა და წარწყმედადცა.

სწავლად მზ ვეცხლისმოყუარებისათჳს

ვინაფთჳან უკუე ესე ყოველი გუესმის, ვისწრაფოთ ჩუენცა განფრთხოზად და მღჳძარებად მარადის, რამეთუ რომელი-იგი წმიდასა მას კრებულსა შინა იყოფვოდა და ესოდენნი ნიჭნი მიეხუნეს უფლისა მიერ, რომელსა ესოდენნი სასნაულნი ექმნეს, რამეთუ ერთი იგი იყო სხუათა მათგანი, რომელნი წარავლინნა იესუ მკუდართა აღდგინებად და კეთროვანთა განწმედად, ვინაფთჳან უკუე ესევეთარი იგი შეპყრობილ იქმნა სენითა მით ბოროტითა ვეცხლისმოყუარებისაფთა და მოძღუარი თჳსი განყიდა, და არარას სარგებელ ეყვნეს მას ქველისმოქმედებანი იგი და ნიჭნი უფლისანი, არცა მის თანა ყოფად მისი, არცა დაბანად იგი ფერწათა, არცა ზიარებად იგი ტაბლისა მისისა, არცა ტვრთვად იგი გუადრუცისა, არამედ უფროფსად დასაშჳელ ექმნა მას ესე ყოველი, ამისთვის გევედრები, რაფთა შევიშინოთ ჩუენცა, ნუუკუე მივემსგავსნეთ იუდას ვეცხლისმოყუარებითა. რამეთუ დალაცათუ ქრისტესა არა განვჳყიდით, არამედ რაჟამს ვიხილოთ გლახაკი სიყმილითა მომკუდარი ანუ სიცივითა შეჭირვებულნი და სიკუდილად მიახლებულნი და შეურაცხ-ვყოთ, მითვე საშჳელითა დავისაჯებით; და კუალად, ოდეს უღირსებით მოუწდეთ ზიარებად წმიდათა საიდუმლოთა, ესრეთ წარწყმდებით, ვითარცა ქრისტეს მკლველნი; და კუალად, რაჟამს მოვიტაცებდეთ და ვაშთობდეთ უდარწსთა ჩუენთა, ფრიადსა საშჳელსა მოვანვეთ თავთა ზედა ჩუენთა, და სამართლადცა.

ვიდრემდის შეუპყრიეთ ჩუენ ტრფიალებასა წარმავალთა ამათ საქმეთასა, რომელთა შინა არცა ერთი არს სარგებელი? რამეთუ სიმდიდრწ უსარგებლოთა მათ საქმეთად არა კეთილ არს. ვიდრემდის შემმჳულულ ვართ ამოებისადა? ვიდრემდის არა მივჳხედავთ საქმეთა მათ მიმართ ზეცისათა, არა განვიფრთხოზთ, არცა განვძლებით საქმეთა ამათგან ქუეყანისათა, უნდოთა ამათ და უმაღლეს წყლისა მდინარეთა? არცა ვისწაოთა უნდოებად მათი თჳთ საქმეთა მათ გამოცდილებისაგან? მოვიგონნეთ უწინარეს ჩუენსა განმდიდრებულნი იგი, არა ყოველივე დიდებად მათი სიზმარ იქმნა? არა აჩრდილ და ყუავილ დაჭნობილ იქმნა? არა ზღაპარ და ჳამბავ იქმნა ყოველივე იგი? ვინმე განმდიდრდაო, და აწ სადა არს სიმდიდრე მისი? წარწყმდა და განიხრწნა. და ცოდვანი იგი, რომელნი სიმდიდრისა მის მიერ ექმნეს, ჳგიან, და ცოდვათა მისთათჳს სატან-

¹ შდრ. მათ. 20,16; 22,14; ლუკ. 14,24.

ჯველი იგი არს. და უფროსად, დალაცათუმცა არცა სატანჯველი, არცა სასუფეველი წინამდებარე იყო, ბუნებისა მისგან ნათესავისა ჩუენისა სიცხველი ჯერ-იყო, რომელ არიან გლახაკნი.

ხოლო აწ ჩუენგანნი მრავალნი ძაღლთა და ქორებთა და ავაზათა და სხუათა თვთოსახეთა მწეცთა ზრდიან და კაცთა გლახაკთა შეურაცხ-ჰყოფენ, ჭირვეულთა შიმშილითა, და უპატიოსნეს არს წინაშე ჩუენსა უცხოთ იგი უფროს ჩუენისა ბუნებისა, და უპატიო არს ჩუენდა თვისი იგი უფროს მისა, რომელსა-იგი არცა ერთი თვისებად აქუს ჩუენ თანა.

ანუ ტაძართა შინა კეთილადგებულთა ყოფად და ოქრომოლესულთა სართულთა ხედვად და ურიცხუთა მონათა ქონებად კეთილ და პატიოსან არსა? ნუ იყოფინ! არამედ უფროსად ბოროტ არს და უსარგებლო, რამეთუ არიან სხუანი ტაძარნი და სართულნი ამათ უმჯობესნი და უპატიოსნენნი. ესევეთართა მათ ტაძართა ხედვითა კეთილ არს განმხიარულებად თუალთად, რამეთუ არავინ არს დამაყენებელ.

გნებავსა უკუე კეთილისა სართულისა ხილვად? მე გიჩუენო შენ. მწუხრი მოინიოს, მიჰხედენ ცასა ვარსკულავითა შემკობილსა. ანუ იტყვა, თუ: არა ჩემი არსო სართული იგი? არამედ გულისხმა-ყავ, ვითარმედ იგი არს უფროსად შენი, ვიდრელა ესე, რამეთუ შენთვის ქმნილ არს და ზიარად არს შენი და ძმათა შენთად, ხოლო ესე არა შენი არს, არამედ მათი, რომელთა შემდგომად სიკუდილისა შენისა დაიმკვდრონ იგი; იგი ფრიად სარგებელ გეყოს შენ, რაჟამს შუენიერებითა მისითა დამბადებელისა მიმართ გულისხმის-ყოფასა მოგცემდეს შენ, ხოლო ამან ფრიად გავნოს, რაჟამს შემასმენელ შენდა იქმნეს დღესა მას საშჯელისასა, რაჟამს შენ ოქროთა შემოსილ იყო, და გლახაკსა, რომელ არს ქრისტე, არცა მცირე სამოსელი აქუნდეს.

ნუ, ძმანო, ნუ ესრეთ უგულისხმო ვართ, ნუ ვსდევთ საქმეთა მათ, რომელნი გუეველტიან; ვსდევდეთ მათ, რომელნი გუელიან. ნუცა განვსცემთ ცხორებასა ჩუენსა, არამედ მოვეკიდნეთ სასოებასა მას მერმისა საუკუნოვსასა. ბერნი ვიგონებდეთ, ვითარმედ აჰა ესერა მოახლებულ არს სიკუდილი; ჭაბუკნი კუალად ვიგონებდეთ, ვითარმედ უცნაურ არს ჟამი სიკუდილისად, და „ვითარცა მპარავი ღამით, ესრეთ მოინევის დღე იგი“.¹ ამისთვის უკუე ვეკრძალნეთ ყოველნი და ვასწავებდეთ ურთიერთას შეურაცხ-ყოფად წარმავალთა ამათ და წარუვალთა მათ ზრუნვად, რადთა ღირს ვიქმნნეთ პოვნად კეთილთა მათ საუკუნეთა მაღლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისა მიერ და რომლისა თანა მამასა ჰშუენის დიდებად სულით წმიდითურთ აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

¹ 2 პეტ. 3,10; 1 თეს. 5,2.

თაზი მც

სიტყუაჲ ესე: **„ამისა შემდგომად იქცეოდა იესუ გალილეას და არა უნდა ჰურიასტანს სლვად. იყო მოახლებულ დღესასწაული ჰურიასთან, რომელ არს კარვობისაჲ“ (7,1-2).**

თარგმანი: არარაჲ არს უძკრეს შურისა. ამის მიერ შემოვიდა სიკუდილი სოფლად, რამეთუ იხილა რაჲ ეშმაკმან კაცი პატივსა შინა, ვერ თავს-იდვა მისი იგი კეთილი, ამისთვის ყოვლით კერძო ისწრაფდა მოკლვად მისა. და ყოვლადვე ამის ძირისა ნაყოფი ესევეითარი არს. ესრეთ აბელ მოიკლა, და დავითს ეგულებოდა კნინლა სიკუდილი შურითა ჯელითა საულისითა; ამის მიერ იქმნნეს ჰურიანიცა ქრისტესმკლველ, და ამისთვის იტყვს მახარებელი:

სახარებაჲ: **„ამისა შემდგომად იქცეოდა იესუ გალილეას და არა ჯელ-ენიფებოდა ჰურიასტანს სლვად, რამეთუ ეძიებდეს მას ჰურიანი მოკლვად“ (7,1).**

თარგმანი: რასა იტყვ, ზნეტარო იოვანე? არა ჯელ-ენიფებოდაა ამას, რომელსა ძალ-ედვა ყოველივე, რაჲცა ენება, ქმნად? რამეთუ თქუა, ვითარმედ: „ვის ეძიებთ?“¹ და მეყსეულად დასცნა იგინი მართლ-უკუნ.² რომელი მრავალგზის არნ მათ შორის, და ვერ ხედვიდიან, ამას ვერ ჯელ-ენიფებოდაა? და ვითარ უკუანაფსკნელცა შორის მათსა განვლო შორის ტაძარსა, რაჟამს კრებაჲ იყო, და მკლველნი იგი მუნ იყვნეს? და ფიცხელთა სიტყუათა ეტყოდა, ვიდრელა მათცა უკკრდა, ვითარმედ: „არა ესე არსა, რომელსა ეძიებდეს მოკლვად? და აჰა ესერა კადნიერებით ეტყვს მათ, და არარას ეტყვან მას“.³ რანი არიან უკუე იგავნი ესე? გარნა არა იგავნი არიან. ნუ იყოფინ! არამედ ესრეთ ვიტყვ, თუ ღმრთეებისაცა საქმეთა აჩუენებდა და კაცებისათაცა; და რაჟამს თქუას, თუ: „ჯელმნიფებაჲ არა აქუნდა“, ვითარცა კაცისათვს იტყვს და კაცობრივთა მათ საქმეთა მოქმედისა, ხოლო ოდეს იტყოდის, თუ: შორის მათსა დგა, და ვერ შეიპყრობდეს, მაშინ ღმრთეებისა მისისა საქმეთა გჳრუენებს და ძალსა მას მისსა. რამეთუ ჭამაცა, ვითარცა კაცმან, და იყო ღმერთი, და ორივე ჭეშმარიტებით აქუნდა: ღმრთეებაცა და კაცებაცა. რამეთუ რომელი-იგი შორის მათსა დგა, და ვერ შეიპყრობდეს, ესე ძალსა მას მისსა უძღველსა აჩუენებს, და კუალად, რომელი-იგი იშიშვოდა, ესე განგებულებასა მას კაცებისა მისისასა გამოაცხადებს, რაჲთა ვერცა პავლე სამოსატელი შემძლებელ იქმნეს თქუმად გმობისა თვისისა, ვერცა კუალად მარკიონ, რამეთუ ამათ ორთავე პირთა დაუყოფს.

¹ იოან. 18,4. ² შდრ. იოან. 18,6. ³ იოან. 7,25-26.

სახარება: „შემდგომად ამისა იყო დღესასწაული ჰურიათად, რომელ არს კარვობისად“ (7,2).

თარგმანი: ხოლო სიტყუად ესე, თუ: „შემდგომად ამისა“, არარას სხუასა მოასწავებს, გარნა ამას, ვითარმედ ფრიადი ჟამი დაუტევა შორის ამისა; და ესე ამისგან საცნაურ არს, რამეთუ რაჟამს მთასა ზედა ჯდა, პასექი იყო,¹ ხოლო აქა კარვობასა ავსენებს და ხუთთა მათ თთუეთა შინა ქმნილი საქმწ არლარა გუასწავა, გარნა ხუთთა მათ ჰურთა სასწაული ოდენ და მჭამელთა მათ მიმართ ქმნილი იგი სიტყუად მისი, და სხუად არარად თქუა ხუთთა მათ თთუეთა საქმწ, რამეთუ ხუთი თთუჲ გარდავდების პასექითგან ვიდრე კარვობადმდე. ხოლო იგი არაოდეს დასცხრებოდა ქმნად სასწაულთა, არცა დღისი, არცა მწუხრი, და მრავალგზის ღამითცა, ვითარცა-იგი მივიდა მოციქულთა თანა ზღუასა შინა ღამით,² ვითარცა ყოველნი მახარებელნი იტყვან. რადსათჳს უკუე თანანარჰვდების მრავალთა მათ სასწაულთა? ამისთჳს, რამეთუ ყოველთავე საკრველებათა მისთა თქუმად ვერ ძალ-ედვა, არამედ ისწრაფდა თქუმად საქმეთა მათ, რომელთაგან ბრალობად ანუ სიტყუს-გებად რამე ქმნილ იყო ჰურიათაგან; რამეთუ მათ საკრველებათა, რომელთა იქმოდა, მსგავსნი მრავალნი იყვნეს. რამეთუ ესე მრავალგზის გუასმიეს, თუ სნეულნი განკურნნა და მკუდარნი აღადგინნა და საკრველნი ქმნნა, ხოლო სადა უცხოად რამე აქუნდეს თქუმად, ანუ რამე ვნებად და ჭირი მის ზედა მოწვეწული, მას იტყვან.

ვითარ არს ესეცა, ვითარმედ ურწმუნო იყვნეს მისა ძმანიცა მისნი? რამეთუ არამცირედი შესმენად არს ამასცა საქმესა შინა, და ღირს არს საკრველებისა ჭეშმარიტებისმოყუარჲ იგი საქმწ მათი, ვითარ ყოლადვე არა ჰრიდებენ თქუმად საქმეთა მათ, რომელნი ვითარცა სასირცხლოდ ჩანან. და ან უკუე მრავალსა თანანარჰვდა სასწაულსა და სწავლათა და საკრველებათა და ესე თქუა:

სახარება: „ჰრქუეს მას ძმათა მისთა: გარდაგულე ამიერ და წარვედ ჰურიასტანად, რადთა მოწაფეთაცა შენთა იხილნენ საქმენი შენნი, რომელთა იქმ. რამეთუ არავინ იღუმალ რასმე იქმნ და ჰნებავენ, რადთამცა განცხადებულ იყო. უკუეთუ ამას იქმ, გამოუცხადე თავი შენი სოფელსა. რამეთუ არცალა ძმათა მისთა ჰრწმენა მისი“ (7,3-5).

თარგმანი: და რომელი სიტყუად თქუეს ურწმუნოებისად, რომელნი ევედრებოდეს მას სასწაულთა ქმნად? გარნა ფრიადისა ურწმუნოებისა სახე არიან სიტყუანიცა მათნი და უჟამოდ იგი კადნიერებადცა, რამეთუ ჰგონებდეს, თუ თჳსებისა მათისათჳს ჯერ-არს კადნიერებით სიტყუად მისა მიმართ. და დანყებად იგი ჩანს, ვითარცა მოყუარეთად,

¹ შდრ. იოან. 6,3-4. ² შდრ. მათ. 14,23-33; მარკ. 6,47-51; იოან. 6,16-21.

არამედ ფრიადითა სიმწარითა სავსე არიან სიტყუანი ესე, რამეთუ მო-
შიშებასაცა და დიდებისმოყუარებასაცა დასდებენ მის ზედა, რამეთუ სი-
ტყუად ესე, თუ: „არავინ იდუმალ რასმე იქმნ“, მოშიშებისათჳს მაბრალო-
ბელთა სიტყუად არს და რომელნი იჭუეულცა იყვნიან საქმეთა მათთვის,
ხოლო კუალად და ესე, თუ: „ჰნებავნ განცხადებულად ყოფად“, დიდების-
მოყუარებისა დამწამებელი არს.

ხოლო შენ გულისხმა-ყავ ძალი ქრისტესი, რამეთუ ამათგანნი, რო-
მელნი ამათ სიტყუათა ეტყოდეს, ერთი იქმნა პირველ იერუსალჳმისა
ეპისკოპოს, – ნეტარი იაკობ, – რომლისათჳს მოციქული ჰავლე იტყვს:
„სხუად მოციქულთაგანი ვერ ვიხილეო, გარნა იაკობ, ძმად უფლისაჲ“,¹ და
კუალად იუდა, და იგიცა ფრიად დიდ და საკვრველ იქმნა. გარნა ჯერეთ
ფრიად უმეცარ იყვნეს, დაღაცათუ ესენიცა იყვნეს კანას, რაჟამს წყალი
ღვინოდ გარდააქცია, და ჯერეთ ვერაფე გულისხმა-ეყო. სადათ უკუე
იქმნა მათა ესეზომი იგი ურწმუნობაჲ? ნებისაგან მათისა და შურისაგან,
რამეთუ თვსთა მიმართ იქმნების მრავალგზის შური. ხოლო ვიეთ იტყვან
აქა მოწფად? ერსა მას მრავალსა და არა ათორმეტთა. იხილე უკუე, თუ
ქრისტემან რად ყო, ვითარ ტკბილად მიუგო, რამეთუ არა ჰრქუა, თუ:
თქუენ ვინ ხართ, რომელ ამას მეტყვთ და მასწავლით? გარნა მიუგო, ვი-
თარმედ:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : **„ჟამი ჩემი არღა მოწვენულ არს“ (7,6).**

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ხოლო ამით სიტყვთა, მე ვჰგონებ, თუ სხუასაცა რასმე
მოასწავებს, რამეთუ ნუჟუეე მიცემასაცა მისსა განიზრახვიდეს ჰური-
ათა, და ამისთვის თქუა, თუ: „ჟამი ჩემი არღა მოწვენულ არს“, ესე იგი
არს, ჟამი ჯუარ-ცუმისა და სიკუდილისაჲ, და რაჲსათჳს უწინარეს ჟამისა
ისწრაფით მოკლვად ჩემდა?

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა : **„ხოლო ჟამი თქუენი ოდესვე განმზადებულ არს“ (7,6).**

თ ა რ გ მ ა ნ ი : ესე იგი არს, ვითარმედ: თქუენ დაღაცათუ მარადის
იყოფებოდით ჰურიათა თანა, არაოდეს მოგკლვენ, რომელნი-ეგე მსგავ-
სადვე მათსა მოშურნენი ხართ, ხოლო ჩემსა მეყსეულად განიზრახვენ
სიკუდილსა. ამისთვის უკუე თქუენდა მარადის არს ჟამი მათ თანა ყო-
ფად, უკუეთუ გნებავს, რამეთუ არარად მათ მიერ მოინევის თქუენ ზე-
და. ხოლო ჩემი ჟამი მაშინ არს, რაჟამს ჟამი იგი ჯუარ-ცუმისა ჩემისაჲ
მოიწიოს და ჯერ-იყოს სიკუდილი ჩემი. და ვითარმედ ამას იტყოდა და
შემდგომითა მით სიტყვთა გამოაცხადა, რაჟამს ჰრქუა მათ, ვითარმედ:
„ვერ ძალ-უც სოფელსა მოძულეზად თქუენდა“ (7,7), რამეთუ ვითარ მო-
გიძულნესო, რომელნი-ეგე ესევითარისა მზრახვალნი ხართ და ესევი-
თარისათჳს მოსწრაფენი?

¹ გალ. 1,19.

სახარება: „ხოლო მე ვსძულ, რამეთუ ვამხილებ მას, რამეთუ საქმენი მისნი ბოროტ არიან“ (7,7).

თარგმანი: ხოლო ჩუენ ამის ყოვლისაგან ვისწავით არამრისხანება და რადთა არა უღირს-ვიჩინდეთ განზრახვასა სხუათასა, დაღაცათუ უნდონი და შეურაცხნი იყვნენ განზრახნი იგი. რამეთუ უკუეთუ უფალმან ურწმუნოდ განზრახნი იგი სიმშკდით თავს-ისხნა, რომელნი განზრახებდეს უჯეროსა და არა კეთილითა ნებითა, ჩუენ რად წყალობად ვპოვოთ, რომელნი მინა და ნაცარ ვართ, და განზრახთა მიმართ განვრისხნებით, უკუეთუ მცირედცა უდარეს ჩუენსა იყვნენ?

იხილე უკუე, ვითარ სიმშკდით გარემიაქცევს შესმენასა მას, რამეთუ თქუეს რად, თუ: „გამოუცხადე თავი შენი სოფელსა“, თავადმან თქუა, ვითარმედ: „მე სოფელსა ვსძულო“, რადთამცა სიტყუად იგი მათი განაქარვა, ვითარმედ: ესეზომ შორს ვარ კაცობრივისა დიდებისა ძიებისაგან, რომელ არაოდეს დავსცხრები მხილებად მათა, რომელმან ესე ვიცი, ვითარმედ შური იშვების მის მიერ და სიძულილი და სიკუდილი შეიმზადების. და თუ იტყვოთ, თუ ოდეს ვამხილე, მითხართ, თუ ოდეს დავსცხერ მხილებისაგან? არა ვეტყოდეა: „ნუ ჰგონებთ, თუ მე შეგასმინენ თქუენ მამასა; არს შემასმენელი თქუენი მოსე“;¹ და: „მე გიცნი თქუენ, რამეთუ სიყუარული ღმრთისად არა გაქუს“;² და: „ვითარ ძალგიც რწმუნებად, რომელნი დიდებასა კაცთაგან მიიღებთ და დიდებასა მხოლოდსა ღმრთისასა არა ეძიებთ?“³

ხოლო სიტყუათა ამათ მიერ სხუასაცა მოასწავებს, ვითარმედ ამის მიერ იქმნებოდა სიძულილი მათი მისა მიმართ, რომელ ესრეთ კადნიერებით ამხილებდა, და არა მისგან, რომელ შაბათსა დაჰჰსნიდა. ხოლო რადსათეს მათ წარავლინებს დღესასწაულად და ეტყვს, ვითარმედ: „აღვედით თქუენ დღესასწაულსა ამას, ხოლო მე არა აღვალ ან“ (7,8)? ამისთვის, რადთამცა უჩუენა, ვითარმედ არა ევმარებიან მას იგინი, არამედ ვინაფთგან მათ არა ჰნებავეს მის თანა ყოფად, მიუშუებს ყოფად საქმეთა მათ ჰურიათადსა. ხოლო რადსათეს აღვიდა, ვინაფთგან ეთქუა, თუ: არა აღმოვალო? არა თქუა, თუ: არა აღმოვალ, არამედ: „ანო არა აღმოვალ“.

სახარება: „რამეთუ ჟამი ჩემი არღა აღსრულებულ არს“ (7,8).

თარგმანი: რამეთუ იგი მომავალსა მასღა ჰასექსა ჯუარს-ეცუმოდა, ვითარ უკუე არა აღვიდა იგიცა? რამეთუ უკუეთუ რომელ ჟამი არღა მოწვენულ იყო, ამისთვის არა აღვიდოდა, ყოლადვე არა უწმდა მაშინ აღსლვად. არამედ არა ამისთვის არა აღვიდა, რადთა ივნოს, არამედ რადთა იგინი განსწავლნეს. ხოლო რადსათეს ფარულად აღვიდა? რამეთუ ძალ-ედვა, რადთამცა ცხადადმცა აღსრულ იყო და უწესობისა მათისადა

¹ იოან. 5,45. ² იოან. 5,42. ³ იოან. 5,44; შდრ. იოან. 12,43.

აღვრ-ესხნესმცა, ვითარცა მრავალგზის ქმნა, არამედ არა ენება ზედადს-ზედა ამის საქმისა ქმნად, რამეთუ უკუეთუმცა აღსრულ იყო ცხადად და კუალადმცა დაებრმნეს იგინი, უმეტესადმცა გამოეჩინა სასწაული ღმრთეებისა და გამოეცხადამცა იგი. ვინათგან უკუე იგინი ჰგონებდეს, თუ მოშიშებისათვს ქმნა საქმე ესე და დაადგრა მუნ, ამისთვის თავადმან აჩუენა განგებულებადცა კაცებისა მისისა და უშიშობებადცა მისი, ვითარმედ დაღაცათუ იცოდა ჟამი იგი ვნებისა, მაშინ უმეტესად აღვიდოდეს მუნ. ხოლო რომელ ეტყვს, თუ: „აღვედით თქუენ დღესასწაულსა ამას“, ესე იგი არს, ვითარმედ: ნუ ჰგონებთ, თუ მე იძულებით გაიძულებ ჩემ თანა ყოფად თქუენ და უნებლებით.

ხოლო სიტყუად იგი, თუ: „ჟამი ჩემი არღა აღსრულებულ არს“, მომასწავებელი იყო, ვითარმედ სხუათაცა სასწაულთა ქმნად ჯერ-იყო და სწავლათა თქუმად, რათა ერთაცა უმეტესთა ირწმუნონ და მოწაფენიცა უმეტესად განემტკიცენ, ჰხედვიდენ რად კადნიერებასა მას მოძღურისა მათისასა და რად-იგი თავს-იდვა.

სწავლად მც გულისწყრომისათვს

ვისწაოთ უკუე ჩუენცა ამის ყოვლისა მიერ სახიერებად და სიმშუდს, რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: „ისწავეთ ჩემგან, რამეთუ მშუდ ვარ და მდაბალ გულითა“.¹ ესრეთ ვისწავოთ და აღვრ-ვასხნეთ ყოველსავე უკეთურებასა. უკუეთუ ვინმე მაღლოოდის ჩუენ ზედა, ჩუენ დავმდაბლდეთ და ნუ შურისმეძიებელ ვართ და ამისთვის მოვჰკლავთ სულთა ჩუენთა. რამეთუ გულისწყრომად მწეცი არს, მწეცი ბოროტი და ფიცხელი. ვეტყოდით უკუე თავთა ჩუენთა ჟამსა მას რისხვისასა სიტყუათა მათ წერილისათა, ვითარმედ: „მინა ხარ და ნაცარ“;² და კუალად, ვითარმედ: „ნამი იგი გულისწყრომისა მისისა დაცემასა მისსა“;³ და ვითარმედ: „კაცი მრისხანს უშუერ არს“,⁴ რამეთუ არარად არს უბოროტეს პირისა განრისხებულისა, არცა უუშუერს; ხოლო უკუეთუ პირისა უუშუერს არარად არს, სულისა განრისხებულისა უუშუერს რად იყოს? რამეთუ სკორესა რად ურევენ ვინ, უფროდსად აღიძრვინ სული სიმყრალისა მისისა, ეგრეთვე სული გულისწყრომისა მიერ რად შემფოთებულ არს, და ზამთარი ფრიადი არს შორის მისა.

ანუ იტყვ, თუ: ვერ თავს-ვიდებ, რაჟამს სხუად მაგინებდეს; გარნა რადსათვს ვერ თავს-იდებ? რამეთუ უკუეთუ ჭემმარიტსა გეტყვს

¹ მათ. 11,29. ² მღრ. დაბ. 3,19. ³ მღრ. ზირ. 1, 22. ⁴ მღრ. იგავ. 11,25.

სიტყუათა მათ გინებისათა, თვთ მისა პირველცა თანაგაც უფროხად ბრალობად თავისა შენისაჲ. უკუეთუ კულა ტყუვის, ნუ განჰრისხნე-ბი, არამედ უფროხად ეცინოდე და სულთ-ითქუენ მისთჳს, რამეთუ „რომელმან ჰრქუას ძმასა თჳსსა: ცოფ, თანამდებ არს გეჰენისა“.¹ რამეთუ რაჟამს გაგინოს, გულისხმა-ყავ სატანჯველი, რომელსა შინა შესლვად არს რისხვისა მისთჳს და გინებისა, და ნუ ოდენ რისხვასა დააყენებ, არამედ ცრემლნიცა დასთხიენ მისთჳს, რამეთუ სნეული-საცა მიმართ, გინა თუ მონყლულისაცა არავინ განრისხნების, არამედ უფროხად ეწყალის იგი, და სულიცა განრისხებულნი ესრეთ არს. დაღაცათუ ბოროტის-ყოფად მისი გნებაჲს, დადუმენ და ესრეთ უწყოდე, რამეთუ მოგინყლავს იგი ძლიერად; უკუეთუ ყოფად კულა გინებაჲ გინებასა ზედა დაჰრთო, უფროხად ცეცხლსა მას აღატყინებ.

ანუ იტყვ: ანუ თუ დავიდუმო, მუნ მყოფნი ყოველნი უძლურებასა დამნამებენ. გარნა გულისხმა-ყავ, ვითარმედ არა უძლურებასა, არამედ სიბრძნესა ფრიადსა იტყვან შენთჳს და განკვრვებულ იქმნებიან. უკუეთუ კულა, იგინო რად, განჰრისხნე და აგინო შენცა, მაშინ დაამტკიცებ შენ თვთ, ვითარმედ უგუნურ ხარ შენ, და ვითარმედ სიტყუანი იგი ჭემმარიტ არიან. რამეთუ უკუეთუმცა არა ჭემმარიტ იყვენს, რადმცა განჰრისხნენ? რამეთუ მდიდარსა უკუეთუ ვინ ჰრქუას, თუ: გლახაკ ხარ, რად არა განჰრისხნების, არამედ უფროხად ეცინის? ამისთჳს, რამეთუ იცის, ვითარმედ არა გლახაკი არს. ან უკუეთუ ჩუენცა, ვიგინნეთ რად, ვიცინოდით გინებასა მას ზედა, დავამტკიცებთ, ვითარმედ არარად იპოვების ჩუენ თანა სიტყუათა მათგანი. და კულად, დაღაცათუ ესე არა ესრეთ არს, ჩუენ ვიდრემდის გუეშინის სიტყვსაგან კაცთაჲსა, ვიდრემდის შეურაცხ-ვჰყოფთ მეუფესა მას ყოველთასა და შემმჭუალულ ვართ ქუეყანისადა? „რამეთუ ვინაჲთგან არს ჩუენ თანა შური და ჳდომად და განწვალებანი, არა ჳორციელ ვართა?“²

ვიქმნნეთ უკუე სულიერ და აღვრ-ვასხნეთ ბოროტსა მას მჳეცსა, რამეთუ არარად არს განყოფად რისხვისა და სიცოფისაჲ, არამედ ეშმაკი არს ესე მძვნვარჳ და უფროხად ეშმაკეულისა უარეს ჰყოფს კაცსა, რამეთუ ეშმაკეული სანყალობელ არს, ხოლო მრისხანჳ ბევრეულთა სატანჯველთა ღირს არს, რამეთუ ნეფსით შთააგდებს თავსა თჳსსა მთხრებლსა მას ნარწყმედისასა და უწინარჳს საუკუნოხსა მის გეჰენისა აქავე დაშჯილ არს, რამეთუ ამბოხებასა და შფოთსა ბოროტსა ღამე და დღე მოანვეს თუალთა ზედა სულისათა.

ან უკუე განვდევენოთ ჩუენგან ბოროტი ესე ვნებაჲ და ვაჩუენოთ ყოვლით კერძო სიმჳკლჳ, რადთა ამასცა სანუთროსა ვიჳსნნეთ თავნი

¹ მათ. 5,22. ² შდრ. 1 კორ. 3,3.

ჩუენნი ბოროტისაგან და მას საუკუნესა სატანჯველთა მათგან მწარეთა განვერნეთ; და ვპოვოთ აქაცა განსუენებად სულისა და მერმესა მასცა საუკუნესა სასუფეველი ცათა ვპოოთ, რომელსა-იგი ღირსმცა ქმნულ ვართ ყოველნი მიმთხუევად მადლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისა მიერ და რომლისა თანა მამასა ჰშუენის დიდებად სულით წმიდითურთ ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

თავი 80

სიტყუად ესე: „ესე ჰრქუა მათ და დაადგრა გალილეას. და აღვიდეს ძმანი მისნი დღესასწაულსა მას. მაშინ თავადიცა აღვიდა არა განცხადებულად, არამედ ვითარცა ფარულად“ (7,9-10).

თარგმანი: საქმეთა ამათ, რომელთა კაცობრივ იქმოდა უფალი განგებულებით, არა თუ ამისთვის ოდენ იქმოდა, რადთამცა განკაცებად თვისი დაამტკიცა, არამედ ამისთვისცა, რადთა ჩუენ სათნობად გუასწავოს, რამეთუ უკუეთუმცა ყოველსავე ვითარცა ღმერთი იქმოდა, ვინამცა შეუძლეთ ჩუენ ცნობად, რაჟამს-იგი საქმეთა ესე ვითართა შთავრდომად მოინიოს, თუ რად ჯერ-არს ყოფად? ხოლო სიტყუად ჩემი ესე ვითარი არს, რამეთუ: აჰა ესერა გუესმა ამის მახარებელისაგან, ვითარმედ განძნებულთა მათ ჰურიათა შორის შევიდა, რაჟამს იგინი ეძიებდეს მოკლვად, და ძალითა თვისისა ღმრთეებისადათა აღვრ-ასხნა. ხოლო უკუეთუმცა მარადის ესრეთ იქმოდა, ჩუენ ამისი ქმნად ვერ ძალ-გვც. ხოლო რაჟამს მოინიამცა ესე ვითარი საქმე, ვითარმცა ვცნათ, თუ რად გვკვს ყოფად? გინა თუ დადებად ოდენ თავნი ჩუენნი სიკუდილად, ანუ თუ მცირედ ღონისძიებით განგებულებად, რადთა წარემართოს სიტყუად იგი საღმრთოდასა ქადაგებისა? რამცა ვქმენით, რომელთა-ესე ვერ ძალ-გვც, რადთამცა შორის მბრძოლთასა შევედით, და იგინიმცა ვერ გუხედვიდეს? ამისთვის ამასცა ვისწავებთ მისგან, რამეთუ თქუა:

სახარება: „ესე თქუა იესუ და დაადგრა გალილეას. ხოლო ვითარცა აღვიდეს ძმანი მისნი, მაშინ თავადიცა აღვიდა არა განცხადებულად, არამედ ვითარცა ფარულად“ (7,9-10).

თარგმანი: ხოლო რომელსა-ესე იტყვს, თუ: „აღვიდეს ძმანი მისნი“, ესე მოსწავებად არს, ვითარმედ არა ენება მათ თანა აღსლვად და ამისთვის დაადგრა მუნ, და აღ-რად-ვიდა, არავე გამოაცხადა თავი თვისი, დაღაცათუ იგინი ისწრაფდეს, რადთამცა გამოაცხადა. ხოლო რადსათვის, რომელ მარადის კადნიერებით ეტყოდა, და აქა დამალა თავი თვისი? გარნა გულისხმა-ყავთ, თუ ვითარ არს სიტყუად ესე, რამეთუ არა იტყვს მახარებელი, თუ: იდუმალ, არამედ „ვითარცა ფარულად“, რამეთუ ესრეთ შერაცხილ იყო, თუ ფარულად არს, და ამას იქმოდა, რადთა ჩუენ გუასწავოს გულისხმის-ყოფით ქმნად საქმეთა კეთილთა. და კუალად თვნიერ ამისაცა არა ერთი იყო ამბოხებასა შინა მათსა მისლვად მუნ, არამედ შემდგომად ამისა, გარდა-რად-ჰვდა დღესასწაული.

სახარება: „ხოლო ჰურიანი ეძიებდეს მას და იტყოდეს: სადა-მე არს იგი?“ (7,11).

თარგმანი: კეთილ რადმე არიან საქმენი მათნი, რომელთა დღესასწაულთა შინა იქმოდეს! რამეთუ კლვად განემზადებოდეს მარადის

და დღესასწაულთა შინა ისწრაფდეს შეპყრობად მისა. რამეთუ ეგრეთვე სხუასაცა ადგილსა იტყოდეს, ვითარმედ: „რასა ჰგონებთ, არამცა მოვიდა იგი დღესასწაულსა ამას?“¹

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: **„და იტყოდეს: სადა არს იგი?“** (7,11).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ფრიადისა მის სიძულილისა და მტერობისა მათისაგან სახელითცა წოდებად მისა არა თავს-იდებდეს. ეჰა დიდი სირცხვილი, რომელი აქუნდა დღესასწაულსა შინა, დიდი კრძალულება, რადთა ვთქუა კიცხევით, ვითარ-იგი დღესასწაულსა შინა ისწრაფდეს მონადირებად მისა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: **„და დრტყნვამ იყო მისთვის ერსა შორის“** (7,12).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ხოლო მე ვჰგონებ, ვითარმედ ადგილისა მისგანცა განრისხნებოდეს, სადა-იგი სასწაული ქმნა, და ეშინოდა, ნუუკუე სხუაცა ქმნას მან, და ესრეთ ზრახვიდეს მისთვის და უნებლიათ თვნიერ ნებისა მათისა გამოაცხადებდეს მას.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: **„და რომელნიმე იტყოდეს: კეთილ არს იგი; და სხუანი იტყოდეს: არა, არამედ აცთუნებს ერსა“** (7,12).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ხოლო სიტყუად ესე, თუ: „კეთილ არს“, მრავლისა მის ერისადა არს, და ესე მეორე მთავართად არს და მდდელთად, რამეთუ სიტყუად ესე, ვითარმედ: „არა, არამედ აცთუნებს ერსა“, – ესე მას მოასწავებს. ხოლო რასა იქმოდა, რომელ აცთუნებდა? მითხართლა. ნუუკუე აცთუნებდა და არა ჭემმარიტებით იქმოდაა სასწაულთა? გარნა ესე თვთ საქმემან გამოაჩინა, თუ უცნებით იქმოდა, გინა ჭემმარიტებით.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: **„და არავინ განცხადებულად იტყოდა მისთვის შიშისათვის ჰურიათაჲსა“** (7,13).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ჰხედავა, ვითარ წინამძღუარნი იგი განხრწნილ იყვნეს, ხოლო ერნი იგი მრთელ იყვნეს გონებითა, გარნა არა აქუნდა სიმწნწ იგი ჯეროვანი?

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: **„და ვითარცა დღესასწაული იგი გან-ოდენ-ზოგებულ იყო, აღვიდა იესუ ტაძრად და ასწავებდა“** (7,14).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: დაყოვნებითა მით უმოსწრაფეს-ყვნა სმენად სიტყუათა მისთა, რამეთუ რომელნი-იგი პირველთა მათ დღეთა ეძიებდეს, რაჟამს იხილეს მეყსა შინა მოსრული, განალამცა გარემოადგეს იგინიცა, რომელნი კეთილად უწესდეს მას, და იგინიცა, რომელნი მაცთურით ჰხადოდეს; იგინი ამისთვის, რადთამცა ესმა კუალადმცა სწავლად მისი და ირგეს და განკვრდესმცა, ხოლო ესენი ამისთვის, რადთამცა პოვეს მიზეზი და შეიპყრეს; ცთუნებასა უკუე ერისასა სწავლისა მისისა სიტყუათათვის იტყოდეს, რამეთუ ვერ გულისხმა-ჰყოფდეს სიტყუათა მისთა ძალსა. ხოლო რომელნი

¹ იოან. 11,56.

იტყოდეს, თუ: „კეთილ არს იგი“, იგინი სასწაულთა მისთათჳს იტყოდეს. არამედ თავადმან მიუშუა, ვიდრემდის დამდოვრდარე გულისწყრომად მათი, და ესრეთ მივიდა, რათამცა შეუძლეს სმენად სიტყუათა მისთა, რაჟამს რისხვად არლარამცა დაუყოფდა ყურთა მათთა.

ხოლო მახარებელმან არა გამოგვცხადა, თუ რად ასწავა, ანუ რად თქუა, გარნა ამას ოდენ იტყვს, ვითარმედ საკვრველ იყო სწავლად მისი, და ვითარმედ მოაქცინა იგინი საკვრველებად. და ესეოდენ იყო სწავლისა მის მისისა ძალი, რამეთუ რომელნი-იგი იტყოდეს, თუ: „აცთუნებს ერ-სა“, მოიქცეს და უკვრდა, ვითარმედ: **„ვითარ ამან წიგნი იცის უსწავლე-ლად?“** (7,15). ჰხედავა, ვითარ აქაცა უკეთურებითა სავსე არს განკვრე-ბად იგი მათი? რამეთუ არა ესრეთ იტყვს მახარებელი, თუ სწავლად მისი საკვრველად უჩნდა, ანუ თუ შეინყნარებდეს სწავლათა მისთა, არამედ უკვრდაო, თუ სადად იცის ამან ესე ყოველი? ჯერ-იყო უკუე გულის-ხმის-ყოფად, ვითარ არად კაცობრივი იყო მის თანა. არამედ ვინადგან მათ ესე არა გულისხმა-ყვეს, გარნა ოდენ უკვრდა, იხილე, რასა ეტყვს მათ, ვითარმედ:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„ჩემი ესე მოძღურებად არა არს ჩემი, არამედ მომაფ-ლინებელისა ჩემისად“** (7,16).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: და კუალად მათისა მის იქჳსა მიმართ მიუგებს, რად-თამცა მამად გულისხმა-ყყო და პირიმცა მათი დაუყო.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„უკუეთუ ვინმე ნებასა მისსა ჰყოფდეს, ცნას მან მო-ძღურებად ესე, ვითარ-რად არს: ღმრთისაგან არს, ანუ მე თავით ჩემით ვიტყვ“** (7,17).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ხოლო რად არს სიტყუად ესე, რომელსა იტყვს? ესე იგი არს, ვითარმედ: უგულისხმოებად ეგე აჯოცეთო და რისხვად და შური და სიძულილი, რომელი გაქუს ჩემდა მომართ ამაოდ, და მაშინ არლარად იყოს დამაყენებელ თქუენდა ცნობად სწავლად ესე ჩემი, ვითარმედ ჭემარიტად სიტყუანი ღმრთისანი არიან, რამეთუ ან ბოროტნი ეგე ზრახვანი თქუენნი დაგაბნელებენ და არა გიტევებენ გულისხმის-ყოფად სიტყუათა ჩემთა. უკუეთუ კულა ყოველივე ეგე ბოროტებად თქუენი აღ-ჰჯოცოთ, მერმე არლარა იყოს დამაყენებელ თქუენდა. არამედ ესრეთ განცხადებულად არა თქუა ბოროტთა მათთათჳს, თუ არა, უმეტესადმცა მოენყლნეს გულნი მათნი, გარნა დაღაცათუ განცხადებულად არა თქუა, არამედ ესე ყოველი მოასწავა სიტყვსა მის მიერ, რომელი თქუა:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: **„რომელი ჰყოფდეს ნებასა მისსა, მან ცნას მოძღურე-ბად ესე, ვითარ-რად არს: ღმრთისაგან არს, ანუ მე თავით ჩემით ვიტყვ“** (7,17).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ესე იგი არს, ვითარმედ: ანუ მე უცხოთა რასმე და წი-ნააღმდგომსა ვიტყვ. რამეთუ რომელ იტყვს, თუ: „თავით ჩემით“, მარა-

დის სიტყუად ესე ამას მოასწავებს, ვითარმედ: არარას ვიტყვ გარეგან ნებისა მისისა, არამედ ყოველივე, რაოდენი მამასა ჰნებავს, მეცა მნებავს.

სახარება: „უკუეთუ ვინ ნებასა მისსა ჰყოფდეს, ცნას მოძღურებად ესე“ (7,17).

თარგმანი: რად არს უკუე: „უკუეთუ ვინ ნებასა მისსა ჰყოფდეს“? ესე იგი არს, ვითარმედ: უკუეთუ ვინ წადიერ იყოს ქმნად სათნოებათა და სათნო-ყოფად ღმრთისა, მან გულისხმა-ყოს სიტყუათა ამათ ძალი. უკუეთუ ვინ ინებოს გულისხმის-ყოფად სიტყუათა წერილთასა, ცნას, თუ ეწამებთან ჩემთა სიტყუათა ანუ არა.

ხოლო ვითარ, რომელ სწავლად ესე მისი არს და არა მისი? რამეთუ არა თქუა, თუ: სწავლად ესე არა ჩემი არს, არამედ პირველად თქუა, ვითარმედ: „სწავლად ჩემი არს“, და მერმელა შესძინა და თქუა, ვითარმედ: „არა ჩემი არს“. რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: „ჩემი ესე მოძღურებად არა ჩემი არს“. ვითარ შესაძლებელ არს უკუე, რადთამცა ერთი იგი მოძღურებად მისიცა იყო და არა მისი? ესრეთ უკუე არს, რამეთუ მისი ამისთვის არს, რომელ არა თუ ვისგანმე ისწავლიდა და ესრეთ იტყოდა, არამედ უსწავლელად, ხოლო არა მისი ესრეთ, რამეთუ მამისად იყო მოძღურებად იგი. ხოლო ვითარ იტყვს სხუასა ადგილსა, თუ: „ყოველივე მამისად ჩემი არს, და ჩემი ყოველივე მისი არს“?¹ რამეთუ უკუეთუ ესე ვინადთგან მამისად არს, შენი არა არს, უფალო, არა სამე ჭეშმარიტ არს სიტყუად იგი, რამეთუ ვინადთგან მამისად არს, ამისთვის ჯერ-არს, რადთამცა შენი იყო. არამედ სიტყუად ესე, ვითარმედ: „არა ჩემი არს“, ფრიად თვსობასა მოასწავებს მისსა და მამისასა, ვითარმცა იტყოდა, ვითარმედ: არარად აქუს განყოფილებად, ვითარმცა სხვსად იყო. დაღაცათუ გუამი სხუად არს, ესრეთ ვიტყვ და ვიქმ, რომელ არა საგონებელ არს, თუ არა ჭეშმარიტებით მამისად არს, არამედ ეგევითარივე, ვითარი არს მამისადცა სიტყუად, გინა თუ საქმს.

და კუალად სხუასაცა სიტყუასა შემოიღებს შორის სიბრძნესა და სახესაცა კაცობრივსა, რადთამცა დაარწმუნნა. ხოლო რომელი არს ესე? რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: რომელსა ენებოს თვისსა რადსმე სწავლისა დამტკიცებად, არარადსათვს იქმს ამას სხვსა, გარნა ამისთვის, რადთა დიდებად მოატყუას თავსა თვისსა. ხოლო მე ვინადთგან არა თავისა ჩემისა დიდებასა ვეძიებო, რადსათვსმცა ვისწრაფდი ამაოდ ჩემისა მოძღურებისა დამტკიცებასა, უკუეთუმცა არა ჭეშმარიტად მამისა მიერ იყო? რამეთუ რომელი თავით თვისით რას იტყოდის, ესე იგი არს, თვისსა რადსმე და განყოფილსა, ამისთვის იტყვს, რადთამცა დიდებად თვისი დაამტკიცა. უკუ-

¹ შდრ. იოან. 17,10.

ეთუ კულა დიდებასა მომავლინებელისა ჩემისასა ვეძიებ, რაფსათსმცა გასწავლიდი უცხოფსა მისგან სწავლისა? ჰხედავა, ვითარ მიზეზი რამე იყო, რომლისათს მას იტყოდა? და თუ რაფსათს ეტყოდა, ვითარმედ: „არარას თავით ჩემით ვიქმ“?¹ რაფთა ჰრწმენეს, ვითარმედ არა ჰსურის მას დიდებისათს კაცობრივისა. ამისთს, რაჟამს სიმდაბლით იტყოდის, იტყვს, ვითარმედ: „მე დიდებასა მამისა ჩემისასა ვეძიებ“,² რაფთამცა დაარწმუნა, ვითარმედ არა უყუარს მათმიერი დიდება.

ხოლო სიმდაბლით მეტყუელებისა ამის მიზეზნი მრავალნი არიან: ერთად, რაფთა არა უშობელად საგონებელ იყოს, და რაფთა არა წინააღმდეგომად მამისა ჰგონებდენ, და რაფთა კაცებად თსი დაამტკიცოს, და უძღურებისათს მსმენელთა მათ, და რაფთა ასწაოს კაცთა სიმდაბლს და არა დიდამეტყუელებად თავთა თსთათს. ხოლო მალლად და ჳელმწიფებით მეტყუელებისა მისისად ერთი ოდენ არს მიზეზი – მეუფებად იგი ბუნებისა მისისად. და ამისთს არა მარადის ესრეთ ჯერ-იყო სიტყუად მათ უგულისხმოთა მიმართ, რამეთუ უკუეთუ თქუა, თუ: „პირველ აბრაჰამისა მე ვარ“,³ და ამისთს დაბრკოლდეს, უკუეთუმცა მარადის ესრეთ მალალთამცა სიტყუათა ეტყოდა, რაფმცალა ყვეს?

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ : „მოსე მოგცა თქუენ შჯული, და არავინ თქუენგანი ჰყოფს შჯულსა. რაფსათს მეძიებთ მე მოკლვად?“ (7,19).

თ ა რ გ მ ა ნ ი : რაფ შეწყობად აქუს სიტყუათა ამათ, ანუ რაფ ზიარებად აქუს პირველთქუმულთა მათ თანა? რამეთუ იგინი ორთა ბრალთა დასდებდეს მის ზედა: ერთად, ვითარმედ შაბათსა დაჰსწნისო, და მეორედ, რამეთუ ღმერთსა მამად თავისა თსისა უწესსო და სწორ-ჰყოფს თავსა თსსა ღმრთისა თანა. ხოლო არა მათისა იჭსა და ჰაზრისად იყო, არამედ ჭემარითი იყო, და იგიცა თავადი ესრეთ იტყოდა და დაამტკიცებდა მარადის, ვითარმედ სწორ ღმრთისა არს; რამეთუ სიტყუად იგი, რომელ თქუა, თუ: „ვითარცა მამად აღადგინებს მკუდართა და ცხოველ-ჰყოფს, ეგრეთვე ძს, რომელთაფცა ენებოს, ცხოველ-ჰყოფს“,⁴ და კუალად: „რაფთა ყოველნი პატივ-სცემდენო, ვითარცა პატივ-სცემენ მამასა“,⁵ და ვითარმედ: „საქმეთა, რომელთა იგი იქმს, მეცა ვიქმ“,⁶ – ესე ყოველი სწორებისა მომასწავებელი არს. და შჯულისათს უკუე იტყვს, ვითარმედ: „ნუ ჰგონებთ, თუ მოვედ დაწსნად შჯულისა და წინაფსწარმეტყუელთა“.⁷ ესრეთ იცოდა უკეთურებათა მათცა გონებისათა აღწოცად, ხოლო სწორებისა მის გულისსიტყუასა მათსა არა თუ ოდენ არა აღჰწოცს, არამედ დაამტკიცებსცა. ამისთსცა სხუასა აღგილსა თქუეს მათ: „თავსა შენსა ღმერთ-ჰყოფ“; არა გარემიაქცია იჭს იგი, არამედ დაამტ-

¹ შდრ. იოან. 5,30. ² შდრ. იოან. 7,18. ³ იოან. 8,58. ⁴ იოან. 5,21. ⁵ იოან. 5,23.

⁶ შდრ. იოან. 5,19. ⁷ მათ. 5,17.

კიცაცა და თქუა, ვითარმედ: „რათა სცნათ, თუ წელმწიფება აქუს ძესა კაცისასა ქუეყანასა ზედა შენდობად ცოდვათა, ჰრქუა განრლუეულსა მას, ვითარმედ: აღდეგ, აღილე ცხედარი შენი და წარვედ სახედ შენდა“.¹ და იგი უკუე ერთი ბრალობად მათი დაამტკიცა, რამეთუ გამოაჩინა, ვითარმედ არა წინააღმდეგომი არს მამისად, არამედ ყოველსავე სწორებითა მისითა იქმს. ხოლო აქა მეორისა მის ბრალობისათუს წინააღმდეგების, რომელსა იტყოდეს იგინი დაწსნისათუს შაბათისა, და ეტყუს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: „არა მოსე მოგცა თქუენ შჯული? და არავინ თქუენ-განი ჰყოფს შჯულსა“ (7,19).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ხოლო რაჲსათუს თქუა, თუ: „არავინ“? ამისთუს, რამეთუ ყოველნი ეძიებდეს მას მოკლვად. ხოლო ესრეთ არს სიტყუსა მისისა ძალი, ვითარმედ: მე დაღაცათუ შჯული დავჰსენ შაბათისად, გარნა კაცი ვაცხოვნე და მისისა ცხორებისათუს დავჰსენ შაბათი, და საქმე იგი ჩემი უკუეთუ გარდასლვად იყო შჯულისად, – რომელ-იგი არა იყო, არამედ დაღაცათუ იყო, ცხორებისათუს კაცისა, – და არა ჯერ-იყო თქუენ მიერ შჯად ჩემი, რომელნი-ეგე დიდად გარდამავალ ხარო მცნებათა შჯულისათა, რამეთუ თქუენი ეგე გარდასლვად სრულიად დაწსნად არს შჯულისად. და მერმე შემდგომად ამათ სიტყუათა იქმს ვრცელად სწავლასა მათა მიმართ. დაღაცათუმცა პირველცა მრავალნი ეთქუნეს მათა მიმართ სწავლანი, არამედ მალლად ეტყოდა და თუსისა მის პატივისაებრ, ხოლო ან – სიმდაბლითრე. რაჲსათუს იქმს უკუე ამას? ამისთუს, რამეთუ არა ენება ზედაჲსზედა განმწარება მათი, და ამას ჟამსა მრისხანება მათი აღორძინებულ იყო, და შური მათი დიდ იყო. ამისთუს ორითა ამით სახითა ჰნებაუს დამდოვრება მათი: ერთად, რამეთუ ზრახვად იგი ბოროტი გულისა მათისად ამხილა, ვითარმედ ეძიებენ მას მოკლვად, და კუალად, რამეთუ ესრეთ სიმჰკდით ეტყუს მათ და ტკბილად, ვითარმედ: კაცსა, რომელი ჭეშმარიტსა გეტყვ თქუენ. და კუალად უჩუენა, ვითარმედ ვინათგან იგინი მკლველნი არიან, არა უწმს სხუათა განშჯად, რამეთუ არალირს არიან. ხოლო შენ იხილე ქრისტეს სიტყუსა სიმდაბლმ და მათისა მის სიტყუსა ამპარტავანება და უკეთურება, რამეთუ ჰრქუეს მას:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ე: „ეშმაკი არს შენ თანა. ვინ გეძიებს შენ მოკლვად?“ (7,20).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: და სიტყუად ესე რისხვისად არს და გულისწყრომისად და სულისა ურცხვოქმნულისად, რომელსა არა ჰრცხუენინ ყოვლადვე მხილებისაგან და ჰგონებდეს, თუ შეშინებულ არს; და მერმე, ვითარცა ავაზაკთა რად ბოროტი ვისთუსმე ზრახიან და მერმე ჰნებავენ, რათამცა არა განეკრძალა კაცი იგი, და ესე ქმნიან უარის-ყოფითა თუსითა,

¹ მათ. 9,6; მარკ. 2,10-11; ლუკ. 5,24.

ეგრეთვე ესენი იქმან. ხოლო თავადმან დაუტევა მხილება მათი ამას ზე-
დაცა, რადთა არა უურცხვნეს იქმნეს, და კუალად სიტყუასა მასვე იწყო,
რომელსა იტყოდა დაწსნისათჳს შაბათისა, და შჯულისაგან დაუყოფდა
პირსა.

და იხილეთ, ვითარ სიბრძნით ყო ყოველივე, ვითარმცა ეტყოდა, თუ:
არა საკრველ არს, უკუეთუ ჩემდა ურჩ ხართ, ვინაითგან შჯულსაცა ურჩ
ექმნებით, რომელსა ჰგონებთ, თუ ჰმორჩილობთ, და რომელსა იტყვთ,
თუ: „მოსე მოგუცა“. არარად არს უკუე საკრველ, უკუეთუ ჩემნიცა სი-
ტყუანი არა გრწმენან. რამეთუ ვინაითგან იტყოდეს, თუ: „მოსეს ეტყო-
და ღმერთი, ხოლო ესე არა უწყით, თუ ვინაა არს“,¹ ამისთვის უჩუენებს,
ვითარმედ მასცა შეურაცხ-ჰყოფდეს და აგინებდეს, რამეთუ შჯული მან
მოგცა და არა ისმინეთო.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა: **„ერთი საქმე ვქმენ, და ყოველთა გიკვრს“ (7,21).**

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ამისთვისცა სადა შეწყნარებაა ჯერ-იყო და მადლობაა
მას ზედა, მაბრალეობთ. რამეთუ მამისა მიერ ქმნილსა მას არა აწსენებს,
არამედ თჳსსა პირსა შორის შემოიღებს:

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა: **„ერთი საქმე ვქმენო“ (7,21).**

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ჰნებაგს ჩუენებად, ვითარმედ არაქმნაა დაწსნაა იყო
შჯულისაა, და ვითარ სხუანიცა მრავალნი საქმენი არიან შჯულისა უმტ-
კიცესნი, რამეთუ მოსეცა თავს-იდგა შეწყნარებად მცნებისა შჯულსა
ზედა და უმტკიცესიცა შჯულისაა, რამეთუ შაბათსაცა წინადაცუეთაა
უმტკიცეს არს, რამეთუ იგი არა შჯულისაა არს, არამედ მამათაა,² ხო-
ლო მე წინადაცუეთისაცა უმჯობესი და უზეშთაესიცა ვქმენ. და არა
აწსენა აქა მცნება შჯულისაა, ვითარცა თქუა მდდელთათჳს შაბათისა
შეურაცხისმყოფელთა, და აქა უმეტესითა მიზეზითა დაუყოფს პირსა.
ხოლო თუ: „გიკვრს“, ესე იგი არს, ვითარმედ: შფოთ ხართ და აღიძრვით.
რამეთუ უკუეთუმცა შჯულიმცა შაბათისაა მტკიცედმცა ჯერ-იყო ყო-
ფად, არამცა იყო წინადაცუეთაა უმტკიცეს მისა.

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ა: **„უკუეთუ წინადაცუეთილება მიიღის კაცმან შაბათსა
შინა“ (7,23).**

თ ა რ გ მ ა ნ ი: ჰხედავა, ვითარმედ მაშინ უფროხსად დაემტკიცების
შჯული, რაჟამს დაიწსნას? ჰხედავა, რამეთუ დაწსნადაცა შაბათისაა
დამარხვაა არს შჯულისაა? რამეთუ უკუეთუმცა არა დაიწსნა შაბათი,
იქმნების დაწსნა შჯულისაა, და ამის მიერ ჩანს, ვითარმედ მეცა სა-
დამე დავამტკიცე იგი. და არა თქუა, თუ: მე მრისხავთ, რომელ უმეტესი
წინადაცუეთისაა ვქმენ, არამედ საქმე ოდენ უთხრა და საშჯელი მისი
მათა მიაგდო, რადთა საჯონ, თუ: არა უმჯობეს არსა წინადაცუეთისა

¹ იოან. 9,29. ² შდრ. იოან. 7,22.

ყოვლითურთ განმრთელებად? რამეთუ უკუეთუ სასწაული მიიღოს კაც-
მან, რომელი არასადა სარგებელ არს სიმრთელედ, ამისთვის დაიწსნების
შჯული, ამისთვის მრისხანე ხართა, უკუეთუ დავჰსენ შაბათი, რადთა
სენისა ესევითარისაგან განთავისუფლდეს?¹

ს ა ხ ა რ ე ბ ა დ: „ნუ შჯით თუალ-ღებით“ (7,24).

თ ა რ გ მ ა ნ ი: რად არს უკუე „თუალ-ღებით“? ესე იგი არს, ნუ
ამისთვის, რომელ მოსე თქუენ მიერ დიდად პატივცემულ არს, მისგან
ჰყოფთ განჩინებასა, არამედ ბუნებად საქმეთად იხილეთ და ესრეთ ქმე-
ნით საშჯელი იგი, რამეთუ ესე არს სიმართლით შჯად. რამეთუ რადსათვის
არავინ იდრტვნა მოსწსთვს? რადსათვის არავინ ურჩ ექმნა ბრძანებასა
მას შაბათისა დაწსნისასა, მცნებისა მის მიერ გარეგან შემოსრულისა
შჯულსა ზედა? არამედ მან თავს-იდვა, რადთა მცნებად თვისისა მის
შჯულისად უმეტეს-ყოს, მცნებად არა შჯულისა მიერ დადებული, არა-
მედ გარეგან, რომელ არს საკკრველ. ხოლო თქუენ, რომელნი-ეგე არა
შჯულისმდებელ ხართ, უფროჲს ზომისა უშჯით შჯულსა მცნებისა მიერ
არაშჯულიერისა. ხოლო რომელ თქუა, თუ: ყოვლითურთ კაცი, გამოა-
ჩინებს, ვითარმედ წინადაცუეთად მცირედი რადმე სიმრთელჴ არს. რად
არს უკუე სიმრთელე იგი წინადაცუეთისად? „სული კაცისადო, რომელმან
არა მიიღოს წინადაცუეთად, აღიწოცოს“.² ხოლო მე არა ერთითა ასო-
თა შებოროტებული, არამედ ყოვლით კერძო განხრწნილი აღვადგინე.
ამისთვის უკუე „ნუ შჯით თუალ-ღებით“.

სწავლად მთ სიმართლისათვის

ხოლო ესე არა მაშინდელთა მათ მიმართ ოდენ თქუმულ არს, არამედ
ჩუენდა მომართცა, რადთა არცა ერთითა საქმითა გარდავაქცევდეთ სი-
მართლესა, არამედ ყოვლით კერძო სიმართლისათვის ვისწრაფდეთ. და
გინა თუ გლახაკი ვინ იყოს, გინა თუ მდიდარი, არა პირთა ვხედვიდეთ,
არამედ საქმეთა, რამეთუ „არა შეიწყალო გლახაკი საშჯელსა შინა“.³
ხოლო რად არს სიტყუად ესე? ესე იგი არს, ვითარმედ: ნუ მისდრკები
უსამართლოებისა კერძსა, დაღაცათუ გლახაკი იყოს უსამართლო. ან
უკუეთუ გლახაკისა წყალობისათვის სიმართლისა გარდაქცევად არა ჯერ-
არს, არა უფროხსად მდიდრისათვის არა ჯერ-არსა? ხოლო ამას ვიტყუ
არა მსაჯულთა მიმართ ოდენ, არამედ ყოველთა კაცთა, რადთა არაოდეს
გარდავაქციოთ სამართალი, არამედ ყოლადვე კეთილად დავიმარხოთ

¹ შდრ. იოან. 7,23. ² შდრ. დაბ. 17,14. ³ გამ. 23,3.

იგი, რამეთუ უფალსა უყუარს სამართალი. „ხოლო რომელსა უყუარს სიცრულს, მას სძულს სული თვისი“.¹

ან უკუე ნუმცა მოვიძულებთ სულთა ჩუენთა, ნუმცა შევიყუარებთ სიცრუესა. რამეთუ რად არს სარგებელი სიცრუესად? რამეთუ დაღაცათუ იყოს ჯორცთა რადმე სარგებელი, მცირე არს და არარა, და უკუანადსკნელ ბოროტად წარვწყმდეთ, და უფროსად აქაცა არარად ვირგოთ მისგან. რამეთუ რაჟამს გონებითა ბოროტითა ვიშუებდეთ, არა საშჯელ არსა და სატანჯველ საქმს ესე? შევიყუაროთ უკუე სიმართლს და ნუმცა სადა შეურაცხ-ვჰყოფთ ამას შჯულსა. რამეთუ რად შევიძინოთ ამის ცხორებისაგან, უკუეთუ სათნობად არა მოვიგოთ ამას შინა საგზლად საუკუნოდას მის? ანუ მუნ რად გუერგოს მეგობართა და ნათესავთაგან და მომადლებად ვისიმე სიცრუესა ზედა? და რად ამას ვიტყვ? არამედ გინა თუ ნოე, ანუ იობ, ანუ დანიელ იყვნენ მამა ჩუენდა, არად გუერგების ესე, რაჟამს საქმენი ჩუენნი ბოროტ იყვნენ.² არამედ ერთი ოდენ საქმს საჯმარ არს ჩუენდა – სათნობად სულისა. ესე შემძლებელ არს ჯსნად ჩუენდა და განრინებად საუკუნეთა მათ სატანჯველთაგან და ღირს-მყვენეს ჩუენ სასუფეველსა ცათასა მაღლითა და კაცთმოყუარებითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა, რომლისა მიერ და რომლისა თანა მამასა ჰშუენის დიდებად სულით წმიდითურთ ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

¹ ფსალმ. 10,5. ² შდრ. ეზეკ. 14,14-20.